

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári

cekszámla:

25.342

Megjelenik

minden hónap 1-én és 15-én

Telefon: 153-079

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A magánérdek határa.

Ismerjük a feladatokat, amiket az elmúlt évben meg kellett oldanunk. Az őrsökön szolgálatot teljesítő létszámnak körülbelül egyharmadát az új területekre kellett küldeni s ez a nagy megmozdulás természetesen nem maradhatott hatás nélkül a többiek, a másik kétharmad szolgálati helyzetére sem. A régi őrsök személyi összetételét is rendezni kellett, mert új mennyiségi és minőségi erőelosztás nélkül a megfogyott őrsök ereje és értéke között túlnagy különbségek keletkeztek volna. Ennek veszélyeiről és hátrányairól még a próbacsendőrnek sem kell szakelődást tartanunk.

Megmozdult tehát az egész testület, talán valamennyi őrs régi, összeforrott egységét meg kellett bontani, ki erre, ki arra ment, s aki ma maradt, holnap annak is el kellett indulnia legalább a szomszéd megyébe, hogy a megkisebbedett erőink eloszlása arányos legyen. Természetes, hogy ezt csak az áthelyezések tömegével lehetett elérni, aminek viszont velejárója az, hogy a szolgálati érdekek egyszerre, egy időben érintették a magánérdekek egészen nagy tömegét. Mert magánérdekei mindenkinek vannak. Már az is magánérdek, hogy a háromhónapos próbacsendőr megszokta a sarokágyat, ahol az ő külön kis világa alkotódott, ismeri a falon a mintákat és kimutatásokat, az egyéni világ kis szokásjoga alakult körülötte, amit újból meg kell teremtenie, ha új viszonyok közé, más őrsre kerül. Ne gondolják tehát az idősebbek, a családosak és a szőlőkertések, hogy magánérdekek csak nekik van, a próbacsendőrnek pedig egészen mindegy, ha akár két-hetenként cseréli az őrsöket.

Mindenkinek van magánérdeke és minden magánérdek tiszteletreméltó, mindenki meghozza a maga áldozatát, amikor áthelyezik. Az világos, hogy tárgyilagos szemmel nézve és a gyakorlati élet mérlegére téve, a magánérdekek elég pontos sorrendbe fokozhatók. Mert akinek beteg a felesége és három gyermekét kell iskolába járatnia, az elsőbrendű magánérdek a próbacsendőr sarokágyánál, de újból hangsúlyozzuk, hogy minden áthelyezéshez egyéni áldozat, lemondás társul s ennek az egyén szempontjából annyi súlya van,

amennyit az egyén érez. Ha tehát nem kicsinyeljük le a másik áldozatát és nem tolakszunk túlságosan előre a magunkéval, akkor józan részesei vagyunk a közös célú áldozathozásnak s ez már erő a közös munkateherhez.

Sajnos, a hozzánk írt levelekből azt látjuk, hogy a magánérdekek túlzása elég gyakori. Akinek három almafája van valahol, ebben már jogcímet keres a mellettük maradásra. Viszont ismerünk sok csendőrt, akinek csakugyan nagyon komoly magánérdeke szól az ottmaradás mellett, mégis szótlanul megy a kötelesség új útjaira. Ezek azok a derék bajtársak, akik tudják, hogy a magánérdeknek mindig alkalmazkodnia kell az éppen pillanatnyilag adódó szolgálati viszonyokhoz. Ezek a bajtársak tudják, hogy ma nem lehet igazi békebeli nyugalmat, kényelmet keresni, mert ma kicsiktől királyokig mindenkinek zaklattabb, nehezebb és felelősségteljesebb a sorsa, mint csak egy évvel ezelőtt is volt.

Ezek a bajtársak tudják, mit jelent ezekben a történelmi időkben a hazát szolgálni. Ezek tehát éppen ezért nem szólnak semmit magánérdekeikről, hanem szilárdan állanak azon az őrhelyen, ahová szolgálati sorsuk állította őket s nem jutalomért állanak ott, hanem, mert mindenekelőtt minden csepp vérük a hazáé.

Ezek sohasem panaszkodnak. Még akkor sem, ha az áthelyezés valóban igen komoly családi vagy más magánérdeket érinti. Tisztában vannak azzal, hogy ilyen magánérdek ma rengeteg adódnék, ha mindenki előjönne vele, de tudják azt is, hogy valamennyit teljesíteni nem lehet, mert akkor megállna a szolgálat.

Igen, de akkor miért vannak olyanok, akik minden eszközt megragadnak, csakhogy a régi állomáson maradjanak, vagy oda visszakerüljenek? Az ok, az okok sorozata, amit felhozunk, súlytalan a köz szempontjából s ezt felismerni, belátni nem hajlandók. Mindent megpróbálnak, mindenkit megkörnyékeznak, lelkiismeretet és bajtársiasságot nem ismerve, a szolgálat érdekeit figyelembe se véve. Vannak ilyen élelmések, ilyen szemfülesek, nagy munkát okozva ezzel az előjáróknak, akik mindent elkövetnek, hogy a magánérdekek jogos és igazságos sorrendjét megállapítsák, tekintet nélkül minden rendű és rangú protekcióra. Efelől csak azok nincsenek meggyőződve, akik mindennek a könnyebbik oldalára igyekeznek jutni, megkerülve az együtttes munka, a közös sors és az áhított nagy, nemzeti célok követelte kötelességek nehéz útjait.

A propaganda.

Írta: vitéz KUDAR LAJOS őrnagy.

A közelmúltban, a német—lengyel háború első napjaiban, minden szem Nyugat felé figyelt, azt kutatva, hogy vajjon miként tesz eleget Lengyelországgal szembeni kötelezettségének az angol-francia nagyhatalom. Általános meglepetést keltett az a rövidke hír, hogy az angol repülőgépek szeptember első napjaiban Németország légtérében megjelenve propaganda-röpiratokat szórtak le. Nem bombákat, de röpiratokat. Az angol rádiók pedig német és más idegen nyelveken azóta is szünet nélkül adják propaganda-adásaikat és úgynevezett „hírszolgálatukat”. Ismeretlen helyről megszólaltak a magyar nyelvű hiradások is, melyre a közfigyelmet, óvatosságra intve, már a magyar szórakoztató rádió is felhívta. Mindennek meg van a nagy jelentősége. Ezért foglalkoznunk kell vele részletesebben, ok- és hatásvizsgálattal. Minket közelebbről érdekel mindez.

Visszaemlékezünk az 1914/18. évi világháborúra, melynek egyik főpropagandistája, Benes Eduárd, azt vallotta, hogy a jó propaganda van olyan erős, mint a jól felszerelt hadsereg s ez belső fronton küzdve, hátbatámadja és meg is verheti a harcterek leggyőzelmesebb hadseregét is. Fölöttébb szükséges napjainkban ezt a kérdést behatóbban tanulmányoznunk, mert ezen a fronton mindenekelőtt nekünk kell megküzdenünk vele. Le kell tehát szállnunk a propaganda születéséhez. Jó bányászokként kifejt-

nünk az értékes anyagot, megtisztítanunk a salaktól, hogy tisztán álljon előttünk.

Már huzamosabb idő óta semleges szemléelői vagyunk a háborúknak, ellenségeskedéseknek, s megállapíthatjuk, hogy mielőtt ezek katonai térre, a valódi háború területére jutottak volna el, olyan szellemi háború előzte meg azokat, amely a béke vagy a háború lehetőségeit igyekezett előmozdítani, vagy kiküszöbölni. Ebben a szellemi háborúban három tényező játszotta a főszerepet: a külpolitika, a diplomácia és a propaganda. Ez a három egymástól élesen el sem határolható. Egyik a másiknak kiegészítő része, egyben feltétele. Jó külpolitika nincs jó diplomácia nélkül és e kettő hiányos lenne jó propaganda nélkül. E hármas tényező összműködése és kiegészítő munkája éppúgy biztosítja a béke megvalósításának minden feltételét, mint ahogy az eredményes háború sikerének is lényegi feltétele.

De nem becsülendő le a propaganda szerepe a belpolitikában sem, mint ahogy az élet minden megnyilvánulásában a propaganda szerepe manapság nélkülözhetetlen. Jól látjuk ezt a politikai pártok fejlődéséből és elerőtlenedéséből is. A jól szervezett, irányított és vezetett propaganda valósággal tápláléka, éltető eleme, alapkövetelménye a politikai sikernek.

Intézmények, forradalmak és államok, vallások, politikai rendszerek születnek és halnak el a propaganda működési vonalán.

Szeretni kell a földet!

Írta: Pafasovszky Béla.

*Szeretni kell e földet,
E vérrrel örököltet,
Mit verejtékkal szántasz,
Hiszen fiává szánt az
Isten, az örök Isten,
Hogy hitével segítsen,
Hitével, reményével
És nagy szeretetével.*

*Munkálni kell e földet,
Hogy benne bírd erődöt
És hogy belőle lássad
A munkádat áldásnak,
Hisz' gazdagnak, szegénynek
Benne fogan az élet,
Terülvén dús asztaggal,
Boldogságos malasztal.*

*Aldani kell e földet,
Mely nem siralomvölgyed,
Ha hűséggel szolgálod:
De földi mennyországod;
Benne temetve multad
S ő zeng jövődbe új dalt.
Benne mosolyod, könnyed...
Szeressed, munkáld, áldd meg
Szent magyar anyafölded!*

Legényem.

Írta: HEIM LÁSZLÓ.

...Akik akkor születtek, azóta már kiszolgálták katonaidejüket is. Én akkor zászlós voltam s ezredemmel orosz földön, a Dnyeszter partján feküdtem állásban. Nyár volt, égető meleg s mi izzadtunk, ha nem is csak a napsugártól, hanem a vágától is, hogy megfürödhessünk a folyóban. S ezt nem lehetett! Ez volt az izzasztó! Nappal ki merészkedett volna le a partra, mikor szemben velünk puska — puska mellett... Éjjel, ha az orosz ór csobogást hallott, oda „pörkölt”. Hát kinek van kedve vagy mersze ilyenformán a vízbe bújni?...

Olyan kanyargó volt itt a Dnyeszter, hogy előhátul ellenség lesett, látott s az is így volt velünk. Egymást jól megfoglottuk, el lehet mondani. Volt is naponta temetés itt is, ott is, de volt nap nem egy, de sok, hogy meleg étel nem került a csajkánkba! Kéves szakács volt olyan hős, hogy kibotorkált volna a főzöládákkal. S ha néha sikerült is, a nagy kulacs-, csajka-, kanálzörgésre megint csak közénk „pörkölt” a túloldal. És viszont. Mondom: róka fogta csuka, csuka fogta róka...

Vilmos, a legényem, egyre csak morgott. Más-hol és máskor mindig huncut, pajkos legény volt, itt — úgy mondhatnám — búskomor, zsörtölődő lett. Nem ment semmi rendjén, mondta, itt is hiány, abban is hiba, a nap is éget s a muszkának temérdek srappelles ágyúja van. Betetőzte lelki nyugtalanságát egy léggömb, fekete, nagy, kerek léggömb, amit szemben a muszkák felkötöttek a levegőbe. — Most meg éppég a hasunkba látnak!

A propaganda fogalma.*

Vizsgáljuk meg ezeketán a propaganda első jelentkezését az emberiség történetében és kíséreljük meg a fogalmát is meghatározni.

Nagyon messze kell visszamennünk, ha a propagandának, mint tudatos emberi működésnek első nyomait akarjuk megkeresni. Valójában a propaganda egyidős az ember tudatos gondolatközlésével. Egyidős az ember politikai, kulturális, művészeti, gazdasági és vallási életével. A megnyilatkozás területei végtelenek, körül nem határolhatók, mert az emberi élet megnyilvánulásának minden területén egészében vagy alkotó elemeiben fellelhetők.

Ha megyek az utcán, gyakran megakad a szemem a vakítóan világító fénytáblákon. Valamit hirdetnek. Nagyon közel áll ez a propagandához és mégsem az. Ez nem más, mint a közgazdasági élet üzleti vonatkozásának a hirdetés szakmájába vágó megnyilatkozása. Idegenesen: reklám.

A németországi casseli egyetemen külön propaganda-tanszéket létesítettek. Itt azt az elméletet hirdetik, hogy a propaganda kezdeti és azonfelül üzleti és első megjelenési formája a reklám, a lényegi formája a propaganda és másodlagos, vagy következményi alakja az agitáció. Ezzel a fejlődési fokozati beállítással mindenesetre elértük azt, hogy a propagandát a reklámmal és az agitációval körülhatároltuk. Mint minden végtelen nagyméretű fogalomnál, itt is tagadásokkal jutunk közelebb a fo-

* Propaganda = hírverés. A Magyar Tudományos Akadémia által elfogadott műszó.

— mondta. — De mit néznek abba? Konzervát meg cibakot, a rusnyaság essen beléjük!

Ami igaz, igaz. Bizony, nem volt más, egyre-másra, csak konzerv. Az is hidegen. Mert tüzet fújni alája, halálos vétek volt. A tulsó partról elkezdtek a géppuskák a kepelést és vége volt füstnek, étvágnak, nyugalomnak...

Mondom, olyan meleg volt, hogy a békák náta is megsült a vízben, ezért legtöbbit a földbeásott fedezékekben töltöttük az időt, vagy a futóárok alján hasalt a bakaság.

Egyik hajnalon, éjjeli ellenőrző szolgálat után lepihentem a fedezékemben, de alig aludtam néhány percet, rettentő zaj, csattogás, robbanások, puska-géppuska kepelés, kiabálás... mint égből a villám, na, támadás, gondoltam, az éjjel becsúsztak s most támadnak!... Gyerünk, hol van Vilmos, pakkolni, hé!... Hol van Vilmos?...

Vilmos e percben ugrott be a fedezékembe. Csusrom vizesen. Utána röviddel megszűnt a lövöldözés, zaj, mennydörgés.

— Hát te honnan kerülsz elő? — kérdeztem, nem a galamb turbékolásával...

— Portyázni voltam.

— Portyázni?... Mit beszélsz?

— Kérem alássan, már nem állottam, hogy se kcszt, se menácsi, átmentem a faluba.

— A folyón átmentél?

— Át.

— Hogy mentél át?!

— Ráültem a töltényrakásra s áteveztem, hoztam hét tojást.

Vilmos választ, kérdést nem várt, rám pislantott, szétkente a fejről csurgó vizet s rakta egymás mellé a tojásokat. Öt. Hat. Hét.

galom értelméhez. A buddhista vallásbölcselek is nem azt mondják, hogy az Isten egy, hanem hogy „Kettősség nélkül való“. Ha tehát ez alapon azt mondom, hogy a propaganda nem reklám és nem agitáció, akkor már kikapesoltam a fogalom (a propaganda) meghatározásai közül azt a két csoportot, amely a legalkalmasabb a propagandával való összetévesztésre, mert bizonyos alkotó elemei és sajátosságai a legközelebb járnak a propagandához. De azt már nyugodtan állíthatjuk — és épp ez igazolja a propagandának szövevényes, határtalan, csaknem kiszámíthatatlan végnélküli területét —, hogy a propagandának egyik eszköze lehet a reklám, végcélja pedig az agitáció.

Mi hát a propaganda valójában? Ha azt mondjuk, hogy a propaganda az a törekvés, hogy másnézetűeket meggyőzzünk, egyben olyan akaratra bírjunk, ami részünkre előnyös, — akkor nagyjában és lényegében is meghatároztuk a propaganda fogalmát.

És mi az agitáció? Már meglévő, éppén a propaganda által tudatosított lelki készségnek közvetlen tényleges tette való rábírása. Amint tehát látjuk: az agitációnak feltétele a propaganda. Mégpedig az eredményes propaganda, amely a lelkekben már bizonyosfokú felfogást megérlelt, annak hatása alatt a tömeg (szellemi tömeg) már meggyőződésre jutott, a cselekvés szükségességétől át van hatva. Az agitáció ezt a már meglévő tömegelhatározást, tömegakaratot addig a feszültségig igyekszik szítani, izzítani, amíg a tömegakarot cselekvésben nyer kielégülést.

— Alázatosan jelentem, kettő szétment, mikor a vízbe ugrottam.

— Mikor?

— Ültem a rakaszon, csónak nem volt, hozott a víz ide átfelé, de valami csipás muszka észrevett s felém lőtt. Utána egy másik is. Meg a harmadik is, aztán a géppuska is egyre cikézte mellettem a vizet, hát beléugrottam, ott már nem igen láttak, mert hun lebujtam, hun fel. Aztán, hogy nem talált a gyalogsági munició, hát a tüzéség is nekem látott. Annyi ólomkökényt köptek felém, lett volna öt szakajtós kosárral, ha összemarkolom. Akkor tört össze a két tojás, alássan jelentem.

...Őszintén szólva — tátogtam. Aztán nagyot csaptam Vilmos vállára:

— Nagy csirkefogó vagy te, Vilmos!

Legényem mosolygott, s törni kezdte a tojásokat.

Pár pere mulva én ettem a világ legdrágább rántottáját. A muszka fizette, legalább tizenkét srappell, ezer géppuska töltény s mit tudni, hány puskalövés volt az ára...

Egyszer aztán Vilmos elhagyott, elment mást szolgálni...

Luck körül harcoltunk akkor, ilyen októberi idő volt. A századom erdőszélen volt beásva, két perc futásnyira állottak a muszkák. Volt egy komiszkodó géppuskájuk, hol itt, hol ott csapott ránk. Úgyes puska volt, meg kell adni, de nem lehetett

A propaganda tudomány vagy művészet?

Ezekután kutassunk fel néhány olyan szembe-
tűnő általános alkotóelemet, melyek nélkülözhetet-
len részei a propagandának és feltételei a propa-
ganda lehetőségének. (Majd részleteiben foglalkoz-
zunk annak közbiztonsági vonatkozásaival is.) Ezen
az úton ismerhetjük fel ugyanis a propagandát, mert
nekünk, akiknek kenyere a megelőzés, idejekorán,
az orvoshoz hasonlóan, fel kell ismernünk a bajt és
az azokat okozó kórbacillusokat, a gyógyítás csak
úgy lehet eredményes. *A propaganda ugyanis bur-
koltan, elködösítve, a valódi szándékait elkendőzve
jelenik meg az élet széles területén.* Éles szem, sok
ismeret, kiváló ítélőképesség szükséges felismerés-
éhez.

Mindenekelőtt tisztázzuk a legelemibb kérdést,
vajjon minek tekinthetjük a propagandát: egyszerű
technikai, vagy mechanikai műveletnek, vajjon
tudománynak, vagy művészetnek? Talán legjobban
a sakkjátékhoz hasonlíthatnánk. Jól tudjuk, hogy a
sakkozás, ez az ősi szellemi torna, sem nem tudomá-
ny, sem nem művészet. Hanem e kettőnek keve-
rére. Rátermettséget kíván, mint minden művészet,
de egyben hatalmas elméleti felkészültséget is igé-
nyel, mint minden tudomány. Végül: nem képzel-
hető el megfelelő kezdeményezés, harcászati érzék,
előrelátás, józan ítélet, hűvös mérlegelés, az ellenfél
pillanatok alatt való kiismerése, vagyis emberisme-
ret nélkül. Ime a sakkozás, ez a játékos tudomány
és művészet, ennyi kiváló emberi tulajdonságot fel-
tétel. Egyáltalán nem esünk túlzásba, ha azt állít-

sokáig túrni. Én magam, mint századparancsnok,
vezettem ellene egy vállalkozást.

Ilyen októberi éjszaka volt, szemerklő eső.
Húsz emberrel lopakódtam előre. Mint a vadlibák,
„V“ alakzatban, elől én, balra Vilmos, jobbra Sáf-
rányos őrmester, az is, hogy ne feledjem, csallóközi
fiú volt. Nagyezüstös harcos, mokány kis ember.
Mögöttünk századom legjobbjai s egészen mögöt-
tünk csendben, utánunk figyelő százhusz szempár.
Éreztem őket.

Már meghaladtunk egy pernyi futástávolsá-
got, mikor közvetlenül előttünk egy puskacsőből
láng csapott ki s abban a pillanatban tompa zuha-
nás remegtette meg lábam mellett a földet. Mi az?

Mindnyájan fekdűtünk és lapultunk. Halálos
csendben. Lélegzettelenül. Előre nyújtott jobb ke-
zemben a pisztoly, ravaszán a mutatóujjam, bal-
kezemmel tapogatódtam magam mellett. A szemem
szinte kitoltam, hogy lássak, hogy tudjam, ki
esett mellém, mert hangnak hallatszani nem volt
szabad, mert a géppuska itt előttünk, annak
ma pusztulnia kell!...

Tapogatódtam balkezemmel s egyszerre egy
kézbe akadtam. A kéz ujjai szorosan fogták a ke-
zemfejét, húzott maga felé az ismeretlen s én hú-
zódtam, toltam magamat feléje:

— Hadnagy úr... — lehelte felém a szót
Vilmos.

Megszorítottam a kezét, visszaszorította s nem
akarta elengedni. Aztán feljebb küszött a karomra,
a könyököm felé s egyszerre a fülemhez hajolt ott
balra tőlem, ilyen októberi éjszakában a legényem,
Vilmos és azt súgta:

— Isten áldja... hadnagy úr...

juk, hogy a propaganda éppen olyan nehéz tudo-
mány, művészet, technikai és mechanikai felkészül-
tséget kívánó rendkívüli emberi cselekvés, mint a
sakkozás. De még talán ennél is több. Mert a propa-
ganda ezenfelül kultúrát és műveltséget kíván.
Nyelvismeretet, teljes tájékozódást nemcsak a saját
területen, hanem mindazonokon a területeken, amelyre
tevékenységét kiterjeszteni kívánja. Végso fokon
azon a területen működik, amelyen a meggyőzés, a
cselekedetbírás nagy küzdelme végbemegy: a leg
sajátosabb, a legérzékenyebb, a legkiismerhetetle-
lenebb területen, az emberi léleken.

Ezen a gondolatvázlaton át tehát látjuk, hogy a
propaganda tudomány is, művészet is. Nyugaton,
de még Keleten is ennek megfelelően kezelik. Szá-
mos egyetemen mint tudományt tanítják és fon-
tosságához mérten minisztériumokat is szerveztek a
propaganda nyújtotta lehetőségek minél szélesebb
körű kihasználására.

Ha visszaemlékezünk a bevezetésünkben felsor-
oltakra, hogy t. i. a propaganda a külpolitika és a
diplomácia nélkülözhetetlen alapfeltétele, úgy az
utóbb említettek alapján ezt az állításunkat most
már igazsággként fogadhatjuk el.

E néhány alapvető gondolat elemzése után tér-
jünk rá a propaganda módszertanára, mert miként
előbb is mondtuk, ezek vizsgálatán át ismerkedhe-
tünk meg vele a bennünket érdeklő terjedelemben,
s emellett a részletek és egyes szempontok vizsgála-
tán át érthetjük meg tökéletesebben a szőnyegen
levő kérdést.

Milyen a jó propagandista?

Erre talán az a legszerencsésebb felelet, hogy
olyan, mint az ember. Ha zseniális az ember, ugyan-
ilyen propaganda kifejtésére képes. Egyet leszögez-
hetünk. A propagandához születni kell. Mert a propa-
gandához nem csupán nagy tapintatra, hanem
arra a rendkívüli szellemi és emberi tulajdonságra
is szükség van, hogy a propagandista beleélje magát
annak a lelki világába, gondolatvilágába, akinél propa-
gandájának eredményét kifejtteni és elérni kí-
vánja. Ehhez alapfeltétel a lélektan alapos ismerete,
minthogy egyénéről van szó és szükség van a má-
sok lelkiállapotába való beleélési képességre. Mivel
pedig az egyének különbözősége szerint a propaga-
ndista mindig mással áll szembe, minden esetben más
és más propagandát kell kifejttenie. De legfőképpen
annak a társadalmi rétegnek, nemzetiségnek vagy
nemzetnek a lelkét, benső énjét, kívánságait, vágyait,
tulajdonságait, érzésvilágát kell tüzetesen ismernie,
amelyet gondolatai, törekvései számára meg akar
nyerni.

E tárgykörbe tartozik még annak a megállapí-
tása is, hogy a mások lelki életének és alkatának
ismerete mellett a legtökéletesebb önismeret a legnél-
külözhetetlenebb alapkövetelménye a jó propaga-
ndistának. Ezenfelül nemcsak a saját egyéni lelki
felépítettségét, képességeit, de szélesebb területen
egész nemzetének, fájának egész történelmét, lelki
adottságait, életmegnyilvánulását, gondolkozásmód-
ját, stb.

Az amerikai és az angol gondolkozásmódját és
értékítélet alkotó képességeit pl. azonosnak tudja a
közhiedelem. Pedig a kettő között óriási, ég és föld
különbség van. Ellenvethetné valaki, hogy az angol

Bálint törm. v. felv.

is demokratikus, az amerikai is. Az angolban a demokratikus felfogás a főúri és az angol mult megbecsüléséből származó elemekkel vegyül. Az amerikaiakból mindez hiányzik.

Igazmondás törvénye.

A propagandánál fel kell készülvén lennünk arra, hogy szét tudjuk választani az igazságokat, tényeket, eseményeket, helyzeteket a hazugságoktól, elferdített, meghamisított állításoktól. Éppen ezért kell hitelesen és jól ismernünk az igazságokat és a tényeket. S ha nem tudnók, úgy egy fontos hír hallatára, véleményalkotás előtt, kíséreljük meg annak megállapítását. Csak egy példát hozok fel. Az utóbbi időben nagy nemzeti eseményeink előestéin rendszeresen felbukkantak olyan hírek, melyek nemzeti nagyjaink magánéletében beállott váratlan gyászáról vagy titkolt fájdalmáról tudtak „hiteles adatokat”. Mindenkit megrendítettek a pontosnak és valószínűeknek látszó hírek és ezáltal az ünneplésre kivonult tömeg arcán az öröm pírja helyett a fojtott részvét vonásai ültek ki. A propagandista elérte célját, mert a külföldi magas vendégek ünneplése mérsékelt volt, mintha ezek a hírek nem terjedtek volna oly széles körben el, amiről természetesen a propagandisták bőven gondoskodtak.

Az ilyen propaganda, ha azután kiderül, hogy hazugságokkal indult útjára, csakhamar hatását veszti, mert az eredményes és jó propagandának alaptörvénye a való igazság feltárása. A versaillesi

és a trianoni békeszerződések ellen indított propagandának épp ezért volt, van és lesz nagy eredménye, mert megdönthetetlen, sziklaszilárd igazságokon épült fel. Viszont az ugyane békék alapján szerkesztett Csehszlovák állam széthullásának egyik oka, hogy ez állam létrehozása érdekében indított benesi propaganda nem igazságokra, hanem áligazságokra alapított.

Éppen ilyen követelmény a tárgyilagosság megőrzése. A jó propaganda elismeri az ellenfél igazait, még akkor is, ha pillanatnyi céljaival az szöges ellentétben állana is. Ez igen hatásos mód a bizalom megszerzésére és a szavahihetőség elismerésére. Ha pl. a felvidéki viszonyokról van szó, azt kívánja a propaganda helyes módszere, hogy teljes tárgyilagossággal elismerjük az átmeneti idők elkerülhetetlen zökkenőit, nehézségeit és a cseh adminisztráció bizonyos fokú gyakorlatias irányát nem vesszük tagadásba. Nem szabad azonban az önvádaskodás hibájába esni, mert a propaganda ilyenirányú anyaga ellenfegyverként használható fel. Németországban például a német szociáldemokraták a legélesebb propagandát folytatták a német háborús kormányzat ellen. Ezzel valóssággal megadták a lehetőséget az antant-hatalmaknak arra, hogy a versaillesi szerződés úgynevezett háborús felelősségéről szóló paragrafusában megállapíthassák Németország háborús felelősségét. Ezt látszat szerint annál könnyebben teheték, mert hisz az összeomlás utáni német szociáldemokrata kormány ugyanilyen „igaz-

Rajzpályázatunkból. Szakaszparancsnok úr. Perei Z. csendőr.

ság"-okat hirdetett. Megállapíthatták ennél fogva, hogy ezért Németországnak kell a következményeket viselnie s végül erre alapították a nyugati hatalmak a büntető és egyéb intézkedéseket is. Nem valószínű, hogy az akkori német szociáldemokrácia ezzel a szándékkal támadta volna a német háborús kormányt, de hogy ez a hibás és ostoba propaganda a vesztes háború után ilyen eredményeket hozhatott létre, ez bizonyítja a propaganda-munkában való józanság, mértékletesség, középút, igazmondás és tárgyilagosság szükségességét. Kétélű fegyver a propaganda! Mert csak a körülményeknek kell változniuk és az eredmény is megváltozik. Más a propaganda hatása és jelentősége békében és háborúban. Más a győztes háborúban és vesztes háború esetén. Ezért kell különösen kihangsúlyoznom az igazmondás és a tárgyilagosság alaptörvényeit és nem szabad elfelejteni, hogy helyrehozhatatlan hibák, beláthatatlan következmények éppen ezeknek az alaptörvényeknek a mellőzéséből származnak. A hazugságon felépülő propaganda — a gyakorlati tapasztalatok szerint — soha sem érhet el maradandó eredményeket. Mint a példabeszéd mondja: a hazug embert hamarabb lehet utolérni, mint a sánta kutyát. Ellenére annak, hogy a propaganda-szakirodalom Benest a legragyogóbb tollú és szavú propaganda-atyamesterként emlegeti, tárgyilagosan meg kell állapítanunk, hogy elvétette a jó propaganda alaptételét, hogy nevezetesen igazságra és nem hazugságra kell építeni. Igaz, hogy semmiből államot teremtetett a modern propaganda legkiválóbb és legvá-

logatottabb fegyvereinek alkalmazásával, de homokra épített s ezért csupán légvárakat húzott fel. És ezzel a propaganda-irodalom számára örökké emlékezetes intő például szolgál.

A csepp kivájja a követ.

Ha fentiekben meg is állapítottuk a benesi propaganda alaptévedését, tárgyilagosan el kell ismerünk, hogy Benes a propaganda egy másik nagy elvét: „A csepp kivájja a követ!” — igen eredményesen felhasználta. Lássuk ezt az elvet kissé közelebbről.

Benes számtalan könyvében szolgálja ezt az elvet, amikor megállás nélkül, mint leszívargó csepp, egy és ugyanazt a — számára kitűnő — propagandaanyagot hangoztatja és nem szűnik meg hangoztatni az utolsó pillanatig. A világháború alatt elindult Amerikába. Akkor még ismeretlen volt a háború kimenetele. Benes csakhamar magáévá tette azt a gondolatot, hogy az antant lesz a győztes. Amerikában és mindazokban az államokban, melyek az antanthoz csatlakoztak, vagy érzelmileg azzal voltak szűnet nélkül és állandóan folytatott propagandájában azt ismételtette, hogy „az osztrák-magyar monarchia Európa testén az a fekély, amely a jövőben is a háború gennyes góca lesz. Fel kell tehát osztlatni és meg kell romjain teremteni az erős Csehszlovákiát, amely a nagy nyugati demokráciák középeurópai legmegbízhatóbb támaszpontja és az új európai rend sziklaszilárd bázisa lesz”. És egyetlen katona, egyetlen ütközet, egyetlen történelmi esemény nélkül nőtt ki Csehszlovákia Európa térképéből. Csupán és kizárólag az egy helyre hulló

Rajzpályázatunkból. Polgári ruhások... Nagy Kristóf tőrm.

Rajzpályázatunkból. Gyínnék á csendérek . . .

Szenté Géza tthts.

csepp politikája nyomán és mert Benes jól számított az antant győzelmére.

Igen sokan a propaganda-irodalomból azt állítják, hogy a „csepp vájja ki a követ” — propaganda-elv egyenesen Benes találmánya. Akik azonban a klasszikus irodalom nagy alakjára, Catoa visszaemlékeznek, jól tudják, hogy a római szenátusban, a fórumon (római piactér), magánéletében Cato szenátor minden beszédét, minden társalgását, az élet egyéb viszonylatai között minden mondatát ezzel zárta le: „Ceterum censeo Carthaginem esse delendam... Egyébként úgy vélem, hogy Carthagót le kell rombolni”. Bármiről lett légyen is szó, Cato a lehulló csepp szívósságával és folytonosságával ismételtette fenti jelmondatát. És ez a lehulló mondas folyton ott kalapált minden római agyvelején, akárhol hallgatta Catót. Mint ahogy a vízesepp kivájja a követ, ha szünet nélkül és mindig reá hull, akként vájta bele Cato ezzel a szívós propagandával a Rómával vetélytárs Carthago elpusztításának gondolatát a római köztudatba. És egy szép napon Carthago elesett és a földdel tétetett egyenlővé. Benes tehát nem szülője ennek a propaganda-elvnek. De ha nem Catótól kölcsönözte Benes a szóbanforgó elvet, úgy jó példaképül lebeghetett előtte a kiváló francia professzornak, Cuénak, lélektani alapon felépülő önbefolyásoló gyógyító módszere. Cué ugyanis betegeit főleg azzal gyógyította, hogy velük napjában számtalanszor elmondatta: Nem vagyok beteg, nem vagyok beteg, meg fogok gyógyulni, meg fogok gyógyulni! Végeredményben a cuézizmusnak nevezett gyógyító sugallati módszer sem egyéb, mint

a propaganda egy bizonyos fokú megnyilatkozása, bár csak az egyénnek önmagával szemben alkalmazott módja.

Ugyane gondolatkörhöz tartozik a propagandának egy ehhez igen hasonló elve, hogy a propaganda mindig sokat beszéltet, sokat hallat magáról. Ez még mindig a lehulló csepp propagandája! Újra és újra hallatni, újra és újra elmondani. Minél több helyen, minél gyakrabban a célba vett, az elérni szándékolt eredmények érdekében a jól megszerkesztett és helyesnek vélt mondatokat. Benes e kérdésben azt tanította, hogy csak rövid, jelmondatszerű mondatokat szabad használni. Ezek jobban bevésődnek az emberek agyvelejébe, tudatába, gondolkodásmódjába. A mindenki által könnyen érthető, a mindenki helyzetének javítását elősegítő és a mindenki által könnyen megjegyezhető és ismételtető rövid mondatok, melyeknek a lelkekre nagy befolyása van, csalhatatlanul célba találnak.

Göbbels német propaganda miniszter a vörös Berlin meghódításáról írt egyik munkájában nyomatékosan hangoztatja, hogy a sikeres propaganda főtörvénye: éjjel-nappal szünet nélkül *dobolni* a tömeg dobhártyáin, agyán, míg a jelszavak minden-hová behatolnak. Ilyen legnagyobb fokú hatástörékvés nélkül a jelszavak közönybe fulhatnak, feledésbe mehetnek.

A magyar Trianon elleni propagandának is van egy ilyen sikeres módszere. Gondoljunk csak a magyar Hiszekegyre, melynek sorai minden magyar lelkében százszorosán visszhangzanak és minden magyar imádsága lett.

(Folytatjuk.)

A tábori rendészet.

Írta: Dr. CZIÁKY FERENC ezredes-hadbíró.

(Befejező közlemény.)

A tábori rendészetnek igen fontos preventív szervei lehetnek a harcoló csapatok háta mögött lévő területen — elgondoláson szerint — legyezőszerű kiépítésben — szolgálatot teljesítő tábori csendőrzőrök, mint mozgó tábori őrség. Ezekre ugyanis az utánpótlás és hadtápszolgálat zavartalanságának rendészeti biztosítása mellett a kémkedés, a maradozás és szökések megakadályozása tekintetében igen fontos feladat vár.

Fontos feladat fog hárulni a megelőző jellegű tábori rendészetre a légtalmai rendelkezések betartása és az ellenséges légitámadásokból származható pánikok elkerülése vagy leküzdése körül is.

Arra nézve ugyanis, hogy a pánik milyen súlyos kihatású anyagi és erkölcsi rombolásokat végezhet, az elmúlt világháború több tanulságos példával szolgált. Miután pedig a jövő háborúja még határozottabban fogja az emberek idegéletét igénybevenni, így még inkább számolnunk kell a pánikok fellépésével s viszont így gondoskodnunk kell azok leküzdéséről is.

De fontos szerep vár — és pedig preventív irányban is — a tábori rendészetre a tömegbűncselekmények megelőzése tekintetében.

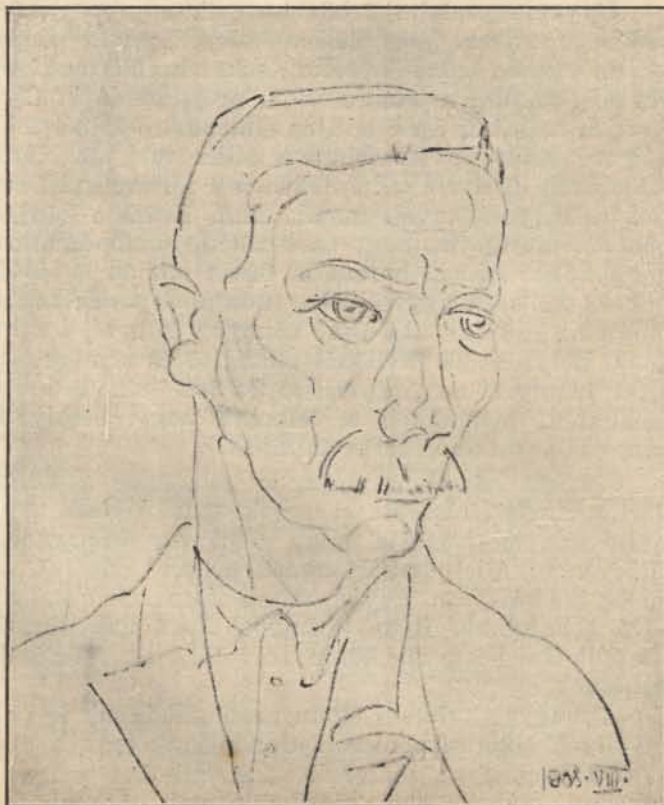
Ebben a gondolatkörben az alábbiak érdemelhetnek megfontolást:

A tömegbűncselekmények a legtöbb esetben nem hirtelen elhatározás folyamányai, azok rendszerint nem váratlanul bukkannak fel, hanem hosszú időn keresztül tartó bujtogatások eredményeként jönnek létre.

A tábori rendészetnek a feladata e téren elsősorban is a tömegvezetők, a bujtogatók megismerésére és felismerésére irányul. A tömegvezetők és bujtogatók leleplezésével és ártalmatlanná tételével ugyanis a legtöbb esetben alkotó elemekre bomlik fel a bujtogatók munkája révén összefoglalt tömeg. A tömeg ugyanis kezdeti stádiumában csak egy inaktív helyzeti energia, amelyikbe a bujtogatók és vezetők viszik bele az aktivitás tudatát és akaratát és teszik a tömeget romboló erővé azáltal, hogy a tömeg egyéneibe beleviszik az elégedetlenség rombolásra készítő elemeit. A tömegnek alkotó elemekre történt felbomlasztása azonban csak fél-munkát jelent. Ennél nehezebb és fontosabb feladat a hadviselés érdekében az, hogy a tömeget megnyugtassuk, a tömeget alkotó egyének lelkét lecsillapítsuk, a lelkekben rejlő elégedetlenség okait feltárjuk és kiküszöböljük és végül a fegyvelmezés lelki és fizikai tényezőivel az elégedetlenséggel telt lelkekbe ismét belevigyük azokat a katonás, hazafias eszményeket, amelyek segítségével azokból ismét harcosokat, jó hazafiakat nyerhetünk. Ebben a megtérítő munkakörben is imponálóan szép feladat vár a tábori rendészetre is.

Ha pedig a defetista propaganda teljesen demoralizálta volna már a tömeget és a fenti megtérítő intézkedésektől eredmény nem várható, akkor esetleg a lázongó tömeggel szemben felvonultatott, megbízható és feltétlenül kézbentartott karhatalmi erő megjelenése lehet az a végső preventív eszköz, ami a tömeget magához téríti és az ellenszegülés önkéntes felhagyására bírhatja.

Ezek nagy vonásokban azok a preventív rendszabályok, amelyek a hadrakelt sereg rendjének biztosítása vagy helyreállítása érdekében igénybevehetők.

Rajzpályázatunkból. Paraszt házaspár.

Perei Z. csendőr.

A megtorló intézkedések körében elsősorban a fegyelmi fenyítőjog, azután a Szolg. Szab. I. Rész 39. és 42-ik pontjaiban szabályozott felkoncolási jog állanak a rendfenntartás céljából rendelkezésre.

Mindkét jognak közös jellemző sajátossága, hogy összefügg a parancsnoklási — illetve a tiszti előjárói — jogkörrel és mindkettő közigazgatási természetű. E ponton is hangsúlyozzuk azonban, hogy a tábori rendszetben a közigazgatási és bírósági jogkörök elkülönítése nem vihető olyan merev szigorúsággal keresztül, mint normális, békés viszonyok közt; vagyis más szóval a közigazgatási és bírósági intézkedéseknek egybekapcsolódva, egymást kiegészítve kell a főcél: a rendbiztosítást szolgálnia.

A fegyelmi fenyítőjog a megtorló jellegű rendfenntartásnak a legkönnyebben alkalmazható és a leggyorsabban érvényesíthető módja. Nagy előnye ennek egyfelől az, hogy semmi különleges berendezkedést nem igényel, hogy másfelől annak gyakorlója a fenyítendő egyén emberi és katonai értékét ismeri és így vele szemben a legcélravezetőbb fenyítési nemet alkalmazhatja és végül az, hogy a csapat szelleméhez, a fegyelmi követelményekhez és az adott haretéri viszonyokhoz a legtökéletesebben alkalmazkodhatik és így a csapat szolgálatára semmi zavaró hatása nincs.

Ezen a ponton rámutatunk arra, hogy a törvény (1930. évi III. t.c. 50. § 2-ik bekezdése) a minisztériumnak megadta a jogot arra, hogy olyan esetekben, amikor a hadrakelt seregnél követendő eljárási szabályok (lásd Kbp. XXVII. fejezetét) érvényesülnek, az eljárás gyorsítása és egyszerűsítése érdekében a fegyelmi megtorlás lehetőségét rendeleti úton kiterjeszthesse. Ez a kiterjesztés tartalmilag azt jelenti, hogy „az illetékes parancsnok” fegyelmi megtorlás alá vonhassa — a Kbp. 2. §-ában nem említett — olyan bűncselekményeket is, amelyek miatt az adott esetben előreláthatóan nem lehetne hat havi fogháznál súlyosabb büntetést kiszabni. Vagyis ez módot nyújt arra, hogy — a fenti feltételtől függően — még olyan bűncselekmények is fegyelmileg legyenek megtorolhatók, amelyeket a törvény (Btk., ill. Kbtbk.) büntettként nevez meg. Kiemeljük azonban, hogy ez a nagy mérvben kiterjesztett fegyelmi fenyítőjog csakis azokat a magasabb harcászati kötelek parancsnokait illetheti meg, akik az illetékes parancsnoki, vagyis bűnvádi üldözési jogokkal rendelkeznek.

Hogy a felkoncolási jog milyen feltételek mellett és kik által gyakorolható, azzal itt nem foglalkozunk, mert azt a Szolg. Szab. I. Rész 39. és 42-ik pontjai félreérthetetlenül megmondják. Ezzel kapcsolatban inkább azt emeljük itt ki, hogy miután ez egy kényes természetű rendfenntartási eszköz, ezért mindenkor csakis szolgálati érdekből ott és akkor érvényesíthető, ha a fegyelfenntartás gyors és erélyes intézkedést követel. Míg az alkalmazása csak akkor vezethet az általa elérni kívánt eredményhez, ha az a szolgálati érdeken alapuló igazságosságon nyugszik és ha az azt alkalmazó olyan hatalmi eszközzel rendelkezik, illetve olyan az adott helyzet, hogy általa az egyéni vagy tömegellenszegülés vagy mozgalom (pl. pánik) biztonsággal letörhető.

Ezen a ponton, a megelőző és megtorló rendszabályok összekapcsolódásának szemléltetése céljából, rámutatunk néhány olyan rendzavaró bűncselekményre, amelyek ragadós természetüknél fogva

Rajzpályázatunkból.

Szász András törm.

könnyen vállhatnak tömeges jelenségek s egyben rámutatunk azok leküzdésének a sikerrel biztosító módjára is.

A katonai bűncselekmények köréből a szökés, az önesonkítás, a gyávaság és végül a zendülés az, amelyek természetüknél fogva ragadósak és így alkalmasakká válhatnak arra, hogy egész tömegjelenségé, tömegbűncselekménnyé váljanak.

Ezek közül az első három már a hadműveletek kezdetén is mutatkozni szokott, míg a zendülések csak a háború későbbi szakában jelentkeznek, mint a lelki kifáradás vagy defetizmus jelenségei.

A velük szemben alkalmazható rendszabályok a következők lehetnek:

A szökés a legáltalánosabb természetű és a hadsereg fegyelmét a legtágabb terjedelemben érintő bűncselekmény lévén, célszerű már a háború elején hirdetményileg közzétételni azokat a közigazgatási vagy bírósági megtorlásokat, amelyek a szökevényekkel szemben érvényesíthetők fognak. Ilyenek lehetnek: hogy a szökevények hozzátartozói a hadisegélyt (családi segélyt) elvesztik (anyagi hátrány). Hogy a szökevény neve az illetőségi községében és a

Csepi őrnagy felv.

lakóhelyén is ki lesz hirdetve (társadalmi hátrány). Célszerűnek mutatkozik továbbá a szökésre nézve a rögtönítelő eljárásnak a kihirdetése, ami által belevisszük a köztudatba, hogy a szökevényre halálbüntetés vár.

A szökések leküzdését megkönnyítheti az is, ha a bűnvádi eljárással kapcsolatban — amennyire már ez a hadrakelt seregnél lehetséges — felderítjük a szökések motívumait, vagyis azokat az okokat, amelyek a szökevényt e bűncselekmény elkövetésére készítették. Ez nemcsak azért bír fontossággal, mert a szökevény alanyi bűnösségének a mérvéhez is támpontot nyújt és így a büntetés kiszabásánál, az esetleges halálbüntetés átváltoztatásánál is felhasználható, hanem — az ilyen tömeges esetek összeállítása — olyan gazdasági, társadalmi és politikai okokra is rávilágíthat, ami szükségessé teheti általános jellegű kormányintézkedés megtételét.

Az elmúlt világháború tapasztalataiból tudjuk azt is, hogy az 1918. évben kitört forradalom előkészítésében és a romboló nemzetellenes irányzat terjesztésében a katonaszökevények milyen fontos szerepet játszottak. Eppen ez okból vette ki a háborús bűncselekményekre kibocsátott amnesztia a szökevényeket a közkegyelem alól.

Az öncsonkítások hol szórványosan, hol egyes helyzetekben vagy csapattestekben tömegesen szoktak előfordulni. Velük szemben a legcélravezetőbb közigazgatási természetű rendészeti intézkedés az lesz, hogyha olyan helyzetet teremtünk, hogy az öncsonkító — aki ezáltal az életveszéllyel egybekötött hadiszolgálat alól akar kibújni — sebesülése dacára is megmarad az eredeti beosztásában és addig is, amíg a — többnyire nem életveszélyes — sebe be nem gyógyul, a zászlóalj orvosa által eszközözendő kezelés mellett, könnyebb természetű szolgálatra lesz az előző szolgálati helyén alkalmazva.

Ez az intézkedés — a haretéren szerzett tapasztalataim szerint — minden olyan esetben bevált, ahol bár az öncsonkítás fennforgott, az azonban bizonyíték hiánya vagy elégtelensége miatt a megérdemelt példás haditörvényszéki büntetéssel megtorolható nem volt.

A gyávaság — bár sokszor ideggyengesség folyománya s így az elkövetője emberileg szájalmat érdemel — a katonai fegyelemre kiszámíthatatlan súlyos hatású lehet, mert rettenetesen demoralizá-

lólág hathat s éppen azért a legszigorúbb elbírálást teszi szükségessé.

A gyávasággal szemben vagy az azonnali erélyes parancsnoki, illetve előljárói, vagy olyan esetben, ahol az bomlasztólag hathat — a felkoncolás alkalmazása, vagy végül a haditörvényszéki eljárás vezethet eredményhez.

A zendülés a katonai fegyelmet súlyosan sértő olyan katonai bűncselekmény, amelyik mögött többnyire bujtogatók lázító munkáját kell keresnünk s fontos katonai és nemzetvédelmi érdeket képez, hogy a zendülés hátterét és motívumait is felderítsük s ekként a zendülésnek megismétlődését eleve kizárjuk.

A zendülőkkel szemben a legcélravezetőbb eszköz a rögtönítelő eljárás lesz.

Amint már a fentebb elmondottakból is kiviláglik, a tábori rend helyreállítása céljából rendelkezésre álló megtorló intézmény még a tábori bíróság, amelyik ítélezéseit hol mint tábori haditörvényszék, hol pedig mint rögtönítelő bíróság gyakorolja.

A tábori bíróságok azonban csak akkor oldhatják meg a fegyelem és rendfenntartó feladatukat, ha egyfelől tökéletesen ismerik a hadrakelt sereg lelki és fizikai életét és mindig szemük előtt lebeg a hadviselési érdek, mint a legfőbb eszményi cél, amiért mindennek és mindenkinek teljes odaadással és önfeláldozóan dolgoznia kell. Másfelől azonban szükséges az is, hogy a tábori rendészet szervei és a tábori bíróságok egymást kölcsönösen támogassák és tapasztalataikat egymással időközönként kicseréljék.

Fontos az is, hogy a tábori bíróságok ítéletei széles körben legyenek kihirdetve és úgy arról annak a köteléknek a katonái feltétlenül értesüljenek, amelynek a körében a fegyelmet és rendet megzavaró bűncselekmény el lett követve. E cél keretében szükségesnek látszik minden esetben aziránt is intézkedni, hogy a halálos ítéletek lehetőleg annak a csapattestnek a körletében legyenek végrehajtva, ahová az elítélt állományilag tartozik, vagy — ha ez nem volna lehetséges — a végrehajtáshoz az illető századból, illetve a zászlóalj és az ezred alosztályaiból 2—3 katonát kivезényeltessék. Mert csak így lesz meg a halálbüntetésnek az a hatása, amit attól várunk kell és lehet.

A fent kifejtettekkel véltem rávilágíthatni azokra a gyakorlati jellegű elvi szempontokra, amelyek a hadrakelt sereg katonás fegyelmének és a tábor rendjének fenntartása szempontjából figyelmet igényelnek.

Mindent összefoglaló elvi álláspontul az a tudat szolgálhat, hogy háború esetén a liberalizmus és álhumanizmus mögött az erélytelenség lappang, az pedig olyan rettenetes bűn, amelyik nemzeti pusztulásunkhoz vezethet.

Nekünk ezen a ponton is azt kell mindig szemünk előtt tartanunk, hogy mi ezt az ősi földet karddal foglaltuk el s csak katonás szellemmel tarthatjuk meg. Ez a katonai szellem pedig már ezer évvel ezelőtt is azt hirdette, hogy „aki a hadbá hívásra meg nem jelenik, karddal hasítottassék ketté”; „aki pedig a hadban gyáván viselkedik, avagy abból megszökik, az közösítettessék ki a nemzet testéből”.

A „szükségig“ vezényelt szolgálatról.

Írta: vitéz nemes CZOBORCZY KÁLMÁN százados.

A folyó évi szeptember hó 1-i Csendőrségi Lapokban közzétett 36. számú Csendőr Lexikon kérdésből megállapítható, hogy a legutóbbi belügyminiszteri rendelet alapján szükségig vezénylendő, gyorsabb ütemű portyázás s ennek kapcsán a nagypihenő helyének és időtartamának megállapítása és a szolgálati lapba való előírása tekintetében egyes örsökön még nem találták meg azokat a támpontokat, amelyek a rendes szolgálatok vezénylésénél és előírásánál irányadóul szolgálhatnak.

A rendelet kiadása óta eltelt idő elég volt arra, hogy a minden újítással együtt járó nehézségek itt is megmutakozzanak, aztán lecsiszolóddjanak s bizonyos gyakorlati eljárások kialakuljanak. Ezeket kívánom az alábbiakban ismertetni.

A szükségig vezényelt rendes szolgálatnál is általános elvnek tekintendő az, hogy amit az örsparancsnok előre meg tud határozni, azt írja is elő a szolgálati lapba, vigyázva arra, hogy szükségtelemül meg ne kösse a járőr kezét. Ez az alap, amelyen belül azután a járőr maga szabja meg az időt a szolgálati szükségéhez képest.

Minthogy a leportyázandó tereptárgyakat az örsparancsnok írja elő, a nagypihenő helyét is legcélszerűbben állapíthatja meg, mert ő tudja a legjobban, hogy mely tereptárgynál és mikor lehet a nagypihenőt megtartani. Rövid ideig tartó portyázásnál ez a hely rendszerint a laktanya. Természetes, ha az előírt útvonaltól valami ok miatt el kell térnie a járőrnek, akkor a nagypihenőt ott tartja meg, ahol célszerűnek találja.

A nagypihenő helyének meghatározását általában csak akkor mellőzzük, ha az örsparancsnok nem tudatja előre, hogy a járőr merre fog menni (pl. nyomozószolgálatnál).

A nagypihenők időtartamát, minthogy az a szolgálat tartamától függ, rendszerint a járőrvezető határozza meg, az örsparancsnok bevonuláskor csak ellenőrzi.

A külső tereptárgyaknál előírt és megtartott nagypihenőt egyik napról a másikra átvinni rendszerint nem szabad (Szut. 288. p. utolsó bek.). Ha azonban a járőr a nagypihenőt a szolgálat végén a laktanyában tartja meg, a pihenő egyik napról a másikra — indokolás nélkül — átterjedhet.

Mivel pedig itt-ott nemcsak a nagypihenők helyének és időtartamának megállapítását, hanem a gyorsabb menetütemű portyázást illetően is bizonytalanságban vannak, erre is kitérek annál inkább, mert amint később látni fogjuk, mindez szorosan összefügg a pihenők meghatározásával.

A gyorsabb ütemű portyázás:

a) rendszerint távolsági kimutatás (Szut. 250/2. bek.) és

b) kivételesen őrzési beosztás (Szut. 248. p.) alapján történhetik.

Mindkét portyázásnál általában gyorsabb menetütemben kell haladni, mint a Szut. 6. mellékletében, illetve 262. pontjában meg van állapítva. A szolgálat időtartamát pedig — a fentiek értelmében — „szükségig“ kell előírni minden szolgálatnál.

A gyorsabb menetütem azonban csak azt jelenti,

hogy a járőrök úgy portyázzanak, hogy menetközben mindent megfigyelhessenek, mindenkivel érintkezhessenek, szolgálati meghagyásaikat elintézhessék és — seholse töltsenek felesleges időt csupán azért, hogy bizonyos előírt időt valahogy kihúzzanak. Nem jelenti tehát azt, hogy a járőrök a tereptárgyakat — közben semmit se látva, se hallva, — lefussák, hanem, hogy ugyanannyi szolgálati órával, mint amennyit eddig teljesítettek, az örskörlet nagyobb területét sűrűbben és hasznosabban portyázzák, kerékpáron pedig a nagyobb területet lehetőleg annyi idő alatt, mint gyalog a kisebb területet.

Eszerint tehát úgy a távolsági kimutatás, mint az őrzési beosztás alapján végzett portyázásnál bizonyos időt kell megtakarítani. Ez az idő — gyakorlati tapasztalat szerint. — általában 1—5 óra között mozog, érte ezalatt a gyalog végzett szolgálatot. És pedig: azoknál a rendes szolgálatoknál, amelyek *rendes* (Szut. 262/1. bek.) ütemű portyázás mellett

5—12 óra hosszáig tartanak, kb. 1—2 órát,

13—18 órás szolgálatoknál kb. 2—3 órát,

19—23 óránál körülbelül 3—4 órát, a

24—30 óra hosszágú tartóknál pedig kb. 4—5 órát takarítanak meg a járőrök.

Ha tehát ezt támpontul vesszük, akkor pl. erős fizikumú, fiatal csendőröknél és jó útviszonyok mellett egy 25 órás őrzési beosztásban kevésnek fogjuk találni az 1 órás megtakarítást viszont egy 15 órás szolgálatban soknak az 5—6 órát. Ami pedig az egyéni teljesítményt illeti: egy idősebb, gyengébb szervezetű csendőr pl. egy 21 órás őrzési beosztást — amelynek az útviszonyai sem teljesen kielégítők — 15 óra alatt nem tud leportyázni a követelményeknek megfelelően. Tehát a csendőr kora, fizikuma, a napszak, az időjárás, a szolgálati feladatok és egyéb változó tényezők szerint ugyanazon útvonal leportyázásához esetenként más és más időtartamra van szükség. Ennek mérlegelése és ellenőrzése elsősorban az örsparancsnok dolga, mert az ellenőrző parancsnokok közül ő mozog a legtöbbit az örskörletben s ő él benne a portyázó járőrök világában. Így teljesen jártas ebben. Neki kell elsősorban úgy nevelnie, oktatnia és útbaigazítania a járőröket, hogy azok időszabab nélkül is helyes mértéket tudjanak tartani és gazdálkodni az idővel — a szolgálat javára.

Ha támpontként elfogadjuk azt, hogy bizonyos ideig tartó szolgálatoknál a fent részletezett időt lehet általában megtakarítani, akkor a nagypihenő helyének és időtartamának meghatározásához és előírásához is állíthatunk fel támpontot. Ez pedig:

1. Egyáltalán ne tüntessük fel a nagypihenőt olyan rövid ideig tartó szolgálatoknál, melyeknél a gyorsabb ütemű portyázással elérendő megtakarítás mellett előreláthatólag csak kispihenő lesz illetékes.

2. Csupán a nagypihenő helyét tüntessük fel időtartam nélkül abban az esetben, ha a tervezett szolgálat időtartama rendes menetütemű (Szut. 262/1. bek.) portyázás mellett 22 órán aluli, mert ilyenkor a gyorsabb menetütemű portyázással megtakarítható legnagyobb időt is (kb. 4—5 óra) véve figyelembe, 18 órás szolgálatra általában nem számíthatunk, tehát a nagypihenő tartama is 6 órán aluli, bizonytalan időtartamú lesz. Ezt a járőrvezető fogja majd megállapítani.

3. A nagypihenő helyét és tartamát is feltüntet-
hetjük akkor, ha a szolgálat időtartama rendes-
ütemű portyázással legalább 23 óra vagy azon felüli
lenne. Mert itt is a 23 óra után legnagyobb (kb. 4—5
órai) időmegtakarítást véve tekintetbe, 18 órás szol-
gálatra mindenképp számíthatunk, ezután pedig a
legnagyobb kiszabható 6 órás nagypihenő illethetős a
járórnek.

Ha a járőr valamely okból a nagypihenőt nem
az előírt helyen tartotta meg, vagy nem a szolgálati
lapon előírt kiszabásban, vagy az utasítás szerint
megengedettnél rövidebb nagypihenőt vett igénybe,
ezt a járőrvezető a szolgálati lap III/4. rovatában
jelenti. Ugyanezen rovatban jelenti a járőrvezető azt
is, ha a gyorsütemű portyázással a rendes menet-
ütemű portyázásra előírt időre (Szut. 265. pont) sem
tudott bevonulni, vagy ha időmegtakarítást nem tud-
ott elérni. Pl.: nyomozás miatt hosszabb ideig volt
távol, vagy: x tereptárgynál... miatt hosszabb ideig
tartózkodott, időmegtakarítást ezért nem (vagy csak
keveset) ért el, stb.

Szükségesnek tartom újból hangsúlyozni, hogy
fejtegetéseimmel csupán támpontokat óhajtottam
adni és nem újabb megkötöttséget kezdeményezni.
A bevált támpontok azonban megkönnyítik a szolgál-
latot s az én céloom is csak ez.

A kötelező munkaszolgálatról.

Pályázatunk anyagából.

I.

Írta: TAKÁCS FERENC tiszthelyettes. (Kassa.)

A trianoni békeszerződéssel reánk kényszerített katonai
korlátozások alóli felszabadulásunk s katonai egyenjogúsá-
gunk kivívása után, új honvédelmi törvény megalkotása
vált szükségessé, mert a világháború előtti, továbbá az az-
utáni véderő- és honvédelmi törvényeink már nem feleltek
meg a mai kor honvédelmi követelményeinek. Figyelembe
kelltt venni a világháború gazdag tanulmányait és a had-
viselésben azóta világszerte felmerült új gondolatokat.

Az új honvédelmi törvény mindenekelőtt megállapítja,
hogy a honvédelem a legszentebb állampolgári kötelesség,
amelyet mindenkinek önfeláldozásig menő odaadással kell
teljesíteni s abban személyes szolgálatával és vagyonával
résztt kell vennie.

Az új honvédelmi törvény magában foglalja, többek kö-
zött, a közérdekű munkaszolgálatot is. Nemzetünk életében
ez egy teljesen új intézmény. Mert amíg mostanáig arra a
magyar ifjúra, aki a hadkötéses kora elérte, de katonai szol-
gálatra végleg alkalmatlannak találtatott, e tekintetben nem
várt többé semmiféle feladat, addig az új honvédelmi tör-
vény ezekre is kötelezettséget ró.

A törvény szerint a katonai szolgálatra végleg alkalmat-
lannak osztályozottak kötelesek — alkalmasságuk esetén —
egy ízben, 3 hónapig munkatáborban közérdekű munkaszol-
gálatot teljesíteni. Erre a munkaszolgálatra rendszerint
annak az évrnek október 1-étől számítot egy éven belül hív-
ják be az arra kötelezetteket, amelyben a katonai szolgálatra
való alkalmatlanságuk véglegesen megállapítást nyert.

A közérdekű munkaszolgálatnak az a célja, hogy annak
keretében és tartama alatt, az arra kötelezettek, alkalmassá-
guknak megfelelően különös ismereteket, illetve gyakorlatot
igénylő honvédelmi munkaszolgálatra megfelelő kiképzés
úttján előkészíttessenek, továbbá a honvédség szükségleteinek
kielégítését szolgáló, valamint a védelmi intézkedések érde-
kében szükséges munkálatokra felhasználásának.

Hogy a behívottak milyen különös kiképzésben részesül-
nek és milyen katonai jellegű munkát végeznek (ezt szán-
dékosan nem részletezem az érdeklődő előtt), azt esetenként
a munkatábor katonai parancsnoka fogja meghatározni.

Igénybevehetők a közérdekű munkaszolgálatra kötelezet-
tek olyan egyéb közhasznú munkák végzésére is, amelyek
rendes úton és a szokásos módozatok szerint idejekorán nem,

vagy csak az indokoltnál aránytalanul nagyobb költséggel
volnának elvégezhetőek.

A munkaszolgálatosok olyan munkát végeznek tehát,
amelyeket magánvállalkozás nem végeztet és amelyek, a
honvédelmi érdekeken kívül közérdeket szolgálnak, de az
egyesekre is jótékony hatásúak. Ilyenek lehetnek pl.: lápos,
nádas-mocsaras, berkes vidék lecsapolása, talajvíz levezetése,
gátak, hidak, utak építése, stb., stb.

Végül igénybevehetők még a munkaszolgálatosok, szük-
ség esetén, a közigazgatás zavartalan működésének és a pol-
gári lakosság ellátásának biztosítására, egészségügyi szükség-
leteinek kielégítésére, a személy- és vagyonbiztonság meg-
védésére, egyéb közfeladatok ellátására, a szükséghez képest
magángazdasági munkák és a háború következtében elpuszt-
ult vagy megrongált vagyonok helyreállításának közérdevel
való elvégzésére is.

Összegezve az elmondottakat: ennek az új intézménynek,
de magának az egész törvénynek is, az a rendeltetése, hogy
az emberi és anyagi erők már békében kellően előkészítve
rendelkezésre álljanak és szükség (háború) esetén zökkenő
nélkül nyomban igénybevehetőek legyenek.

A honvédelem elsőrendű érdeke, hogy a mindennapi élet
szükségleteinek ellátása, a termelés folytonosságának és a
forgalom rendjének biztosítása, jelentős üzemek, ipartelepek,
vállalatok s egyéb intézmények működése zavartalan legyen
és átmeneti akadályok nélkül lássák el feladataikat békében
és háborúban egyaránt, mert ezek mind a sikeres hadviselés
elsőrendű fontosságú tényezői.

Amint láthatjuk, a honvédelmi törvény a munkaszol-
gálatosokat is katonákká avatta s kezükbe adta fegyverüket,
a puskát és úgy helyett, a munka eszközeit.

A közérdekű munkaszolgálatnak a már felsorolt jelentő-
ségeken kívül még az a nagy előnye, hogy nem veszi el sen-
kitől a munkát, viszont a munkanélküliséget csökkenti.

Ezekután lássuk a közérdekű munkaszolgálatra kötelezet-
tek belső szervezetét és szolgálati viszonyait.

A munkaszolgálatosok szolgálati esküt tesznek s általá-
nos szolgálatkezelés tekintetében, valamint fegyelmi szem-
pontból a munkatábor katonai parancsnokának vannak alá-
rendelve. A munka ellátása s annak szakszempontból való
vezetése és irányítása tekintetében pedig az a hatóság, üzem,
stb. rendelkezik, amelynek a munkasalakulatot rendelkezé-
sére bocsátották.

A munkatáborok katonailag szervezett munkasalakulatok.
A munkaszolgálatosok naponta 2 órai fegyelmező, nevelő
és oktató kiképzésben részesülnek.

A munkaszolgálat tartama alatt élelmezést, megfelelő
ruházatot és napi 20 fillér készpénzt (zsoldot) kapnak.

Elhelyezésüket az államkincstár a munka helyének és az
évszaknak megfelelő módon (barak, sátor-elhelyezés) biz-
tosítja.

Szabadságot csak kivételes esetben s összesen legfeljebb
7 napot kaphatnak.

Ha valaki a munkából 7 napnál hosszabb időt mulaszt,
azt pótolnia kell.

A munkatáborokba tartozó munkakötelezettek csoport-
onként, polgári foglalkozásuknak a lehetőség szerinti figye-
lembevételével belső (üzem, ipartelep, vagy egyéb vállalat-
nál), vagy pedig külső munkákra osztják be. Amennyiben
lehetőségek, a belső munkára beosztottak október 1. és márci-
us 31. a külső munkára beosztottak pedig április 1. és
szeptember 30. napjai között teljesítik munkaszolgálatukat.

A munkát a munkatábor, illetve az igénybevevő hatóság,
üzem stb. által rendelkezésükre bocsátott munkaeszközökkel
teljesítik.

Aki a közérdekű munkaszolgálat teljesítéséből kifolyó-
lag önhibáján kívül megsérül, vagy egyéb egészségromlást
sz szenved, ingyenes gyógykezelésben részesül. Aki pedig rok-
kanttá válik, vagy elhalálozik, annak, illetve eltartásra szo-
ruló hátramaradottainak gondozásra (nyugdíj) van igényük.

A közérdekű munkaszolgálatra behívottakat a munka-
szolgálat után — amennyiben behívásuk előtt alkalmazás-
ban voltak — úgy békében, mint háború idején a volt
munkaadó köteles visszavenni, ha elbocsátásukat követő
2 hét alatt nála szolgálatra jelentkeznek.

A közérdekű munkaszolgálatra kötelezett a munkaszol-
gálati viszony tartama alatt elkövetett bűncselekmény miatt
katonai büntetőbíráskodás, illetve a katonai fegyelmi szabá-
lyok alatt áll.

A teljesség okából megemlítem, hogy a közérdekű munka-
szolgálatra, törvényes képviselőjének beleegyezésével, fel-
vehető minden olyan 16-ik életévét betöltött hajadon is, aki

erre a munkára önként jelentkeznek és 4 középiskolai, vagy azzal egyenlő értékű végzettsége van.

Végezetül pedig még annyit, hogy nemcsak a katonai szolgálatra alkalmatlanok és előbb említett nők kötelezettenek közérdekű munkaszolgálatra, hanem szükség esetén mindenki, — nemre való tekintet nélkül — aki 14-ik életévét betöltötte és 70-ik életévét túl nem haladta (békében 42. életévét be nem töltötték vehetők igénybe), köteles arra, hogy a honvédelem érdekében, a törvény keretein belül és megállapított módokat szerinti, testi és szellemi képességeinek megfelelő, bármilyen munkát végezzen.

II.

Írta: BATA JÓZSEF csendőr (Lőrinci.)

Az az örvendetes történelmi esemény, hogy drága Felvidékünkkel és Kárpátaljával nagyobbak, erősebbek lettünk — nekem külön is nagy kitüntetést biztosított, mert az örszélszámból történt vezénylések folytán abba a helyzetbe kerültem, hogy alig 8 éves csendőri szolgálatom után, járőrvezető beosztást kaptam.

Egyik portyázásunk alkalmával, amikor éppen a községen keresztül az örskörlet felé tartottunk, utánunk szalad Bognár László, a falu egyik jómódú gazdájának fia, akit arról ismernek legjobban, hogy a kötelező leveleoktatásokra minden alkalommal majdnem kötéllal kellett húzni.

— Ne haragudjon má' tiszthelyettes úr, hogy itt az úton lábatlankodom, de éppen máma kaptam ezt a behívó cédulát, hogy aszongya, be ké rukkonyi valami munkaszolgálatra — nem tudná megmondni, mire jó ez a munkaszolgálat?

— Dehogynem, Bognár. Ott kezdem mindjárt, hogyha a közérdekű munkaszolgálatról visszajön, bizonyára jobban meg tudja majd különböztetni a rendfokozatokat és ha legközelebb aztán találkozunk, nem fog tiszthelyettes úrnak szólítani, mert ott megtanulja majd a rendfokozati különbségeket is.

Kicsit elpirult a legény, én meg folytattam.

— Nézzé Bognár, már maga az elnevezés — „közérdekű munkaszolgálat“ — elárulja, hogy a köz érdekében, tehát országunk javára, boldogulására munkálkodnak majd. Az egész országból bevonulnak munkaszolgálatra mindazok a 23 éves fiatalemberek, akiket a sorozóbizottságok nem találtak alkalmasnak fegyveres katonai szolgálatra. Tudja Bognár, ez olyan dolog, mint mikor maga a gabonáját rostálja és az ép, egészséges búzaszemek a ponyvára, vagy eséplénnél a zsákba hullanak, míg a könnyebb szemeket kihajítja a szél. De azért annak is hasznát veszi, mert a baromfiak megesszik, tehát nem vész kárba. Így kell kihasználni az országnak azt az emberanyagot, amely fegyverforgatásra ugyan nem alkalmas, de szerszámmal a kezükben nagyon hasznos munkát végezhetnek nemzetünk boldogulására.

— Maguk most bevonulnak háromnapos munkaszolgálatra. Kapnak nyári ruhát, jó kosztot, sőt még némi zsebpénzt is. Az első két héten csupán katonai vonatkozású elméleti oktatásban részesülnek s utána az ország különböző részeiben, 500—1000 főnyi csoportokba lesznek elosztva. Fegyver helyett ásvóval, csákánnyal a kezükben erdőt irtanak, utakat építenek, gátakat emelnek olyan helyeken, ahol veszedelmes árvizek szokták elönteni az egész évi termést. Mocsaras területeket csapolnak le, hogy több termőtalajhoz jusson hazánk. Próbálják csak kiszámítani, Bognár László, hogy ha egy 500 holdas területet lecsapolnak, ahol eddig bűbicek tanyáztak, meg békák brekegtek — és termőföld lesz belőle, mennyi gabona teremhet ott évenként. Ha gyengén 5 méter-mázsát számítunk holdanként, akkor is 2500 métermázsas, vagyis 25 vagóval több lesz kenyérmagtermésünk évente. Burgonyából, tengeriből ennek a kétszerese, sőt háromszorosa is megterem. Ha még tovább vizsgáljuk ennek a közérdekű munkaszolgálatnak óriási jelentőségét, könnyen kiszámíthatjuk, hogy gátak készítésével sokezer termőföldet lehet ármentesíteni, melynek szintén nagy hasznát látja a nemzet minden fia.

— Örülünk kell tehát ennek az új intézménynek, ahol egyforma munkát végez a méltóságos úr! a zsellérember fiával, szabó a kováccsal, egyetemi hallgató a napszámossal.

— Majd meglátja Bognár, hogy a víz notázástól hangos munkatáborokban milyen könnyű lesz ezt a három hónapot eltölteni ezeréves hazánk boldogulására.

Bognár László megköszönte a rövid felvilágosítást és olyan megelégedéssel köszönt el tőlünk, mint amikor élesre kalapált kaszával nekilendül az aranyárga búzatáblának és azt mondja:

— Uram Jézus segíts!..

KATONAI ISMERETEK.

Különös harcosok.

A kutyáknak katonai szempontból igen érdekes történetük van. Az embernek ez a hűséges, értelmes és bátor barátai közül nem kevesen kaptak még vitézségi érmet is; sőt egyikük először a szakaszvezetői, majd később az őrmesteri rendfokozatot is elérte. Mondják, hogy Xerxes híres perza király seregét állandóan nagy kutyafalkák kísérték. De anélkül, hogy teljes huszonhárom évszázad előtti időkhöz kellene visszatekintenünk, olyan feljegyzéseket találunk a történelemben, melyek a kutyáról igen előnyösen emlékeznek meg. Mint jelentés- és hírvivők, löszertovábbítók, mint a sebesültek felkutatói és azok elszállítói, végül mint örök és felderítő, jelentékeny számú változatos és kockázatos megbízatást szakszerűen kioldított kutyák igen jól tudtak elvégezni. Annyi ilyen eset van róluk feljegyezve, hogy vastag köteteket lehetne azokkal megtölteni. Úgy a világháború, mint a Japán és Kína között lefolyt háborúban sem hiányoztak a hadikutyák. A világháború kitörésekor a központi hatalmaknak jó 40.000 ilyen négylábujuk volt, melyek nagyon jól voltak idomítva; de a szövetséges hatalmak sem nélkülözték ezeket az értékes hadi segítőtársakat. Már az Antwerpen, Liege és Namour körül vívott harcok alatt tanúsított ellenállások alatt, — a nagy háború első napjaiban — megjelennek a hadikutyák a harcmezőn, ahol géppuskákat vonszolnak, közreműködnek a szereszétszórva hevert sebesültek felkutatásában, sőt magukban az ütközetekben is cselekvő részt vettek oly módon, hogy vadul harapták az ellenséges katonákat. Nem kevesen estek el ezek közül a rettenthetlen harcosok közül az ádáz kézitűsük közepette. Természetesen nagyon sokan meg is sebesültek közülük s önként értetődőleg ilyenkor semmit sem mulasztottak el a katonai parancsnokságok, hogy meggyógyítsák azokat, amiként azt meg is érdemelték. Többször történt megemlékezés a napiparancsokban is e hű barátok értékes teljesítményeiről.

A felderítés terén és a kémiszolgálat kényes munkájában volt ezeknek a négylábúaknak a segítségével különösen értékes. A mai napig fennmaradt a híre egy farkaskutyának, melyet a megszállott Flandriában használtak a titokban ott tartózkodott ügynökök és pedig oly célból, hogy azok segítségével híreket gyűjtsenek és küldhessenek Hollandiába. Ezek a hírek rendkívüli fontosságúak voltak, különösen a tengeralattjárók ellen megindítandó támadás szempontjából. Nem kevésbé híres volt egy másik ilyen hadikutya, melyet ismételtelen dobtak le a repülő járművekről ejtőernyő segélyével az ellenséges arcvonal mögött. Ott már bizalmi egyének fogadták, akik híreket bíztak rá, hogy azokat rendeltetési helyükre vigye. Ezek a beidomított kutyák tökéletesen ismerték a nehéz utakat, átugrották a vonalakat védő magasfeszültségű dróthálókat, átúszták a folyók rohanó árját s megvesztegetni sem engedték magukat még a legpompásabb csalétek által sem, vissza nem rettenve szembenéztek a nekik állított csapdákkal és a lövöldözésekkel.

Ezeket a négylábú harcosokat általában az úgynevezett juhász (olasz, német, belga, skót) kutyák

fajtájából szokták kiválasztani. Sikeres kiképzésükre csak akkor lehet kilátás, ha nem fiatalabbak 10—11 hónapnál és nem idősebbek 3 évesnél. Ezenkívül elengedhetetlenül szükséges, hogy kifejezett készséget mutassanak az engedelmességre. Ezzel szemben viszont az szükséges, hogy ne nagyon könnyen váljanak engedelmesekké, mert ily esetben azután készek lesznek idegenek parancsait is teljesíteni. A hadikutyának ilyen körülmények között tehát egy kissé zendülő természetűnek és bizalmatlannak kell lennie, továbbá mindazoknak a becses tulajdonságoknak a birtokában kell lennie, melyek ezeket a négy lábukat jellemzik. Ezek a tulajdonságok: hűség, erő, mozgékonyág, emlékezőtehetség, jószaglóság, stb.

Már a világháború alatt, nemkülönben a japán-kínai konfliktus során szerzett széleskörű tapasztalatokból kifolyólag is, egyetlen hadsereg sem hanyagolja el ezeknek az igen rokonszenves barátoknak a használatát, melyek egyébként békeidőben is széleskörű alkalmazásra találnak a rendőrségi szolgálatban és pedig a határszolgálatban, a csempészet megakadályozása és a titkos kivándorlás megakadályozása terén.

A kutyánál nem kevésbé hasznos a postagalamb (jóllehet csupán hírek továbbítására használható fel). E téren is igen régi feljegyzésekre lehetne visszatérni. Ugyanis már Pliniusnak, az egykori római íróknak „A természet könyve” címet viselő munkájában szó van e kecses tollasoknak háborús célokra történt felhasználásáról. De inkább a jelen időknél álljunk meg egy pillanatra s arra emlékezzünk hirtelen vissza, ami 1918 júniusában történt. Ugyanis akkor csak e becses hírvivők rendkívüli tájékozódó képességének köszönhető a hadvezetés azt, hogy a piavei ütközet során egyes első vonalbeli teljesen elszigetelve volt olasz osztagok a legutolsó pillanatig is hírjelentéseket voltak képesek küldeni.

Az egész világháború során úgy a szövetségesek, mint a központi hatalmak is sokkal több postagalambot használtak fel közönséges nyelven szerkesztett hírek továbbítására, mintsem ezt az ember gondolná. A postagalambok igénybevétele nem ritkán biztosabbnak bizonyult bármely más eszköznél, így a titkos futároknál, vagy akár a rádióknál is, de főleg sokkal gazdaságosabbnak és egyszerűbbnek. Az ellenséges területen szétszórva működő hírszerzők természetesen nem rendelkeztek hírek közlése céljából rádióval, vagy távbeszélővel és több esetben ily célra is alkalmatlanoknak bizonyultak. Ilyen esetekben nagyon hasznosnak mutatkozott a postagalambok igénybevétele, melyek eléggé rejtve tudtak maradni, amelyek nem ugattak s amelyek veszély esetében egy pillanat alatt eltűntek. Ezek a kitűnő tollas munkatársak ezenfelül kiváló szolgálatot tettek úgy a légi harcokban, mint a tengeri ütközetek során is. Még mint fényképezők is fontos támogatást voltak képesek nyújtani a hadvezetésnek. E csodálatos madarak gyenge mellkasára igen könnyű filmkészüléket alkalmaztak, mely önműködésre volt képes s csupán bizonyos idő múlva és pedig körülbelül abban az időpontban működött, amikor a galamb éppen átrepülte az érdekelt zónát. Így anélkül, hogy légi járóműveket tettek volna koc-

kára, kitéve azokat a légelhárító ágyuk tüzeinek, bélyegnagyságú fényképek birtokába juthattak, melyek azonban alkalmasak voltak bármily nagymérvű megnagyításra is.

A sok epizód közül felemlítjük azt, amely arra a galambra vonatkozik, amely megmentette egy megtorpedózott hajó életbenmaradt hét utasát és amely kimerülten csak akkor pusztult el, miután már rendeltetési helyére juttatta azok segélykérő üzenetét. A „hős” galambot bebalzsamozták, hogy az örökre meg legyen őrizve egy hadimúzeum üvegszekrényében. Ezen kívül emlékének fenntartása céljából egy vitézségi érmet is alapítottak.

Ennek a hírvivőnek, amely egyenes vonalban gyorsvonati sebességgel repül, a kiképzése korántsem könnyű dolog. Igen nagy türelmet, továbbá végtelen sok találékonyságot és előrelátást igényel az időmítésük, ami külön katonai állomásokon (galambducok), külön e célra kiképzett személyek által történik. A kiképzés általában három különböző időszakon keresztül történik, és pedig: az előkészítőben, amely alatt a kiképzésre nem tökéletesen alkalmasak elvesznek, ennél fogva kiküszöbölődnek; a normálisban, amely az életbenmaradt galambok folytonos kísérleti repültetéséből áll és a kiegészítőben, vagy tökéletesítőben, amely utóbbi az a nem rövid időszak, amelyben a galambokat mind nagyobb és nagyobb távolságokra repültetik, s ebben oly tökélyt tudnak elérni, hogy olyan bátor és ügyes hírvivőkké válnak, amelyenről most beszéltünk.

Sérülések minősítése a BTK. értelmében.

Írta: Dr. BEÖTHY KONRÁD egyetemi rendk. tanár, törvényszéki orvos.

(Befejező közlemény.)

Az elszendvedett sérülésnek a *helyéről* nem lehet arra következtetni, hogy a tettes a talált testrészt akarta megsérteni. Nagyon gyakran a tettes akar ugyan valamit csinálni, de ő maga sem tudja, hogy mit. Vaktában szúr éppen oda, ahol áldozatát találja, anélkül, hogy megfontolná, hogy vajjon csak a bőrt vagy egyúttal valamely némesebb szervet is sért-e? Ilyen esetben nyilvánvaló, hogy a tettesnek látnia kell, hogy súlyos sérülést ejthet, hogy a megtámadottat súlyosan veszélyezteti. Az ilyen terhelt nem kevésbé veszedelmes, mint az, aki egyenesen súlyos sértés szándékával támad meg mást. Az a tény, hogy vaktában szurkáló ember mégsem sért meg valakit súlyosan vagy halálosan, tulajdonképpen nem írható ezeknek a bicskahősöknek a javára. Ha tekintetbe vesszük mégis, hogy a szurkálások milyen gyakoriak és hogy mégis milyen kevés a súlyos sérülés vagy a halálos eseteknek a száma: azt kell mondanunk, hogy közvetlen életveszély általában a szurkálásokkal nincsen egybekötve. A közönséges szurkálások kevés vérzést és legfeljebb néhány napig tartó munkaképességek csökkenését vagy képtelenséget okoznak és más következményük rendszerint nincsen. Ugyanez érvényes arra a legtöbb sérülésre, amit tompa erőszak okoz és a régi rendszerű, fekete-lőporral töltött, rövidcsövű fegyverekkel okozottakra is. Verekedésnél a halálos sérülések csak nagyon

kevés százalékot tesznek ki. A mostani sebészeti technika mellett azt kell mondani, hogy a hasfalat átjáró sérüléseknek a veszedelmes, halálos volta nagyon lecsökkent.

Mindezen sérüléseknél a törvényes határozatok félreismeréséből helytelen vélemények szülehetnek, mert való az, hogy nagyon könnyen súlyos, sőt halálos sérülések is *keletkezhetnek*, azonban mindig arra kell válaszolni, hogy adott esetben a köztapasztalat szerint adva volt-e életveszély. Azokban az esetekben, ahol a fegyver és a testrészt helyzete olyan volt, mint a fentebb említett szurkálásoknál, még akkor is úgy nyilatkozunk, hogy köztapasztalat szerint adva volt a lehetőség súlyos sérülések elszívására, ha sérülés egyáltalán nem is történt.

Két földműves gyerek verekedett; az egyik a fejszével a másik fejére célzott, aki egy körtefa mellett állott. A fejsze éppen hogy súrolta a fejét, azonban olyan erővel hatolt be a körtefába, hogy annak nemcsak kérgét sértette, hanem abból egy darabot is kicsapott. A szakértők természetesen úgy nyilatkoztak, hogy ilyen eszközzel s ilyen módon használva: köztapasztalat szerint életveszélyt jelent.

Felmerülhet az a kérdés, hogy vajon késnek a dobása olyan cselekedet-e, amellyel a köztapasztalat szerint életveszély van egybekötve? Az ilyen, dobott késnek a veszedelme attól függ, hogy hogyan dobták azt s hogy mekkora volt a távolság. Ha valakit mintegy megcéloznak a késsel s aztán azt hegyével előre dobják: akkor azt kell mondani, hogy az eszköz és annak használata olyan volt, amellyel igenis a köztapasztalat szerint súlyos, életveszélyes sérülést lehet előidézni. Függ aztán a késnek a veszedelmes volta dobás közben attól is, vajjon zsebkésről, vagy más, be nem csukható, tehát merev pengével bíró késről van-e szó. Az bizonyos dolog, hogy akár milyen kéztartással dobják is a kést, megvan a lehetősége annak, hogy az hegyével behatol a megcélzott tárgyba s ott is akadhat.

Sérülés után fellépő elmekérről is említést tesz a Btk. Ez a baj a sérülés után azonnal vagy hosszabb idő múlva lép fel. Elmebaj nemcsak a fejnek, hanem más szerveknek a sérülése következtében is felléphet s amit nem nagyon sokan tudunk, felléphet úgy is, hogy lelkileg igen erős behatás ér valakit. Okozhat ugyan elmebajt mindenféle fejsérülés, mégis sokkal nagyobb a valószínűség akkor, ha a sértés nemcsak a fej lágyrészeit, hanem a koponyatartalmat illeti. Különösen agyrázkódással egybekötött sérüléseknek lehetnek ilyen következményei s az elmebaj a sérülés elszívése után azonnal, vagy csak néhány nappal később lép fel, a véleményadás nagyon nehéz lehet, igaz ugyan, hogy akkor is vannak olyan tünetek, amelyekből már lehet következtetni arra, hogy a sérüléstől az elmebaj kifejlődéséig sem volt egészen panaszmentes az illető (fejfájás, szédülés, vértőlulás az agyba, nem bírja az alkoholt stb.), bémulások, érzészavarok, gyenge emlékezőtehetség, gyors szellemi kifáradás, fokozott ingerlékenység, jelleme, hangulata megváltozik stb., s ezek a tünetek folyton-folyvást súlyosbodnak. Egyeseknél nem is annyira a sérülés, mint az azzal egybekötött félelem és a megijedés váltja ki az elmebajt. Sérülések után felléphet zavartság, alvási zavar, izgatottság, hiányos emlékezőképesség, hisztériás vagy nyavalyatörésszerű görcsökkel stb.

A kiskunhalasi lovas tanalosztály életéből. Illés Ferenc eső. felv.

Egészen természetes, hogy mindezekben az esetekben azt fogjuk nézni, vajjon mindezek a tünetek *nem voltak-e meg már a sérülés elszívése előtt*, vagy hogy meg volt-e erre a hajlandóság, öröklött alapon vagy más alapon, mint pl. gyermekkor végén, serdülés alatt, terhességben, gyermekágyban, öregkorban, változás szakában stb. Látható ebből, hogy milyen körülményeknek kell lennünk olyankor, amikor elmebajnak sérüléssel való összefüggését akarjuk megállapítani.

A 303. §. említést tesz még az érzékszervek elvesztéséről és használhatatlanná válásáról. Az érzékszerveknek olyan nagyfokú gyengülése is hozzátartozik eme törvényszakasz feltételeihez, ami annak elvesztésével csaknem egyenlő. Természetes, hogy az érzékszervek működésében beállott csekélyfokú károsodás nem tartozik ide, valamint azon károsodások sem, amelyek, bár hosszú idő alatt, mégis meggyógyulnak vagy legalább is nagyfokban javulhatnak. A törvény értelmében a sérüléseknek olyanoknak kell lenniük, amelyek a szervekben bekövetkezett és meg nem szüntethető elváltozást hagynak hátra és amelyek éppen azért, mert ha egyszer állandósultak, már nem is javulhatnak.

A 303. §. szövege a következő: Öt évig terjedhető börtönnel büntetendő a testisértés, ha annak következtében a sérült testének valamely nevezetesebb tagját vagy érzékét, beszélő, látó vagy halló, vagy nemző tehetségét elvesztette, ha e tagok, érzékek vagy tehetségek valamelyike használhatatlanná vált, ha elméje megzavarodott, ha előreláthatólag hosszú ideig tartó betegségbe esett, vagy rendes foglalkozásának folytatására végkép vagy előreláthatólag hosszú időre képtelenné vált vagy feltűnően eltorzított.

Az elmezavarról már beszéltünk, most az egyes kivételeket magyarázzuk meg. A beszélőképeség elvesztése alatt a tagolt hangon való gondolat kifejezés lehetetlenségét értjük. Beszélőképeség elvesztéséről beszélünk olyankor is, ha a sérült nem egészen néma, hanem képes még ügyyel-bajjal, többé-kevésbé érthető hangot kiadni. Inkább a mindennapi értelemben vett „beszélőképtelenség” döntő olyankor, amikor valakinek a beszéde nehézkessé válik. A beszédnek azt a zavarát, amit az elülső fogaknak a sérülés következtében való kiverése okoz: nem soroljuk a beszélőképeség elvesztéséhez, mert ez csupán

csak a beszédnek a megnehezített voltát jelenti. A törvény nem ilyen jelentéktelen károsodásokat kíván meg, hanem olyan nagyfokú beszédkárosodást, amelyet a beszéd teljes elvesztésével vehetünk egyenértékűnek. Az ilyen zavart mindig orvos állapítja meg, nyelv, szájpad és a szájüreg sérülései, továbbá a beszédnél szereplő idegszálak és az agy sérüléseivel együttjáró beszédzavarokról kell neki nyilatkoznia.

Sok esetben a gége sérül; a gégének a sérüléseit nem lehet a BTK. 303. §-ban értékelni akkor, ha csupán csak egyszerű rekedtség lett a következménye valamilyen sérülésnek.

Fojtogatás után a beszéd még hónapokig is lehetlenné van téve néha. Ha pedig a hangszalagok sérültek, akkor ez maradandó rekedtséghez vezet. Az a fajta beszédzavar, amidőn idegbetegeknek hirtelen „elakad a szavuk“, nem tartozik az állandó zavarok közé.

A látótehetség elvesztése alatt nem csupán a látás teljes elvesztését értjük, hanem annak gyengülését is. Előfordul, hogy sérülés következtében mindkét szem elpusztul (pl. vitriolos merényletnél, a szemidegeket érő lövésű sérülésnél, stb.). Egy szemnek az elvesztése nem tartozik ide, mert hiszen az egy szemmel való dolgozást meg lehet szokni annyira, hogy a sérültek nem érznek semmiféle hátrányt. Egy szemnek az elvesztése 25–30%-ban teszi csökkent keresőképességűvé az embert. Ez természetesen csak a látótehetség ilyenfokú elvesztésére vonatkozik, azt az eltorzítást azonban, amely a szemteke elvesztése után marad vissza: külön kell elbírálni.

A hallóképesség elvesztésével kapcsolatban a törvény nem egyoldali, hanem kétoldali olyan zavart ért, amely lehetlenné teszi a hallást.

A test nevezetesebb tagjának elvesztése, használhatatlanná válása és a nyomorékká válás alatt a végtagoknak a károsodását érti a törvény. Egy vagy több ujjperc elvesztése nem tartozik ide. Az a körülmény, hogy a végtagnak az elvesztése közvetlenül a sérülésnek az eredménye-e, vagy hogy a sérülés után azt egy idő múlva orvosilag kellett-e eltávolítani: teljesen mindegy.

A következő kitétel, nevezetesen az, hogy: nyomorékká válás és feltűnő eltorzítás, nem is tisztán orvosi, hanem inkább avatatlan (laikus) ember megítélésére tartozik. Az orvos hozzá van szokva ahhoz, hogy az ember testén elváltozásokat találjon s éppen ezért az orvos testi eltéréseket észrevesz ugyan azonnal, de nem találja azokat feltűnőeknek, míg ugyanazok a testi eltérések avatatlan emberekben ellenszenvet keltenek. Mindezekben az esetekben az orvosnak a dolga inkább csak abban merül ki, hogy megmondja a bírónak, hogy lehet-e ezeket az elváltozásokat műtétilag javítani. Ha olyan heg van az arcon, amely egy meglévő ráncban fekszik és később elhalványodhatik, nem marad feltűnő, viszont ugyancsak az arcon fekvő olyan heg, amely zsugorodik, azt eredményezheti, hogy az arc kifordul, va-

lamelyik szájszöglet elhúzódhatik s így a sérült eltorzításához vezethet.

Az egészség károsodása mellett természetesen nem lehet figyelmen kívül hagynunk a munkaképesség csökkenését, illetve a keresetképtelenséget sem. Ez a két fogalom: munka- és keresetképtelenség: nem egyforma. Keresetképtelenség azt jelenti, hogy valaki az ő különleges, megszokott munkájában nem tud tevékenykedni, míg munkaképtelenség bármilyen más munka teljesítésének a lehetlenségét jelenti. A foglalkozásnak a megszakítása nem mindig egyenlő a keresetképtelenséggel, mert hiszen — s éppen a mai világban — ennek sokszor egészen más okai is vannak, mint maga az elszenvedett sérülés. Lehet, hogy a sérült éppen nem talál magának munkát, vagy pedig a megszokott munkának a megszakítása éppen kapóra jön neki, hogy más, jövedelmezőbb állás után nézzen. Nagyon nagy különbség van az emberek között a magatartást illetően akkor, ha azáltal, hogy nem dolgoznak, érdekük súlyosan sérül. Nagyon szembetűnő ez az orvos, a kereskedő, a kocsmáros, földműves eseteiben s azon foglalkozásbeli embereknél, akikre nézve a nemdolgozásból nem származik semmiféle hátrány: például az állami tisztviselők, a mostani OTI stb. rendszer mellett pedig a munkásoknak egyik része is.

Természetes, hogy a keresőképesség más és más a különböző foglalkozású egyéneknél. A pénzügyekkel foglalkozó ember otthon, ágyban fekve is folytathatja ügyeinek intézését telefonon, árfolyanlapokból stb. Azonban pl. a csendőrnek, akinek minden hirtelen kívánalomnak a nap bármely szakában eleget kell tudni tenni, mozgási képességének és erejének teljes birtokában kell lennie. A katonákat az egészség legkisebb megzavarása esetén teljes gyógyulásig felmentik a szolgálat alól, mert hiszen egy csökkent, korlátolt mozgásra képes ember nagyon rontja az összefegyelmet. Innen van aztán az is, hogy a katonakórházak mindig zsúfolva vannak, legtöbbszörre olyan emberekkel, akiknek csak kisfokú beteges elváltozásaik vannak, olyan elváltozások, amelyekkel őket polgári kórházba fel sem vennék.

Portyázás.

Tudjuk az egyetemről, hogy a tudományok kutatásának és hirdetésének legmagasabb polca, intézménye. Ennél feljebb sem tanár, sem tanítvány nem juthat el, itt már a tudománynak sűrített és desztillált, jóformán csalhatatlan mértékeit és értékeit találjuk. Az átlagos műveltségű embernek úgy kell felnéznie az egyetemre, mint ahogyan a hortobágyi csikós a legmagasabban lebegő báránnyelhet nézgeti. Hiába ül fel a lovára, hiába kapaszkodik fel a kútágásra, a felhő reménytelenül és mérhetetlenül messze fölött van, ebbe már bele kell nyugodnia, bele is nyugszik.

Más dolog ugyanis a tudás és megint más a bölcsesség. A hortobágyi csikós böles ember, nem nyujtogatja a nyakát a felhő után és meg sem próbálja, hogy karikásostorával beledurrantson a felhőnyájba. Tisztában van a lehetséges és a lehetetlen törvényeivel, tiszteletben tudja tartani a magasságokat, nem akar ostornyélen a napba mászni és meg sem próbálja, hogy lepkefogóval báránnyelhet fogjon. Tiszteletli, elismeri az elérhetlent, de aztán megmérge-

Ki tudta?

Lengyelország eddigi államfői: Paderevszki, Pilsudzski és Moszciszki.

dik, ha a pipafüstről azt magyarázza neki valaki, hogy az is báránnyel. Ilyenkor azt érzi, hogy csúffá akarják tenni, butának nézik, hát mi mást tehetne: előrántja a bicskát és döf.

Éppen így kívánczik elő a bicska a mi mellényzsebünkben is, aminek az oka egy újsághír. Az áll benne, hogy Angliában — pontosabban: Hendonban — rendőregytem van. Szégyelheti magát Szombathely, mert ott csak holmi őrsparancsnokiskola működik, a járőrvezetőiskolák meg csak eleminek számítanak, a további összemérés pedig kérelhetetlenül elvezet oda, hogy a mi próbacsendőriskolánk a legjobb esetben óvodának felel meg, esetleg csendőrtiszti intézménynek, tele kakastollas csecsemővel. Csodálkozunk, hogy cuclit még nem igényeltek a parancsnokok, azaz: a bába bácsik. Nekünk csak ilyen földönjáró iskoláink vannak, ám az angoloknak? Azoknak rendőregytemük! Nem középiskola, főiskola, mondjuk: akadémia, dehogyis! Egyetem, melynek címerében büszkén ölelkezik a gumibot a bilincspánttal. Mi keleti barbárok még nyereg alatt puhítjuk a közbiztonsági tudományt, fehér lovat áldozunk a nagyszellemnek, ha egy tyúktolvajt meg akarunk fogni. Mi csak úgy baktatunk a Nagy Nyugat után, legalább ezer év messzeségében, hogyan is lehetne bennünket egybevetni, összemérni az angol rendőrséggel, hiszen azoknak már az egyetem magasságából osztogatják a tudományt!

Még pedig — a tudósítás szerint — a következő tudományokat: koldusokat kell a rendőregytem tudósjelöltjeinek előállítaniok, azután: autólopást rendeznek s nekik közbe kell lépni, bizonyára valamilyen magasrendű taktika alapján, azután: bizonyos elméletileg már megtanult törvények és rendeletek ismeretében el kell a jelöltnek döntenie, hogy elfog-e valakit, vagy sem? Hát igaz: törvény, rendelet, elfogás, autólopás mindmennyi ismeretlen fogalom előttünk, ugyan miféle korszerű, magasrendű közbiztonsági fogalmak és ténykedések ezek? Mi ebből az egyetem tananyagból csak a koldusokat ismerjük, azokat is csak Trianon óta. A többit pedig megkérdezzük a hondoni rendőregytemtől, mihelyt a háborúnak vége lesz. Természetesen igen nehéz lesz ezeket az új fogalmakat megtanulni, de egyszer csak hozzá kell fogni! Haladnunk kell a korral nekünk is. Hálásak vagyunk a témavérszegény újságírónak, hogy a közbiztonsági tudományok Mekkájára felhívta a figyelmünket, most már legalább ismerjük a Forrást (nagy fővel).

Abban azonban ne is reménykedjünk, hogy az angol rendőregytem minden tudományát már az első évszázadban elsajátítjuk. Túlságosan magas tudományokat is tanítanak ott, amelyek még nem nekünk valók. Ilyen tudomány például valami közlekedésrendészet. Bevalljuk: fogalmunk sincs róla, miféle lehet ez? Szerencse, hogy akadt egy Berzsényi, aki megírta, hogy nem jó meredeken a napba nézni, mert megvakít, a nagy Ismeretlen — a Közlekedésrendészet — megtanulását tehát hagyjuk csak bölcsen és óvatosan az utánunk jövő tizenhetedik nemzedékre, hiszen nem is volna igazságos, hogy mi mindent megtanuljunk, az utánunk jövők pedig majd csak a napot lopják. Hohó! Ennyi eszünk azért van nekünk egyetem nélkül is! Haladjunk csak a tudományok terén óvatosan: elővéddel, oldalvédekkel

és utóvéddel! Kínlódjanak csak egyelőre az angol rendőrprofesszorok ezzel a csodabogárral, semmi közünk a Közlekedésrendészetnek, ne kutassuk túlmerész szemmel a jövőndő méhét és ne vállaljunk olyan szellemi, civilizációs megterhelést, amibe agyunk biztosan belesántulna!

Minden áhitatos tiszteletünk tehát a hondoni rendőregytemé és pirulva bár, de beismerjük, hogy annak színvonala, tananyaga számunkra csillagtávolságra van. Megengedi mégis az újságíró, hogy igen-igen távoli, ködbevesző célul mégis kitűzzük, hogy majdan valamikor mi is megtanuljunk koldust, autótolvajt fogni, mi is lássunk már egyszer egy törvényt, sőt rendeletet — hiszen nálunk egy sincs belőle — és a harminckettedik évszázad programjába beillesztjük a Közlekedésrendészet óvatos, egyelőre csak szellemi felderítését. És egyszer majd mi is megkezdjük a nagy művet: nem 60, hanem 20—25 éves férfiakat veszünk majd fel a csendőrséghez és nem 143, hanem 170 centi magas legényeket, mint ahogyan az a hondoni renaoregytemen történik és arra is gondunk lesz, hogy a próbacsendőriskola ne potom másfélesztendő legyen, hanem felemeljük 3 teljes hónapra, amint az a hondoni rendőregytemen történik. Egyáltalán: rátérünk egyszer majd, persze csak fokozatosan arra, hogy a magyar csendőrség ne fajscolával foglalkozzék, hanem próbálja meg az áthasonulást, az első átformalódást a közbiztonsági szolgálathoz, mert azért van benne valami, hogy nekünk is éppen úgy az lenne a feladatunk, mint a hondoni rendőrtanároknak. Biztosak vagyunk benne, hogy közös nagy nemzeti célkitűzéseink érdekében követni fog bennünket majd a magyar rendőrség is. Szorgalmas tanulással egyszer majd ők is megtanulnak — koldust fogni...

Most pedig visszadugjuk a bicskát a mellényzsebbe, habár volna még döfnivalója. Most már feltezzük a kérdést: mit akart az újságíró ezzel a 3 hónapos, koldusfogó angol csodabogár-egyetemmel? Hát annyira tájékozatlan a magyar közbiztonsági szolgálat színvonala felől, hogy az ilyen elemi ismereteket oktató, néhányhónapos próbarendőriskolát Egyetemnek látja? Van neki arról fogalma, hogy a magyar csendőrség és rendőrség kiképzése, szak tudása milyen messzire előreszaladt már a kezdet kezdetétől, a koldusfogástól, törvénytannalástól? Nem tudja azt, hogy nálunk évekig, az iskolák egész skáláját kell csendőrnök és rendőrnök elvégeznie, amíg azt mondhatja magáról, hogy önálló közbiztonsági feladatokra most már képesített? Az angol Hendonig ellát az újságíró, de a Pázmány Tudomány Egyetem Hendonnál is messzebb van számára, nem látta tehát, hogy ezen az igazi egyetemen magyar csendőr- és rendőrtisztek igen népes, igen kényes-igényű és igazi magasképzettségű hallgatóság előtt sorozatosan tartottak komoly elismeréssel kísért közbiztonsági előadásokat? Hendonban a 3 hónapos próbarendőriskola Egyetem, az itthoni igazi egyetemi színvonalú közbiztonsági szaktudás viszont nem anyag a riportra?

Bombapéldája ez az eset annak, hogy a külföldi dolgokat ezerszeres nagyítóval nézzük, illetve nézik egyesek. Ha már közbiztonsági dolgokról kellett mindenáron tudósítást közölni, kár volt az újságírónak az angliai Hendonba zárandokolni, a budapesti Mosonyi-utcában a hondoni „egyetemnél“ is többet-

érő rendőrdolgokat láthatott volna, ára mindössze kisszakasz oad-vissza. A magyar olvasóközönség óriási tömegei ugyan mire gondolnak az ilyen újsághírből?

Csakis arra, hogy ime, lám, az angolok, azok igen! Ott egyetlen tanítják a közbiztonságot, mégis csak nagy nép ez és hát, hol vagyunk mi tőlük?! Az átlag-újságolvasótól ne várjunk ezerféle szaktudást, ő elfogadja azt is, amiről a szakember látja, hogy sületlenség. A szakember tudja, hogy az olyan iskolát egyetlennek beállítani, ahol a szaktudásnak csak az alapélemeit tanítják, — legalább is bosszantó tudatlanság és felületesség, de a nagyközönség ezt nem tudja, hanem egy újabb okot lát a külföldimádatra és a magunk értékének a lebecsülésére. Persze, hogy nem ezt akarta elérni az újságíró, de hát akkor tulajdonképpen mit akart ezzel az angol Egyetemmel, ezzel a mesterségesen felfújtt üres hólyaggal? Ezt csak ő tudja, ha tudja.

*

Fel kell jegyeznünk, hogy magyar hadiküntetést magyar csendőrök most kaptak először, mert amit a világháborúból hoztunk magunkkal, azt egyformán kapták közösök és honvédek, magyarok és morvák és még tizenegynéhány nemzetiségű monarchia-katonák. Nem akarjuk a világháborús kitüntetések értékét csökkenteni és nem lehetne akaratlan sem, mert a bátor helytállás erénye minden körülmények között érdem, ami elismerésreméltó és megkövetelheti az elismerést később is, amikor az országhatárok megváltoztak és hajdani bajtársak itt-ott már ellenfelekként néznek egymással farkaszemet. Csak azt akarjuk itt megjegyezni és megörökíteni, amikor magyar csendőr mellére először tűzték fel a katoná legszébb díszét: a magyar hadiküntetést, amit kizárólagos magyar célért vívott küzdelemben érdemelt meg. Ugy hisszük, hogy ha tesületünk történelmi adatai sorában a járásörmesteri rendfokozat rendszeresítésének az időpontja helyet foglalhat, bőséges joga van ehhez az első magyar hadiküntetésnek is.

Büszkeséggel gratulálunk a kitüntetett bajtársaknak, különösen az idősebbek nevében, akik át-szenvedték a húsz év előtti összeroppanást s akik közül bizonyára kevesen remélték akkor, hogy látni fogják nemcsak az ország talpraállását, hanem meg-érik azt az időt is, amikor a magyar katona, csendőr elindul a régi határok felé nem ütlevéllel és koldusok vándorbotjával, hanem puskával a kezében. Akik akkor a nagy megsemmisülés felnőtt szemtanúi voltak, mindezt csak a távolabbi jövőben, a fiak és unokák életszakaszára hitték és remélték. Közlebbi hit nem sokakban élt, mert a nagy fordulatok időegysége a régi történelemszemléletben a félévszázad volt.

Ugylátszik azonban, hogy az idő kereke gyorsabban forog, mint ahogy a huszadik század előtt forgott, most már nagy eseményeket érlelnek évtizedek és évek is, két évtized elég volt ahhoz, hogy a magyar katona az ősi hadierényekből új vizsgát tegyen.

Ki tudja?

Mi a bruttó és mi a nettó?

Megnéztük a kaszinóban a gyászheccet, utána pedig zszugdztunk — mesélte az ünnepi programját egy fiatalember a pestkörnyéki helyivonaton egy diáklánynak. A mesélő fiatalember tisztviselő, a diáklány pedig nem verte pofon a fiatalembert október hatodikának ezért a zszargon-emeletéséért. Nem alvilági söpredék beszélt így október hatodikáról, hanem az ügynevezett polgári elem két díszpéldánya s a köröttük üldögélő többi példány elengedte a füle mellett ezt a gyalázatosságot.

Hát fiatalember, ide figyeljen! Október hatodika nekünk fájdalmas nemzeti ünnepünk, amikor nem gyászheccet, hanem gyászünnepeket tartunk szerte az országban. Elhiszzük, hogy diáklányok szemében csak úgy lehet tekintélyt szerezni, ha eltérünk a mindennapi szürke szóhasználatától és beszéd tárgyaktól, diáklányoknak érdekeset és érdekesen kell mesélni. Ez igaz, de érdekesség bőven akad a világon. mozi, futballmeccs, pletyka, szerelem, az örök tanár-kérdés, a holdvilág rejtelmei, az anyai terror, a nyári strandemelek és még millió mesélnivaló érdekesség. Itt aztán előveheti a zszargont is — ha már nem élhet nélküle — és megszedítheti a kislányt a beszélőkéjével. A hódítás eszközei között eddig a kegyeletlés nem szerepelt, a gyász-nak rendületlen tisztelete él még ma is az emberekben és ez az egy bizonyára akkor is megmarad bennük, ha a tisztelet, a tisztesség máskülönbön egészen kipusztul belőlük. A gyással nem szeretnek az emberek tréfálkozni, mert tudják, hogy egyszer mindenkinek az ajtaján bekopogtat, az Önén is, fiatalember! Gondolni fog-e akkor arra, hogy huszonhárom éves korában a gyászból, heccből és zszugából szerelmi receptet kotyvasztott?

Lehet, hogy igen, lehet, hogy nem. Lehet, hogy nem is tudja, micsoda förtelmeset csinált ezzel az ostobasággal. Lehet, hogy a zszargont annyira megszokta a nyelve és füle, hogy a gyászhecc csak így kicsúszott a többi között, de akármilyen volt is ez, mindenképpen elszomorító. Aki tudatosan mond ilyet, túlságosan romlott ember, aki pedig tudat alatt siklik ilyen szavakra, megdöbbenő példája és bizonyítéka annak, hogy a fővárosi zszargonpiszok nem kíméli a sírokat, nem kíméli a nemzeti eszményeket, nem kíméli már a legszentebbet sem s ez a zszargon már nemcsak a betörőlebűjban otthonos, hanem az ügynevezett jobbelemek körében is fertőz. Az ember mindig keresi az újat, a szokatlant, megüti a fülét egy-egy ilyen ismeretlen szó, aztán „heccet csinál“ belőle, hogy maga is átvesz néhányat és sokan nem érzik meg, hogy ezek a korcs-szavak megváltoztatják a gondolatvilágot, az erkölcsiséget is.

Régi igazságnak legújabb bizonyága ez a „gyászhecc“, hogy nyelvében él a nemzet. Beszéljünk tiszta magyarsággal, hogy magyarok maradhassunk. A zszargonban nemcsak a szó idegen, hanem a lélek is, a szellem, a cél. És eljutottak már ezek a szavak a falura is, találkozik velük a csendőr elég sűrűn, hát tegyen ellene s főleg ömaga ne használjon egyetlen ilyen szót sem. Még igazi, tudatos tréfából sem, mert a zszargonpiszok ragadosabb a pestisnél. Üldözzük ezeket a szavakat, világosítsuk fel az egyszerű, jóhiszemű falusi magyart, aki a műveltség jelét látja az ilyen beszédben s mivel ő is művelődni szeretne, hozzátörri a nyelvét az ilyen zszuga-beszédhez, amit aztán addig gyakorolgat, amíg észrevétlenül

Kárpátaljáról: Tengerszem Szinevérnél.

Gábor Péter ezr. felv.

felkerül a fejére a — micisapka. Tessék megfigyelni, hogy a zsargon, meg a mici testvérek, egyiket nyomon követi a másik. Nem olyan ártatlan dolog ez a zsuganyelv, hanem egyik igen hatásos eszköze egy tőlünk merőben idegen szellemiségnek, ami már a kispolgárt is olyan messzire sodorja a nemzeti eszményektől, hogy október hatodikát gyászheccnek nézi. Mit rombolhat hát a még tudatlanabb rétegekben?

EMLÉKEZZÜNK!

Kosztá József brassói szárnybeli alőrmester a románokkal Sósmezőnél vívott harcban 1916 október 15-én elesett.

Magerle Gyula ruttkai őrsbeli 2. oszt. őrmester és **Teker Ferenc** turzófalvai őrsbeli alőrmester szerb komitácikkal vívott harcban 1918 október 16-án Valjevo mellett elesetek.

Méder József félegyházi őrsbeli csendőr az oroszokkal vívott chyróvi csatában 1914 október 17-én elesett.

Vas Ruben József szolyvai őrsbeli csendőr 1914 október 17-én Munkácson járványos betegségben meghalt.

Imre Gergely vledényi őrsbeli alőrmester és **Mihály István** sepsiszentgyörgyi szárnybeli csendőr a románokkal Sósmező körül vívott harcban 1916 október 17-én elesetek.

Borsik Pál járásőrmester, élesdi járás- és őrsparancsnok és **Steinbach Géza** fogarasi őrsbeli alőrmester a románokkal Sósmező körül vívott harcban 1916 október 18-án elesetek.

Lőrincz Ferenc nagybobrői őrsbeli csendőr 1914 október 20-án az orosz harctéren járványos betegségben meghalt.

Hódosi István vashidegkúti őrsbeli csendőrt egy ellenszegülő 1913 október 22-én Lendvakirályfán fejcsével agyonvágta, járőrtársát, **Bertalan Mihály** próbacsendőrt pedig lelőtte, aki sebében 1914 október 28-án Muraszombatban meghalt.

Simon István nagykomlói őrsbeli csendőr a szerbekkel Bányosnál vívott harcban 1914 október 22-én hadifogságba esett, ahol meghalt.

Halmay József főhadnagy, az aradi szakasz parancsnoka, az oroszokkal vívott harcban 1914 október 23-án Nowa-Alexandria mellett elesett.

Takács Árpád brassói szárnybeli alőrmester a románokkal vívott harcban 1916 október 23-án Sósmező körül elesett.

Leonhardt János bárányosi őrsbeli népfelkelő csónakkal való portyázás közben 1917 október 23-án a Dunába fulladt.

Albert Antal 2. oszt. őrmester, a tatárhavasszorosai őrs parancsnoka, a románokkal vívott harcban 1916 október 24-én Sósmező körül elesett.

A románokkal az Ojtozi-szoros és Sósmező körül vívott harcokban 1916 október második felében elesetek még: **Szőcs György** brassói szárnybeli 2. oszt. őrmester; **Borcsa Gyula** brassói kerületbeli, **Parcsami János** galántai őrsbeli, **Vitéz Károly** répcékárolyi őrsbeli alőrmesterek; **Pál János** törösvári őrsbeli és **Trippa György** aradi szárnybeli csendőrök. **Papp József** sepsiszentgyörgyi szárnybeli alőrmester pedig román hadifogságba esett, ahol meghalt.

Stevlik József 2. oszt. őrmestert, a váradlesi őrs parancsnokát, **Radicsév József** budapesti kerületbeli alőrmestert és nyolc pótcsendőrt szerb komitácikkal 1918 október 24-én Kalanjevciben megölték.

Pécsi Lajos tiszaluci őrsbeli csendőrt 1915 október 26-án két büntetett Tiszalucon orvul megölte.

Lakos Lajos mehádiai őrsbeli alőrmmester a románokkal harcolva szenvedett sebesülésében 1916 október 28-án Temesvárott meghalt.

Riesz György hadnagy, a zombolyai szakasz parancsnoka, az oroszokkal vívott chyróvi csatában 1914 október 31-én elesett.

Támadás József ósopoti őrsbeli próbacsendőr az oroszokkal vívott harcban 1914 októberben Rudnik mellett elesett.

Édes László monostorszegi őrsbeli csendőr az oroszokkal vívott harcban Galiciában 1914 őszén elesett.

Próbacsendőrök írásai.

(Március 14.-i pályázatunk anyagából.)

I.

Rege egy gramofonról...

Katonai szolgálatom legszebb, legderűsebb napjait a felvidéki bevonulás alatt éltem át. A m. kir. 37—III. zászlóaljnál szolgáltam mint tényleges katoná. Zászlóaljunk Szomód községben volt elhelyezve a bevonulást megelőző hetekben. Én már a 18-ik hónapot szolgáltam, mikor nagy öröm ért bennünket. Egyik nap szakaszparancsnokunk örömmel adta tudtunkra, hogy a csehek visszaadnak nekünk sok magyar várost és községet. Leírhatatlan öröm és lelkesedés fogott el bennünket, ha rajtunk múlik, rögtön átkeltünk volna a Dunán, visszafoglalni a húsz éven át cseh rabigában sínylődő városokat és falvakat. Még a mozgókonyhát is otthagytuk volna a gulyáskondérokkal együtt, pedig ugyancsak jó étvágyunk volt. Hamarosan minden katonának volt nemzetiszín kokárdája, de csak egymásnak mutogattuk, mert még sem szalagot, sem virágot kitűzni nem volt szabad. Türelmetlenül, szívszorongva vártuk azt a napot, amikor végre átkelhetünk a Dunán és büszkén kitűzhetjük mellünkre a háromszínű kokárdát. Nem kellett soká várakoznunk, vágyaink csakhamar beteljesültek.

Ezekben a várakozással eltöltött napokban a szakaszparancsnok zászlós urunk egyik délután bement a városba és csak késő este jött haza. Én a lakásán vártam a zászlós urat, mert én voltam a tisztilegénye és írnoke is egy személyben. A kocsiról bevittem egy terjedelmes csomagot, melyet a városból hozott. Parancsot kaptam a csomag felbontására. Azt hittem, hogy nyomtatványok vannak benne, a legnagyobb meglepetésemre azonban egy hordozható gramofon, három lemez és egy doboz tű került elő a csomagból. Végtelenül megörültem a gramofonnak, pedig a szegény gépezet már nagyon viharvert állapotban volt. Tulajdonosa nem nagyon vigyázhatott épségére, mert a zománc már kezdett lepattogni róla. A kíváncsiságtól sarkalva, nyomban felhúztam kis acélrúgóját és kipróbáltam az egyik lemezt. Nagy meglepetés ért, mert a kopott tölcserből tisztán és lágyan gyöngyöztek elő a hangok. Ahogy hallgattam az éneket, szívemet büszkeség duzzasztotta, az ezeréves dicső multunkat láttam lelki szememmel. A kis dal diadalmasan szállt, messze, messze a Vág kies völgye felé evvel a gyönyörű szöveggel: „Hol őszi szellő, lenge szellő, ját-

szik a Tiszán“ stb. Most a második lemez került sorra. Először sercegett, pattogott, mintha harag volna kis „gép szívében“ s egyszerre követelő, érélyes hangon rázendített a „Mindent vissza, mindent vissza, mindent vissza, vissza“ dalocskára. Határtalan volt örömünk, mikor a harmadik lemezt is feltettem a kis gépre. Némán, csendben hallgattuk és a fájdalom belenyilalt szívünkbe, zászlós úr az ablakhoz ment, kinézett a sötét éjszakába és egy kilopódzó könnyet morzsolt szét a szemébe. Én sem titkoztam könnyeimet, melyeket ennek a dalnak a szövege a szemembe csalt, mert amíg a Kárpátok ormán idegen zászló leng és amíg a bércék ormán örökös ezeréves magyar fenyők húsát idegen martalócok hasogatják, vérző szívvel fogom hallgatni ezt a szomorú dalt: „Fenyő, fenyő, árva magyar fenyő, mért csillog könny a gyémántszedemen“...

Október 6-án, zuhogó esőben, nemzetiszínű kokárdával a sapkánkon és kimondhatatlan boldogsággal a szívünkben, átkeltünk a Dunán. Az esőtől nem csak a mi ruhánk ázott át, hanem átázott a durva lenzsákba csomagolt gramofon is és majdnem elromlott a kis szerkezet. Este nyolc óraker értünk a legközelebbi községbe, Dunaórsújfaluba, mely községet a 37—III. határőr zászlóaljnak kellett megszállani. Mi az iskolában kaptunk szállást, ketten a zászlós úrral s én megérkezésünk után rögtön tüzet raktam a kályhában. Zászlós úr a kályha mellé ült, melengette a hosszú lovaglástól elfáradt és az esőtől átázott tagjait, én pedig elővettem a zsákból a gramofont, feltettem rá egy lemezt és csakhamar felcsendült a „Fenyő, fenyő, árva magyar fenyő...“ mélabús dallama. Egyszerre csak csoda történt. A varázslatos hangokra nesztelenül, az esővel nem törődve, tömegesen osontak az iskola udvarára felszabadult testvéreink. Egymásra néztek tanácstalanul, nem tudták elgondolni, hogy honnan jönnek ezek a gyönyörű melódiák.

Zászlós úr felkelt, kinyitotta az ajtót, csodálkozva láttuk, hogy az egész udvar megtelt mosolygó, boldog emberekkel. Ők is meglátták az asztalon a gramofont és egy öreg bácsi megkért bennünket, hogy még egyszer játsszuk el nekik ezt a szép dalt.

Kívánságunknak eleget tettünk és örömmel néztük, hogy milyen szent áhitattal hallgatják. Mikor a gramofon a dalnak azt a részét játszotta; „Árva magyar kalászból panaszos a kenyér“, megható látvány tárult a szemünk elé s ez a látvány mélyen belevésődött az emlékezetünkbe. Asszonyok, lányok, gyermekek, barázdás-arcú emberek könnyei kiesordultak... Húsz évi szenvedés után szabad folyást engedhettek örömkönnyeknek.

Feltettem egy másik lemezt is a gépre, hogy egy kis derűt varázsoljunk bánatos arcukra. Öröm volt nézni felindulásukat, amikor felhangzott a „Mindent vissza!“ ütemes dallama. Ezt is meg kellett ismételnünk s most már a fiatalság együtt énekelte a gramofonnal: „Mindent vissza, mindent vissza, mindent, mindent vissza!“ A dal elhangzása után egy szép koszorút helyeztek a gramofonra, amiért az oly édes megkönnyebbülést hozott szívükbe. Meg is érdemelte ezt a kis dicsőséget, mert nagyon sok csüggött szívbe új tavaszt varázsolta, s akik hangját hallgatták, sohasem fogják elfelejteni a boldog felszabadulást.

Schweighardt György próbacsendőr.

II.

Régi vágy...

Már gyermekkoromban elhatároztam, hogy csendőr leszek s ettől az elhatározásomtól nem tértem el és nem is tudott volna lebeszélni arról senki, habár más pályákra is léphettem volna. Pedig nem voltak különös kapcsolataim a csendőrséghez, csak éppen szerettem őket. Ha megláttam őket, már lázas izgalomban voltam, mert tudtam, hogy leparoláznak velem s ez nekem igen nagy kitüntetés volt. Mondták is a csendőrök, hogy siessek megnőni, mert jó csendőr lesz belőlem. Nézegettem is őket titokban és elmerengve figyeltem, ahogy a határban ballagtak szótlanul, egyenesen, keményen. Mentek előre. Gyenge szél lengette a kakastollat, a napsugár megtört a fényes szuronyon s én csak néztem mozdulatlanul, míg csak el nem tűntek. Láttam, amikor a szél haragosabban birkózott a kakastollakkal, amikor az eső zuhogott, a csendőr akkor is ment nyugodtan előre.

Hosszú évek teltek el, míg én is odaállhattam a csendőrorvos elé és izgatottan vártam, hogy megfelelek-e, nem kell-e szomorúan elhagynom a laktanyát. Megfeleltem s a laktanyát oly büszkén hagytam el, hogy az alhadnagy úrnak is dícséretére vált volna.

Eljött a főszerelés napja: a tollaskalapot megilletődéssel, szinte szertartásosan tettem először a fejemre és hivatásomnak tudatában tettem le a csendőr-esküöt. Majd elindultam a szép Bösörményi-úti laktanyából a nagyvároson keresztül a pályaudvarra, hogy az őrsre megérkezve, megkezdhessem a régen kívánt, nehéz, de szép, komoly és büszke csendőréletet és szolgálhassak a hazának én is: híven, becsülettel, vitézül.

Amikor kiléptem az utcára a nagyközönség elé, szinte úgy éreztem, hogy minden szem felém fordul és engem figyel. Ezt érzem most is, mert most már én is egyike vagyok a mindenki által megkülönböztetett tiszteletben részesülő csendőrnek. Mindenkor ügyelni is fogok, hogy ezt a tiszteletet megtartsam.

Örömmel megyek szolgálatba és figyelem járőrvezetőm minden ténykedését. A napokban a határban portyáztunk. Egy szántó ember mellett mentünk el, aki, mikor meglátott minket, előzékenyen megemelte a kalapját. Szót váltottunk vele, majd újra megfogta az eke szarvát, ment tovább a fekete barázdában s én megilletődve néztem és azt gondoltam magamban: Neked ez a hivatásod, te ezt csinálod, én megvédelek Téged és a Te munkádat, mert az meg az én hivatásom.

Boda József próbacsendőr.

III.

Zuhan a repülőgép.

A próbacsendőrök részére hirdetett pályázat kérdéseire megpróbálok én is régi, mohosodó emlékeim között kutatni, hogy számos élményeim egyik legmegkapóbb jelenetét — melyet katonáéknál élttem át — papírra vessem.

1935 októberének szép őszi napján vonultam be Szombathelyre a repülőkhöz, amikor még sajnos, a repülő-katona kifelé ismeretlen fogalom volt trianoni „jóakaróink“ akarataiból és mi kénytelenek

voltunk álcázott névvel takargatni az egyik legkorszerűbb fegyvernemünket. Nekünk katonáknak pedig tilos volt viselnünk a magyar katonák legnagyobb büszkeségét, az oldalfegyvert. A komoly munkát azonban ez nem akadályozta és mi csak azért is még nagyobb daccal és elhatározással dolgoztunk.

Mint megfigyelő géppuskalövész nyertem kiképzést. 1936 júniusában egy pilóta eligazításon vettem részt, ahol azt a parancsot kaptuk századparancsnokunktól, hogy egy Caproni 101-es géppel 7 óraker indulunk. Az út célja a győri pályaudvar bombázása — természetesen csak elméletben — és az utat oda 1000 méterrel kell megtenni, majd a cél előtt 3000 méter magassáig kell emelkedni. Magassági gázt használni nem szabad, mert az időjárási viszonyok — a megállapítások szerint — nem teszik szükségessé. A gép személyzete két pilóta, egy szerelő és egy géppuskalövész. Ezen rövid és katonás eligazítás után a már motorpróbázó gépnél felesatoltuk ejtőernyőinket és a géppel lassan, méltóságteljesen az indulási vonalra gurultunk.

A jel megadása után felszálltunk és a kötelező próbakör megtétele után irányt vettünk Győrnek.

A repülés ekkor már nem volt új előttem, mert a légi keresztelők már régen átestem. Gyönyörködtem tehát az elmaradó, sárguló és hullámzó gabonákban, falvakban. Közben, csupán változatosság kedvéért, géppuskámmal célbavettem egy-egy templom-tornyot, majd egy alant elhúzó golyót. Szórakoztam. A lassan eltűnedező falvak és városok után hamarosan megláttuk a Duna csillogó tükrét és annak vonalán repültünk tovább. A Kisalföldet messze beláttam, mert nagyszerű idő volt és nem tudtam megértetni magammal, hogy az a föld, ami éppen olyan, mint amely alattunk elterül, miért tilos nekünk, miért óvtak olyan nagyon az odarepüléstől és a csehek zöldgépes légi-csendőreitől. Titkon vágytam egy ilyen találkozás után és úgy éreztem, boldoggá tett volna a pillanat, amelyben összemérhettük volna erőinket. Közben feltűnedeztek Győr épülettömegei és mi lassan, méltóságteljesen emelkedtünk mindjobban felfelé, mígnem a magasságmérő mutatója remegve, reszketve a 3000 métert mutatta. Most a másodpilóta elhelyezkedett a bombacélzó készüléknél, megragadta a kioldó kart, várva a kellő pillanatot a bombák kidobására. Mikor a gép a pályaudvart megközelítette, a pilóta meghúzta az oldalkormányt, erősebb gázt adott a motoroknak, hogy leírja az első kört. Ezekben a pillanatokban történt az esemény, amire ha rá gondolok, még ma is megbor-sózik a hátam. Ugyanis a parancs értelmében nem magassági gázzal repültünk és a nagy melegtől ritka levegő a hő gázadagolás mellett nem volt elég-séges a robbanáshoz és a motorok kihagytak, mi pedig szédületes gyorsasággal zuhantunk lefelé.

Amit akkor éreztem, azt papírra vetni lehetetlen, azt csak átélni lehet. Ösztönszerűleg megmarkoltam a géppuska-fogantyúrészt, valami borzasztó szorító érzést éreztem a torkomban, aztán mintha testem súlya felére csökkent volna és egy láthatatlan erő felfelé kényszerítene. Felfelé, ki az ülésből. A fülem zúgott és leste a motort, szemem a gép dült testét látta s alant a tájék ferde vonalai közeledtek, nőttek. Az időt, amíg ez lejátszódott, képtelen voltam — és nem tudom ma sem — meg-

Kárpátalján.

Wissky Zoltán esendőr felv.

határozni, de azt tudom, hogy egyszerre motorjaink rettentő durrogás és csattogás közben ismét hibátlanul kezdtek működni. Ez a robaj az előbbi esend után füleinknek úgy hatott, mint a mulató emberre a cigánymuzsika. Felocsudva a meglepetésből, elengedtem a még mindig göresösen szorított géppuskát és leléptem a zsámolyról, hogy körülnézzek és megtudjam, tulajdonképpen mi is történt. Sápadt arcokat láttam magam előtt, melyeken azonban már átsuhant a bizodalom jele egy-egy mosoly alakjában. A gép, melyet az ember szolgálatába kényszerített, újra a hatalmunkban volt. Azonban a magasságmérőre pillantva, láttam, hogy az már csak 1500 métert mutat.

Az út végén tudtam meg, — mivel a gépben a nagy zaj miatt csak jelekkel érintkezhattunk — hogy a gépet irányító pilóta szakaszvezető nagyszerű lélekjelenlétének köszönhetjük szabadulásunkat a megsemmisüléstől, mert amint észrevette a hibát, a gázszabályozót félig lezárva, a zuhanásnak indult gépet nyugodtan, megfontoltan igyekezett siklórepüléssel földrevinni, amire azonban nem lett szükség a jó Isten kegyelméből, mert hisz ez a megoldás is kétséges kimenetelű lett volna a hullámos és beépített terepen.

Feladatunkat most már nem hajtottuk végre, hanem hazarepültünk, ahol a hadnagy úr — a gép első pilótája — jelentette ezt a számunkra jól sikerült kalandot.

A pályázat szerint családunkról is írhatunk. Én ezeket mondhatom el.

A család, melynek egyedüli hajtása vagyok, csak kicsi, félig paraszt, félig iparos magyar a sok millió között.

Apám kemény, engesztelhetetlennek látszó, mindig szigorú, de jószívű ember, akit az élet megpróbáltatásoknak, szenvedéseknek tett ki, de összetörni soha sem tudott. Velem mindig úgy beszélt — mondhatnám — mint előljáró az alantasával és kéréseimet — ha néha mertem ilyenekkel előállani — mindig szigorú bírálat tárgyává tette, de talán sohasem tagadta meg. A morc külső alatt mindig éreztem szerető és meleg szívét, mellyel rajtam csüggött.

Aztán jött egy szomorú gyásznap, amikor Édesanyámat örökös pihenőjére kikísértük. Itt láttam

először zokogni Apámat, aki magához ölelt szeretően, reszketett fájalmában. Megtört, megöregedett, ősz ember lett azóta az én Apám.

Édesanyám egyenesen ellentétes természetű volt. Annak ellenére, hogy falusi, szántó-vető családból került ki, a veleszületett finomság, gyengédség és mindazok a nőben szunnyadó tulajdonságok sugároztak ki egyéniségéből, amivel meghódította a lelkeket. Egyszerű, szerény és majdnem igénytelen asszony volt, aki munkáját a pirkadattal kezdte és csak este fejezte be, amikor azt mondta: „Na, gyerekek, most pihenek egy kicsit, mert tényleg elfáradtam“. Ilyenkor aztán fogta kicsi kosarát és foltozta, javította a régi öreg ruhadarabokat. Azt most sem tudom, hogy átlagon felüli ismereteire hol tett szert, mert dacára, hogy hat elemi iskolán kívül magasabb végzettsége nem volt, gyönyörűen írt és véleményét gyakran szomszédságunk jobbjai is kikérték. Ő pedig meghúzódva szerényen gyűjtött, dolgozott hangya módra Apámmal együtt, vállalva tovább, hogy azt, amit a háborús és az azutáni évek elvittek, újra megszeresse. Jó és nemes szívről széles körökben ismerték, mert könnyekre tudott fakadni egy télvíz idején meztláb járó cigánygyerek láttán, akinek aztán megjavított és megtakarított holmijaim között okvetlen keresett valami kinőtt cipőt. Befőttes- és lekváros-üvegek garmadája állott csalogatóan kamránk polcain, de ehhez hozzájutni — bárhogy kívántam is — csak akkor sikerült, amikor kamaszkodva rájöttem a levegő bomlasztó hatására és észrevétlenül átszúrtam egyik-másik különösen csalogató üveghártyáján. Három-négy nap múlva aztán diadalmasan vittem a penészedésnek indult példányt, hogy engedélyt nyerjek annak „bekebelezésére“. Szegény jó Édesanyám ilyenkor nem tudta elképzelni, hogy hol is lehet a hiba, amikor a többi ép és hibátlan, mígnem rájött a csínyre. Persze volt részem aztán a dorgálásban, mert mit is ad majd ennek, vagy annak az asszonynak, ha megbetegedik. Ilyen gondolatokkal volt állandóan eltelve és igyekezett segíteni azon, aki bűját-baját panaszolta neki. Ezért elismerést soha nem kért és nem is várt. Csendben, feltűnés nélkül dolgozott és élt családjának, mígnem 1935-ben áldozata lett munkásságának. Meghült és addig titkolta betegségét, mígnem az gyógyíthatatlanná vált. Fiatal, pár hetes katona voltam, amikor táviratilag értesültem haláláról. A fájdalmat, mely tépte, marcangolta lelkemet, csak az arcomon patakokban végigfolyó könnyek tudták enyhíteni, de elmosni nem. Amint érezte percei végét, papírt, ceruzát kért és szenvedő testét felkényszerítve, annyit vetett kusza sorokkal papírra számomra, hogy: „Kedves Fiam! Légy becsületes, Apáddal szeressétek egymást. Szenvető Anyád“. Ezután pár óra múlva elaludt örökre és már eddig bizonyára elfoglalta odafent a mennyben jószágért megérdemelt helyét. Sírját mindig díszíti pár szál virág, melyet azok visznek oda, kik úgy érzik, hálájukat csak így róhatják le iránta.

Azóta messze kerültem attól a helytől, ahol a temetőben meghúzódva, szerényen áll egy sír, melyben örök álmát alussza, várva a találkozást, az Édesanyám.

Móger József próbacsendőr.

(Folytatjuk.)

Hősök a tengeren.

Írta: TENGHERÉSZ.

(Folytatás.)

Bár a Seeadler parancsa úgy szólt, hogy csak vitorláshajókat támadjon meg, mindjárt az első napokban két nagyobb angol gőzhajót támadott meg és süllyesztett el. Az angol hajók kapitányai nem győztek hová lenni a csodálkozástól, amikor a teljesen ártalmatlannak vélt kis vitorlás, veszedelmes német hadihajónak bizonyult.

Az elsüllyesztett hajók legénységét természetesen átvette a saját fedélzetére és a hajók rakományából kiegészítette élelmiszerkészletét is. Az egyik angol hajó kapitányát nagy meglepetés érte, midőn a Seeadler fedélzetére lépett. Régi ismerősre bukkant. A Seeadler hajóorvosa ugyanis annak idején a Möwén teljesített szolgálatot, amelynek az angol kapitány rövid ideig vendége volt, mert a Möwe is elsüllyesztette a hajóját. A Seeadler tovább tartott délfelé és nemsokára elérte azokat a vizeket, ahol a nagy vitorláshajók szoktak közlekedni. Itt azután az egyik vitorlást a másik után süllyesztette el, de akadtak gőzhajók is. Az egyik hajón a Seeadler legénységének igen örvendetes zsákmány jutott osztályrészül: a hajó francia pezsgőt és konyakot szállított. Egy másik hajóról a Seeadler egy zongorát és egy harmóniumot vett át, hogy folyton szaporodó foglyainak a zenei élvezetekben se legyen hiánya. Egyik éjszaka a Seeadler „német cirkáló vagyok“ fényjelzéssel megállított egy Amerika felől jövő francia vitorlást. A francia kapitány tréfának vette az egészet, nyugodtan odakormányoztatta a hajóját a Seeadler mellé és át is jött a Seeadler fedélzetére, hogy mint mondotta, ujságokat halljon. Még itt sem kapott észbe. Csak akkor hökkent meg, midőn Luckner kapitány barátságosan meginvitálta kapitányi fiülkéjébe egy pohár whiskyre és oda belépve, a falon megpillantotta Hindenburg tábornagy areképét. A francia kapitány nagyon el volt keseredve és átkozta a könnyelműségét. Elpanaszolta, hogy Valparaisóból kifutott, mielőtt bevárta volna a tengerészeti hatóságoktól nyerendő tájékoztatást a német búvárnaszádok és segédcirkálók okozta veszély miatt követendő helyes útirányról. Bezzeg több esze volt két másik francia kollégájánál. Ők ott maradtak azzal, hogy bevárják a tájékoztatást s így biztosan haza is jutnak minden baj nélkül Franciaországba. A jó kapitány meglepetése azután határtalan volt, midőn Luckner gróf intésére bevezették a kajütbe a másik két kapitányt is. A két óvatos kolléga hajóját ugyanis a Seeadler már napokkal azelőtt elsüllyesztette.

A sors különös játéka volt, hogy a Pinmore nevű négy árbocos vitorlás is a Seeadler karjai közé futott. Luckner kapitány fiatal éveiben ugyanis ezen a hajón szolgált, mint egyszerű matróz. A hajóhoz tengerész multja legkellemesebb emlékei fűzték, de mégsem kegyelmezett meg neki. Igaz, hogy elsüllyesztése előtt egyedül átmént a Pinmore fedélzetére, csendes áhitattal áldozva a régi emlékeknek és később könnyel teltek meg a szemei, mikor a karesú vitorlást a tenger hullámai elnyelték.

A Seeadler kereskedelmi háborúja már 8 hete tartott. Eddig 40.000 tonna hajóürt süllyesztett el.

Reggeli torna az iskolában. Nyitrai József tthts. felv.

Fedélzetén 263 fogoly tartózkodott. A sok fogoly erősen apasztotta a segédcirkáló élelmiszer és ivóvíz készletét, ezért Luckner kapitány elhatározta, hogy a legközelebbi zsákmányhajót nem süllyeszt el, hanem ráarakja foglyait és valamelyik amerikai kikötőbe küldi őket. Ez a szerep a Cambronne nevű francia vitorlásnak jutott, mely fedélzetén a foglyokkal elindult Rio de Janeiro felé, ahová később szerencsésen meg is érkezett. A Cambronne vitorlásának felső részét a Seeadler matrózai leszerelték, úgy, hogy csak az alsó vitorlával, lassan haladhatott. Erre szükség volt, nehogy túlkorán érje el az amerikai kikötőt s így idő előtt elárulja a Seeadler holtartózkodását. A foglyok szívélyes búcsút vettek Luckner kapitánytól és a Seeadler legénységétől, mert fogságuk alatt emberséges, lovas bántásmódban volt részük. A Seeadler duzzadó vitorlával igyekezett tovább délfelé, mert tudta, hogy az angol cirkálók nem sokára megkezdik rá a vadászatot. Veszedelmes viharok közepette, az elemekkel folytatott nehéz küzdelmek árán, három hét alatt, hajózta körül Amerika déli csúcsát, a Cap Hornt és átjutott a Csendes óceánba. Alig ért ide, majdnem a karjába futott egy angol segédcirkáló. Menekülését csak annak köszönhetette, hogy saját árboecosár őrei jobb szeműek és éberebbek voltak, mint az angoloké. A Seeadlernek volt szikratávirója is. Egyik napon a távirászk különös angol nyelvű szikratáviratot fogott fel. A távirat a következőképpen hangzott: „A Seeadler lengő hadilobogóval elsüllyedt. A parancsnok és a legénység egy része fogságba estek és útban vannak Montevideo felé.“ Az angoloknak e valótlán hír terjesztésével az volt a céljuk, hogy a délamerikai kikötőkben veszteglő hajókat megnyugtassák és a tengerre való kifutásra bírják, továbbá, hogy a biztosító társaságok hihetetlenül felszokott biztosítási díjainak a csökkentését érik el.

A Seeadlernek ezután már nem sok szerencséje volt. A Karácson szigeteken közelében még elsüllyesztett három amerikai vitorlást, de azután fel-tétlenül szükség volt arra, hogy valahova befusson. A legénység ki volt merülve, az ivóvíz megromlott, az élelmiszerek fogytán voltak, és a friss élelem hiánya is érezte a hatását. A legénység közül többen megbetegedtek a beri-beri betegségben, amit köztudomásúlag a vitaminhiány okoz. 1917 július

29-én Luckner kapitány a Társaság szigetek, Mopelia szigetek felé irányította a Seeadlert és ott, a szigetet körülvevő koralzátony előtt, horgonyt vetett. A szigeten európaiak nem tartózkodtak, a bennszülöttek barátságosak voltak és így a kimerült és sokat szenvedett legénység partra szállhatott. Friss hal, friss gyümölcs volt bőven. A legénység egészségi állapota javult. Úgy látszott, minden jóra fordul és a Seeadler pihent legénységével és felfrissített készletekkel néhány nap múlva újból kifuthat, hogy eredményes cirkáló útját folytassa. A sors másképpen akarta. Augusztus 2-án a nyílt tenger felől hatalmas szökőár közeledett. A Seeadleren észrevették a közelgő veszedelmet. Csak a segédmotor segíthetett, de szerencsétlenségre éppen ebben a döntő pillanatban nem gyult be. A szökőár felkapta a hajót és hatalmas erővel odavágta a koralzátonyra. A Seeadler már csupán hajóroncs volt. A legénység megmenekült és minden még menthetőt kiszállítottak a roncsról a szárazföldre. A Seeadler motoros mentőcsónakjai is épségben maradt.

Luckner kapitány nem akart beletörődni a télenységbe. A motorcsónakon egyik tisztjével és négy matrózzal útrakelt, hogy valami hajót zsákmányoljon. Ezzel visszaakart térni Mopéliára, hogy az ottmaradt bajtársakat felvegye és azután feladatukat az új hajóval folytassák. Terve nem sikerült. A dióhéjnyi csónakban, ezer veszély közepette, megtett négyhetes óceáni út után a Fidzsi-szigetek egyikének kikötőjében éppen elakart foglalni egy ellenséges vitorlást, midőn kormánygőzös érkezett oda és Lucknert meg vakmerő társait foglyul ejtette. Luckner gróf kapitány és társai a háború végéig ausztráliai hadifogságban maradtak. Többízben megkísérelt vakmerő és kalandos szökésük mindig kudarcot vallott. A Mopelia-szigetén maradt legénységnek több szerencséje volt. A szikratávírójuk segítségével értesültek arról, hogy parancsnokuk és társai fogságba kerültek és így ők is készültek a szigetet elhagyni. A szerencse kedvezett nekik. Egy arrafelé hajózó francia vitorlás megpillantotta a Seeadler roncsait és megközelítette a szigetet, hogy a hajótörötteket fedélzetére vegye. Arról természetesen fogalma sem volt, hogy a megpillantott roncs német hadihajó volt. A Seeadler legénysége nem sokat teketóriázott, hanem egyszerűen elfoglalta a francia hajót és azon elhagyta a szigetet. A hajó rakománya olyan vegyes árukból állott, amelyekkel az európaiak a bennszülöttekkel szoktak kereskedni. Kb. két hónapon keresztül ezt tette a Seeadler legénysége is, amíg a Húsvét-szigetnél ez a hajó is szerencsétlenül járt és zátonyra futott. A legénység négy hónapig élt a barátságos bennszülöttek között, amíg az időközönként megjelenni szokott chilei kormányvitorlás a szigetet nem érintette. Ez a vitorlás azután a legénységet Chilébe szállította, ahol a háború végéig internálva voltak. Jó dolguk volt, mert a chilei német kolónia a legendás hírű Seeadler legénységét meleg szeretettel vette körül és bőkezűen gondoskodott róla.

Aki a gonoszokat kíméli, a jókkal szemben követ el igazságtalanságot.

(Régi görög közmondás.)

A német blokádtörő segédcirkálók bevezetését nem annyira az általuk okozott anyagi kár igazolta, mint inkább az az eredmény, hogy ezek a bátor hajók erősen megtépázták az angolok tengeri hatalmi presztizsét, akik fennen hirdették, hogy az Északi-tengerből az ő hozzájárulásuk nélkül egy egér sem juthat ki a szabad óceánokba és a világ tengereinek ők a feltétlen urai. A több százezer tonnát kitévő elsüllyesztett hajók kapitányai és tulajdonosai más véleményen voltak.

Szép fejezete a világháborús tengeri haditörténetnek a német, úgynevezett külföldi cirkálók szereplése is. A tengeri hatalmak már békeidőben állomásoztatnak cirkálókat idegen vizeken. Ezeknek feladata, hogy az illető hatalom lobogóját világszerte megmutatva, a hatalomnak tekintélyét biztosítsák, támogassák a külföldön élő saját állampolgáraik érdekeit és zavargások esetén ezeknek életét és vagyonát is megvédjék. Háború estén viszont ezeknek a cirkálóknak az a feladatuk, hogy ott, ahol a háború kitörése őket éri, az ellenség hadviselésének és gazdasági érdekeinek tőlük telhetőleg ártsanak. A háború kitörésekor a külföldi vizeken tartózkodó német cirkálók csak azt a rövid parancsot kapták, hogy „cirkáló háborút“ folytassanak. A cirkáló háború feladatköréhez tartozik elsősorban a kereskedelmi háború, vagyis az ellenség kereskedelmi hajóinak és a semelegesek, hadi dugárut szállító, hajóinak megsemmisítésével az ellenséges kereskedelmet zavarni, ha lehet, teljesen megbénítani és ezáltal gazdasági vérkeringését aláásva, a harci erejét gyengíteni. További feladatai a cirkáló háborúnak az ellenséges tengeralatti kábelek és a szikratávíró állomások széjjelrombolása, végül katonai célokat szolgáló parti berendezések ellen meglepetésszerű vállalkozások végrehajtása.

A német flottának a következő cirkálóit érte a háború kitörése külföldi vizeken:

A Karlsruhe kis cirkáló a keletamerikai vizeken tartózkodott;

az Indiai-óceánon, Német-Keletafrikára támaszkodva, a Königsberg kiscirkáló állomásozott;

a Csendes-óceánon tartózkodott a német kelet-ázsiai cirkálóraj, gróf Spee altengernagy parancsnoksága alatt;

a Földközi-tengeren az ottani cirkálóraj Souchou admirális parancsnoksága alatt.

A keletázsiai cirkálóraj, amelynek támpontja a kínai földön fekvő, német kézen levő Tsingtau volt, a Scharnhorst és Gneisenau nevű nagycirkálók, a Leipzig, Nürnberg és az Emden nevű kiscirkálók-ból állott.

A földközi tengeri cirkálóraj egységei a Goeben nevű csatacirkáló és a Breslau nevű kiscirkáló voltak.

A középamerikai vizeken érte a háború a Dresden nevű kiscirkálót is, amelyet állomáshelyén a Karlsruhe kiscirkáló váltott fel. A Dresden a háború kitörése miatt azonban már nem juthatott haza és így eredményes kereskedelmi háború folytatása után később gróf Spee cirkálórajához csatlakozott.

A német külföldi cirkálóknak nehéz volt a helyzetük. Míg az ellenséges hadihajóknak a világ min-

den zegében-zugában bőségesen állottak támpontok a rendelkezésükre, ahol üzemanyagukat, lőszerüket, élelmiszerkészletüket, ivóvizüket kiegészíthették, karbantartási munkálataikat nyugodtan elvégezheték, addig a német cirkálók teljesen magukra voltak hagyatva. A német kereskedelmi tengerészetnek kellett segítenie. Ezt a német tengeri hadvezetőség háborús előkészítő munkálataiban gondosan megtervezte. Minden kereskedelmi hajó kapitányának meg volt a zárt borítéka, amelyet csak háború esetén bonthatott fel. A borítékban lévő utasítások pontosan előírták, hogy mi a hajó teendője. Így történt azután, hogy a háború kitörésekor a német kereskedelmi hajók minden világtáj felől felkeresték a német hadihajókat, hogy őket élelmiszerral, szénrel ellássák, vagy pedig tőlük fegyverzetet és legénységet átvéve, saját maguk német segédcirkálókká alakuljanak át.

A cikk keretei szűkek ahhoz, hogy ezeknek a cirkálóknak a sorsával egyenként, részletesen foglalkozni tudjunk, bár érdekfeszítőbb és szebb olvasmányt, különösen katonáember számára — még ha az csak „szárazföldi patkány” is — alig képzelhető.

A Karlsruhe kiscirkálót a háború a középamerikai Havanna közelében érte. Az Európában lejátszódó fontos eseményekről szikratávírója segítségével állandóan tájékozva volt. Mikor a háborús veszély már komollyá kezdett válni, a Karlsruhe kifutott a Mexikói-öbölből az Atlanti-óceánra és ott egy, a német tengeri hadvezetőség által kijelölt találkozóhelyen, a New-Yorkból jövő Kronprinz Wilhelm nevű német személyszállító gőzös segédcirkálónak szerelte fel. Ezt követően a Karlsruhenak tüzérségi harca volt a Bristol nevű angol cirkálóval, de nagy sebességét kihasználva, ebből kivonta magát. Ez volt egyébként a világháború első tüzeharca angol és német cirkáló között. A Karlsruhe 1914 november 4-éig minden ellenséges ellenhatás ellenére igen eredményes kereskedelmi háborút folytatott Délamerika partjai mentén. 14 gőzhajót süllyesztett el összesen 62.174 tonna tartalommal, továbbá három angol gőzöst pedig összesen 14.435 tonna ürtartalom-

mal lefoglalt és segédhajónak alkalmazott. Kísérétében mindig volt egy vagy több német, vagy elzsákmányolt ellenséges kereskedelmi hajó, amelyekről szénkészletét kiegészítette és amelyekre foglyait rakta. November 4-én a cirkálón ismeretlen okokból robbanás történt, melynek következtében a Karlsruhe elsüllyedt. A kísérő hajók 17 tisztet, 17 fedélzeti tisztet és 112 fő legénységet mentettek meg. A Karlsruhe megmenekült tisztjei és legénysége a Rio Negro nevű kísérőhajón december 3-án szerencsésen hazajutottak német kikötőbe. A hajót ezer veszély és nehézség közepette a Karlsruhe I. tisztje vezette haza.

A Königsberg kiscirkáló Német-Keletafrikában, Daraessalamban állomásozott. Háborús feladata volt az Adeni-öböl előtt és az Indiai-óceánon cirkálóháborút folytatni. A Königsberg parancsnoka a fenyegető háborús veszély hírülvétele után azonnal kifutott az Indiai-óceánra, nehogy a kikötőbe szoruljon. Útját az Adeni-öböl felé vette. A kereskedelmi háború az ott uralkodó viharok miatt nem volt lehetséges, ezért a Königsberg dél felé hajózott, egészen Madagaskár-szigetéig. Nem sok szerencséje volt. Csupán egyetlen angol kereskedelmi hajót zsákmányolt el. Állandó szénhiánnyal küzdött, úgy, hogy készletei kiegészíthetése végett kénytelen volt a német-keletafrikai Rufiji-folyóba behajózni. Mint támpontra támaszkodva, innen akarta a kereskedelmi háborút folytatni. A Königsberg parancsnoka itt hírül vette, hogy Német-Keletafrika partjai közelében több angol cirkáló tartózkodik és egyikük a sansibári kikötőben vesztegel. Elhatározta, hogy ezt a cirkálót megtámadja és elsüllyeszti. Szeptember 19-én a Königsberg elhagyta búvóhelyét, az éj leple alatt behatolt a sansibári kikötőbe és megtámadta a Pegasus nevű angol cirkálót. Három óráig tartott a Königsberg 10 drb 10,5 cm-es ágyúiból elég volt. A Pegasus 12 perc alatt elvesztette a legénység felét, a hajó belsejében tüzek támadtak és azután rövidesen elsüllyedt. A Königsberg sértetlen maradt

STETTNER ANDRÁS

okl. gépészmérnök

üzem és irodafelszerelési vállalata,

BUDAPEST, I., Áttila-u. 75. Tel. 161-119.

Irodai gépek, felszerelések, alkatrészek, nyomtatványok, papírosok stb.

Cordatic autógumi, kerékpárok, motorkerékpárok, írógépek körzetképviselése

Kedvező fizetési feltételek!

Mórocz Péter

Komárom, Nádor-u. 15.

Telefon: 44. • Műszaki, rádió és

világossági szaküzletében

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBÁRAI

és visszatért a Rufiji-torkolatba, mert a hajógépeknek karbantartási munkálatokra volt szükségük. A Königsberg felbukkanása Sansibarban óriási pánikot idézett elő. Több helyen fehér lobogókat tűztek ki, az angolok ijedtükben egy 25.000 literes olajtartály tartalmát a tengerbe bocsátották és a Chambe-szigetén lévő világítótoronyt széjjelrombolták.

A Königsberg tartózkodási helyét igyekezett titokban tartani, amíg gépei rendbe nem jönnek. Egy darabig sikerült is az angolokat különböző hamis szikratávíró hírekkel félrevezetni, de október 30-án az angol Chatam-cirkáló egyik partra szállított különítménye kétséget kizárólag megállapította a Königsberg tartózkodási helyét. Az angol cirkálók erre blokádnál vették a Rufiji-folyó torkolatát és 15 km távolságból ágyútűzrel zúdítottak a Königsbergre, amely a tüzet viszonzni sem tudta, mert ágyúit csupán 12,2 km-re hordták. A Königsberg, amennyire lehetett, a folyón változtatta helyét, de többé nem tudott kijutni a szabad tengerre. 1915 július 11-én 21 angol hajóegység támadott rá. Ezek tüzeiben a Königsberg harcképtelenné vált és saját légénysége elsüllyesztette. A légénység a cirkálóról leszerelt ágyúkkal azután csatlakozott a német-keletafrikai haderőhöz és annak soraiban végigküzdötte az egész háborút az angol túlerő ellen.

(Folytatjuk.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Az ellopottnak vélt pénz.

Írta: **MAGYAR ISTVÁN** tiszthelyettes. (Bükkösd.)

1937 január 27-én reggel a bükkösi örs egyik járőre, örjárat portyázása közben, Ibafa községben megjelent. A járőr a község portyázása közben a kör-

jegyzőhöz is betért és a közbiztonsági viszonyok felől érdeklődött. A körjegyző a járőrrel közölte, hogy 26-án az ibafai szülész nő megjelent a körjegyzőségen és ott közölte vele, hogy a lakásáról a pénzét valaki ellopta. A szülész nő kérte, hogy távbeszélő útján közölje ezt a bükkösi örsrel, mivel azonban a távbeszélő költséget a szülész nő nem volt hajlandó fedezni, az örsöt levelezőlapra értesítette.

A lopási eset tudomásulvétele után a járőr a körjegyzőtől elbúcsúzott és felkereste a községi bírót és az éppen ott tartózkodó kisbíró, mint bizalmi egyéneket maga mellé véve, a sértett lakására indult. Útközben a községi bírót megjegyezte, hogy kár a fáradtságért, mert ha azt a pénzt valóban ellopták, nincs olyan ember, aki azt megtalálja, mert a pénz egyforma. A járőrvezető erre csak annyit mondott, majd meglátjuk! A helyszínre érkezve, a sértett nagy sírás, jajgatás közben sopánkodott, hogy vége van, öngyilkos lesz, keservesen összegyűjtött pénzét valami megátalkodott, Istentől elrugaskodott, gazember ellopta. Amikor sértett kissé megnyugodott, előadta, hogy 1937 január 19–20-ra menő éjjelen, amíg lakásától távol volt, a lakószobájában elhelyezett ruhaszekrényben lévő pénztárcájából 3 drb 20 és 1 drb 10 pengős bankjegyet, összesen 70 pengőt, ismeretlen tettes ellopott. A lopást csak 1937 január 22-én vette észre, mert 23-án a szentlőrinci kir. járásbíróóság idézésére tárgyaláson kellett megjelennie és az utazáshoz szükséges pénzt akarta már az előző nap előkészíteni.

Előadta még, hogy amikor 1937 január 19-én 17 órakor lakásáról eltávozott, a lakása ajtaját kulccsal bezárta, a kulcsot pedig a nyitott folyosón lévő aprított tűzifa alá rejtette. Ezt, véleménye szerint, a házban lakó és az udvaron foglalatostkodó egyének láthatták. A sértett különösen felhívta a járőr figyelmét az ott lakó községi tehénpásztorra, aki legjobban láthatta, hogy ő a lakása kulcsát hová rejtette. A tehénpásztort tehát alaposan vegyük elő, a pénz mindjárt előkerül.

Mielőtt ezt megtette volna a járőr, annak veze-

Egyenruhák
Dolgári ruhák
Gyermekruhák
Esőkabátok
Ballonkabátok

kiváló minőségben, elegáns szabásúak, méltányos árban a keresztény alapítású

**Ruhaipari és
Kereskedelmi Rt.-nél**

B u d a p e s t,
VI., Andrassy-út 27.

Modern BÚTOR-házak
20 KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLÖK
HAVI RÉSZLETRE IS
VIII. BAROSS-UTCA 42

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-161
Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehéreművásznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosműhely
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

FORBÁTH és RÉVÉSZ
Patria svájci mesterművű oca 4 kg. súlyban,
HUNGARIA és RHEINMETALL
hordozható írógépek tökéletes kivitelben messzemenő jótállással.
FORBÁTH és RÉVÉSZ
Budapest, V. Bálvány-u. 26. Tel.: 110-219
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek

tője kérte a sértettet, hogy mutassa meg azt a szekrényt, ahol az ellopott pénz volt. A sértett meg is mutatta, mire a járőrvezető a szekrényben levő könyvek átkutatásához fogott. A sértett erre megjegyezte, hogy hiábavaló munkát végez, mert a szekrényt ő már átnézte vagy húszszor, sőt még a padlást is átkutatta. Erre a járőrvezető megjegyezte: „Ha átkutatta is a szekrényt húszszor, én még egyszer átkutatom!” A szekrényben levő könyvek átvizsgálása után az ott lévő fehérnemű átvizsgálására került a sor. Körülbelül felének átvizsgálása után, az egyik alszoknyában szépen elsimítva ott volt 3 drb 20 és 1 drb 10 pengős bankjegy. A sértett szinte megüvegesedett szemekkel meredt a pénzre és a kutatást végző járőrvezetőre.

Ha a csendőrnek valamely bűncselekmény miatt tesznek feljelentést, még korántsem biztos, hogy valóban bűncselekmény történt. Elsősorban tehát ezt kell tisztázni és csak azután lehet a tettest keresni.

A szegényebb néposztály, de általában a falusi lakosság körében általános az a szokás, hogy pénzüket a lakás különböző részeiben elrejtik, a rejték helyet többször változtatják úgy, hogy végül azt sem tudják, hogy pénzüket hová tették és ha nem találják meg, lopásra gondolnak.

A csendőrnek ismerni kell a falusi nép szokásait, tehát igen helyes volt, hogy a járőr arról igyekezett

megbizonyosodni, hogy az ellopottnak jelzett pénz vajjon tényleg eltűnt-e, vagy pedig a tulajdonosa olyan „jól” eldugta, hogy maga sem tudja hová.

A sértett gyanúsítását mindig óvatosan és fenntartással kell fogadni, különben a nyomozás könnyen ártatlan ember meghurcolásához vezethet.

Állítólagos sertéslopás.

Írta: LUDVIK ISTVÁN csendőr. (Vásárosnamény.)

1939 január 25-én, a vásárosnaményi örsön megjelent Kele György* vásárosnaményi lakos és a következőket adta elő:

Folyó hó 24—25-re virradóra a bezárt udvarán levő 20 sertéséből 2 kb. 120 kg. sertését a kerítésen keresztül ismeretlen tettes vagy tettesek ellopták.

Az őrsparancsnok Gy. Szabó Lajos őrmestert és Ludvik István csendőrt vezényelte ki szolgálatba. Elmentünk a helyszínre, a helyszíni szemlét megejtettük és a következőket állapítottuk meg. A drótkerítés 1 méter magas volt. Ezen a drótkerítésen a sertéseket nem lehetett átdobni, mert a sertések feltétlenül visítottak és így a tolvajok árulójjává váltak volna. Ezt a járőr meg is mondta a sértettnek, aki azonban kitartott feltevése mellett. A szomszéd kertjében sok sertés nyom volt. Ebből a sértett arra következtetett, hogy a sertéseit a tolvajok ezen a kerítésen keresztül hajtották el.

A járőr a nyom után ment. A nyom kb. 200 méterig volt követhető, azután az utcára vezetett. Eb-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Csere, vétel, eladás

Hornyák Szilveszter Rádióantikváriuma

Bethlen Gábor utca 4. Baross tér sarok

KELETI KÁVÉHAZ MELLETT

TELEFON: 14-42-03.

Kérje most megjelent árjegyzékemet!

Csekkszám: 37.307.

Akkumulátorok Szárazelemek
minden célra

Sziklai és Társa

Budapest, VII., Péterfy Sándor-utca 9.

Távbeszélő: 135-143.

A m. kir. Belügyminisztérium Rádióállomása,

A m. kir. Csendőrség szállítója.

Vászon, fehérnemű,
kelengye legjobban **Mössmer-nél**

IV. Váci-utca 1. Távbeszélő: 388-132.

Ifj. Panuczka György

TERVEZŐ - IPARMŰVÉSZ, MŰASZTALOS ÜZEME

BUDAPEST, VIII., Kenyérmező-u. 6.

Távbeszélő: 138-472.

KÖLTÖZKÖDÉSI helyben vidékre és külföldre

zárt butorkocsival és teherautóval szakszerűen vállal

LEHRNER MÁTYÁS
SZÁLLITMÁNYOZÓ

BUDAPEST, V., Váci-út 6. Telefon: 112-157.

50 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

egyenruházati intézete

BUDAPEST, VIII., BAROSS-TÉR 9. TEL.: 139-528.

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

SZAKKÉPZETT EGYENRUHASZABÓSÁG

Felten és Guillaume

kábel-, sodrony- és sodronykötélgár gyár Rt.
Bowden fékpázmák és spirálisok.

Budapest, XI., Budafoki-út 60. sz.

ből azt lehetett megállapítani, hogy azt a sértett második szomszédjának a sertése idézte elő, midőn azt a csürhéhez, az utcára kiengedték.

Mivel a nyomkövetés sem vezetett eredményre, sorra vettük az elképzelhető lehetőségeket. A sértettnek volt egy társa, aki akkor éjjel ott volt a sértett lakásán, illetve az istállóban feküdt. Ez a társ csak bizonyos százalékot kapott a keresetből, mert csak az volt a dolga, hogy a sertéseket és a sertéseknek az ennivalót szerezzé be. Ezért kapta a fizetést. Arra gondoltunk, hogy a sertéseket ez a társ adhatta ki a helyszínről, de erre bizonyítékunk nem volt semmi.

A másik feltevésünk, a tettes személyét illetően, egy szomszédos kerékgyártó tanoncra vonatkozott, de ez is megdőlt. Ezután sorra vettük mindazokat a helyeket a községben, ahol sertést vágtak, igazoltattuk a sertések eredetét, de ez sem járt eredménnyel. Nyomozás közben a sértett azt adta hírül, hogy megvannak a sertések, Nagyvarsány községben a cigányok vágják le. Elmentünk a nagyvarsányi cigánytelepre. Sajnos, eredményre itt sem jutottunk, mert a cigányok igazolni tudták, hogy a sertéseket honnan szerezték. Itt azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a vásárosnaményi cigánytelepen egy nagy sertést nyúztak meg a cigányok. Elmentünk a vásárosnaményi cigánytelepre és ott a cigányokat a hús holszerzéséről kikérdeztük. A cigányok igazolták, hogy náluk talált sertéshús az egyik vásárosnaményi gazda elhullott sertéséből származik. A gazda a döglött sertést a cigányoknak ajándékozta.

Miután minden feltevésből kifogytunk, újból visszatértünk a helyszínre és azt még egyszer alaposan átkutattuk. Az ellopottnak jelentett két sertést a törekkazalban bebújva, megdögölve megtaláltuk.

Ebből az esetből ugyanaz a tanulság, mint az előzően ismertetett I. nyomozásnál. Mennyi fáradságot és időt megtakarított volna a járőr, ha ott kezdi el a nyomozást, ahol a valóságban befejezte, vagyis, ha felveti a nyomozás legelején azt a kérdést: „Mi történt? Történt-e valóban lopás?”

BIEVEL KÁROLY ny. százados

Derék bajtárs hagyott itt újból bennünket. Folyó hó 4-én hosszú és kínos szenvedés után meghalt Budapesten a Gyáli-úti helyőrségi kórházban *Bievel*

Károly ny. százados. 1886-ban született Kolozsváron. 1906 augusztus 18-án, a nagyváradi hadapródiskola elvégzése után, a marosvásárhelyi 22. honvéd gyalogezredhez vonult be. 1908-ban hadnaggyá, 1914-ben főhadnaggyá, 1917-ben pedig századossá nevezték ki. A világháborúban a 3. osztályú katonai érdemkereszttel és a Koronás arany érdemkereszttel tüntették ki. 1919 április 23-án a 32. székely vadászrezd kötelékében az ősi földért vívott harcban román fogságba esett, ahonnan 1920 december 15-én szabadult. A csendőrséghez 1921 június 15-én lépett be. 1922-ben a Moson vármegyei csendőriskola pa-

MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

Wellner evőeszköz

az asztal díszé

LICSÁJER JÁNOS

BUDAPESTI AUTORUGÓGYÁRTÓ és JAVÍTÓ ÜZEME,
BUDAPEST, VIII. THÉK ENDRE-UTCA 14. Távbeszélő: 134-555.

SPECIALISTA AZ AUTORUGÓK GYÁRTÁSÁBAN.
MINDENFÉLE KOCSIKHOZ KÉSZ RUGÓK KAPHATÓK.

rancsnoka, majd előadótiszt a székesfehérvári kerületnél. 1926 november 1-én nyugállományba ment.

Október 6-án temették Budapesten a rákoskeresztúri katonai temetőbe a bajtársak és tisztelői nagy részvéte mellett. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Kitüntetések átadása. A *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* által a magyar Felvidék visszacsatolásával és Kárpátalja visszafoglalásával kapcsolatos szolgálatokért kitüntetett, valamint a Honvédelmi Miniszter által megdicsért (21/1939. Cs. K.), Budapesten beosztott tisztek és legénység ünnepélyes feldíszítése f. hó 7-én volt a Böszörményi-úti csendőrlaktanyában. 13 órakor érkezett a laktanyába *Bittó Dezső ezredes*, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese, akit díszszázad, valamint a be nem osztott tisztikar és legénység fogadott. *Bittó ezredes* ellépett a díszszázad arcvonala és a tisztikar csoportja előtt, azután lelkes beszédben üdvözölte a kitüntetetteket, majd pedig feldíszítette azokat és kiosztotta a dicsérő okiratokat. Az ünnepélyt díszmenet zárta be.

Dicséretetek. A m. kir. csendőrség *Felügyelője* okirattal megdicsérte: *Butor József* tiszthelyettes, mert a kenderesi csendőr örkülönítményen különleges és felelősségteljes szolgálatát éveken át lelkiismeretes odaadással, éberséggel és pontossággal látta el; *Tóth Sándor II.* tiszthelyettes a miskolci VII. kerületben, mert a gödöllői, illetve kenderesi csendőr örkülönítményen különleges és felelősségteljes szolgálatát éveken át lelkiismeretes odaadással, éberséggel és pontossággal látta el. *A székesfehérvári II. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte* *Tölgyes Mihály* csendőrt és *Batkó János* csendőrt, mert 1938. és 1939. évben a kenderesi örkülönítményen a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* legmagasabb személyének biztonsága érdekében teljesített felelősségteljes szolgálatakat mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel teljesítették és igen példás magaviseletet tanúsítottak. *A pécsi IV. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte* *Németh László* őrmestert és *Hegyháti József* csendőrt, mert 1938—1939. években a kenderesi örkülönítményben teljesített felelősségteljes szolgálatát mindenkor a legnagyobb odaadással, lelkiismeretességgel és éber-

séggel látta el és igen példás magaviseletet tanúsított. *A szegedi V. kerület parancsnoka okirattal megdicsérte* *Kovács Mihály II.* őrmestert, mert 1938. és 1939. évben a Felvidék és Kárpátalja csendőri megszállása alkalmával, mint az alföldi utakhoz szokott gépkocsivezető, az előtte teljesen ismeretlen domb- és hegyvidéki utakon gépkocsiját mindig különös óvatossággal és elővigyázattal vezette, a gondjaira bízott gépkocsit mindig kifogástalan, használható állapotban tartotta, nehéz és kimerítő szolgálatát fáradhatatlanul és nagy lelkiismeretességgel végezte, miáltal a rendezetlen viszonyok között működő csendőrség szolgálatát lényegesen elősegítette; *nyilvánosan megdicsérte:* *Sipos István* csendőrt, mert 1938. és 1939. évben a kenderesi örkülönítményen a *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* legmagasabb személyének biztonsága érdekében teljesített felelősségteljes szolgálatát mindenkor a legnagyobb lelkiismeretességgel, hűséggel és éberséggel teljesítette és igen példás magaviseletet tanúsított.

Címe változását közölje velünk pontosan, mert lapját csak akkor kapja pontosan.

Csendőrségi tanulmányi segélyalapról segélyezések. A m. kir. csendőrség felügyelője a m. kir. csendőrségi tanulmányi segélyalapítványának folyó évi kamatjövendelméből a *budapesti I. kerületben:* *Varga Kálmán* alhadnagyot 50, *Török Dávid* tiszthelyettes 100, *Horváth Ferenc II.* tiszthelyettes 60 és *Mező Pál* szv. tiszthelyettes 50 pengő, — a *szombat-helyi III. kerületben:* *Bódi János* alhadnagyot 50, *Szabó Imre II.* alhadnagyot 50, *Bagoly András* alhadnagyot 50 és *Dávoti József* törzsőrmestert 50 pengő segélyben részesítette.

Minden előfizetőnk olvassa el a szeptember 15-i számunk 642. oldalán közölt üzenetünket.

A csendőrségi jutalmazási alpra felajánlott feljelentési jutalékok. *A budapesti I. kerületben:* *Galló Mihály* és *Gerencsér Imre* őrmesterek együtt 5 P 98 f, *Turi Kovács Sándor* őrmester 2 P 29 f, *Galló Mihály* őrmester 2 P 29 f, *Horváth József* törzsőrmester és *Mészáros Lajos* csendőr együtt 2 P 30 f, *Galló Mihály* és *Gerencsér Imre* őrmesterek együtt 10 P 14 f, *Mészáros Lajos* törzsőrmester és *Horváth József* őrmester együtt 2 P 39 f, *Bödök Dénes* és *Csordás Sándor* csendőrök együtt 3 P 05 f, *Baán Lajos* tiszthelyettes, *Lajtos Péter* őrmester, *Tálas László* csendőr és *Vizi Kálmán* prb. csendőr együtt 5 P 25 f, *Szalontay István* tiszthelyettes és vitéz *Kalotai Imre* csendőr együtt 5 P; *a székesfehérvári II. kerületben:* *Hegedüs Ferenc* csendőr 2 P 50 f, *Almási Ferenc* csendőr 2 P 50 f, *Juhász Gábor* tiszthelyettes 2 P 20 f, *Szabados Dezső* őrmester 4 P 14 f, *Tóth Béla* prb. csendőr 4 P 14 f, *Major Lajos* csendőr

BARNA ANDOR

látzerspecialista, optikai és fotoszak-
lete. A m. kir. Honvéd-
ség, OTBA, MABI Posta, HÉV
szerződéses szállítója.
Budapest, VI., *Andrássy-út 26.* — Telefon: 316-546.
(Az „Opera” kávéház mellett). A testület tagjainak
10% engedmény. Vidékre készséggel küld árajánlatot.

NAGY IMRE

cs és kir. udvari szállító
virágkereskedő

Budapest, Fővám-tér 5.
Távbeszélő: 186-829 és 186-820.

HORÁK SIMON

PAPIRKÉPKERET (PASSEPARTOUT) MŰINTÉZET
Rákóczi-út 8/b. Dohány-utca 5/a.
Vidéki megrendelések pontos és gyors ellátása.
Fényképkartonok mindenféle kivitelben és árban kaphatók.

A JÓ NÉMET KÖNYV

Knapp Gusztáv könyvesboltjában,
BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 6.
Speciálítás KATONAI ÉS POLITIKAI KÖNYVEKBEN.

Kisörssy Aladár

VARTA accumulatorok autóhoz, rádióhoz.
PERTRIX szárazelemek l e r a k a t a .
BOSCH autóvillamos berendezések javítása.

BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 7.

Tömegbélyeget

minden mennyiségben átveszek a legmagasabb napi áron.

Hajnal Gyula
Budapest, Dohány-u. 46. I./1.

FLORA

FEST, TISZTIT

ÜZEM:

BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 4. Telefon: 180-222.
BUDAI KÖZPONT: II., TÖRÖK-UTCA 2. Telefon: 366-656.

1 P 05 f, Sashalmi József csendőr 1 P 05 f, Hegedüs Antal csendőr 1 P 05 f, Vigh Imre törzsrőrmester 1 P 04 f, Váli Ferenc őrmester 2 P 50 f, Hajnal József őrmester 2 P 50 f, Körömdi Kálmán őrmester 12 P 50 f, Szita Boldizsár cső. 12 P 50 f, Ikervári Sándor törzsrőrmester 19 P 88 f, Bartalos János csendőr 19 P 88 f, Koroncai József őrmester 7 P 46 f, Tamás József prb. csendőr 7 P 46 f, Szabó József törzsrőrmester 75 f, Kosaras János prb. csendőr 75 f, Szili János őrmester 2 P 73 f, Márton Balázs csendőr 2 P 73 f, Molnár Imre tiszthelyettes 5 P 28 f, Berkes Bálint csendőr 5 P 27 f; — *a szombathelyi III. kerületben:* Tóth Sándor törzsrőrmester 9 P 20 f, Vissky Zoltán csendőr 9 P 20 f, Kiss István II. törzsrőrmester 9 P 32 f, Solymási Gyula csendőr 9 P 32 f, Horváth János IV. őrmester 7 P 45 f, Császár Gábor csendőr 7 P 45 f, Sudár Lajos törzsrőrmester 7 P 46 f, Horváth Imre csendőr 7 P 46 f, Kozma József tiszthelyettes 6 P 80 f, Nagy István IX. törzsrőrmester 6 P 80 f, Magyar József II. csendőr 6 P 80 f, Németh Vendel törzsrőrmester 1 P 92 f, Somogyi Pál csendőr 1 P 92 f; — *a pécsi IV. kerületben:* Ujvári Lajos csendőr 19 P 88 f, Végh Károly őrmester és Sárközi János csendőr együtt 5 P, Szarka Lajos törzsrőrmester és Papp Mihály csendőr együtt 22 P 14 f, Czilli József tiszthelyettes 3 P 72 f, Tóth György III. törzsrőrmester 3 P 72 f, Király György csendőr 3 P 72 f, Pintér István csendőr 3 P 72 f, Erdős József tiszthelyettes 9 P 94 f, Galambos Vendel őrmester 9 P 94 f; — *a szegedi V. kerületben:* Fábri Dezső törzsrőrmester és Vasvári István őrmester együtt 5 P, Racsai Antal őrmester és Ratoruzási László csendőr együtt 19 P 88 f, Csató József törzsrőrmester és Varga István csendőr együtt 5 P 25 f, Szabó Károly és Kovács Ferenc csendőrök együtt 2 P, Hortobágyi Béla és Lukács Bertalan csendőrök együtt 24 P 48 f, Dancs Sándor törzsrőrmester és Szabó János csendőr együtt 5 P, Kovács János tiszthelyettes és R. Szabó Imre csendőr együtt 7 P 38 f, Ujvári Jenő és Vinkler Lajos csendőrök együtt 3 P 24 f, Olajos Mihály tiszthelyettes, Iván Pál, Kádár Lajos és Sántha András törzsrőrmesterek együtt 54 P 68 f, Barna Gábor csendőr 2 P, Bogdán Mihály csendőr és Grancz Lukács prb. csendőr együtt 9 P 05 f, Szabó János törzsrőrmester 1 P 62 f; — *a debreceni VI. kerületben:* Muesi Imre és vitéz Ladányi Miklós törzsrőrmesterek együtt 5 P, Faragó András és Fülöp Sándor csendőrök együtt 5 P, Szanyi Béla törzsrőrmester 6 P 67 f, Silye Sándor őrmester 6 P 67 f, Vigh József őrmester 6 P 67 f, Boldog József alhadnagy 2 P 20 f, Csorba Mihály törzsrőrmester 2 P 20 f, Vasas György törzs-

őrmester 2 P 01 f, Varga Márton törzsrőrmester 2 P, Háló Sándor őrmester 74 f, Császi Lajos őrmester 2 P 20 f, Gombos Lajos csendőr 74 f, Marsi Tamás törzsrőrmester 83 f, Farkas Imre őrmester 83 f, Kapás József törzsrőrmester 11 P 09 f, Ombódi Károly őrmester 11 P 09 f; — *a miskolci VII. kerületben:* Mészáros László törzsrőrmester 15 P, Kovács Antal csendőr 5 P, Maczkó Mihály őrmester és Fekete József csendőr együtt 5 P, Ádám Lajos törzsrőrmester és Soós Károly prb. csendőr együtt 11 P 36 f, vitéz Rimaszécsi Barnabás csendőr 1 P, Pálfalvi János törzsrőrmester és Csatári József csendőr együtt 21 P 07 f, Varga János tiszthelyettes, Séllyey László csendőr, Imrei Károly csendőr és vitéz Rimaszécsi Barnabás prb. csendőr együtt 5 P, Józsa János és Tóth Pál János csendőrök együtt 5 P, Németh Dezső törzsrőrmester és Iski János csendőr együtt 5 P, Holló János és Tószegi Barnabás csendőrök együtt 14 P 90 f, Németh Péter alhadnagy, Szaniszló Dániel őrmester és Csirke Ferenc csendőr együtt 14 P 26 f, Gólya József és Kékesi Károly csendőrök együtt 10 P 79 f, Hosszu János őrmester és Csörgő István csendőr együtt 4 P 72 f, Homonnai András tiszthelyettes 83 f; — *a kassai VIII. kerületben:* Hunyadi Imre törzsrőrmester 9 P 21 f, Erdei Jenő csendőr 9 P 21 f, Antal Antal tiszthelyettes 92 f, Szolnok Sándor prb. csendőr 92 f, Török István őrmester és Kovács Kálmán csendőr együtt 10 P tettezőri és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékok valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A felajánlott összeget a honvédelmi miniszter úr elfogadta.

Eladó jó állapotban levő Remington-gyártmányú írógép. Megtekinthető a szerkesztőségben.

Többek érdeklődésére közöljük, hogy a csendőrségi zsebkönyvet a tényleges szolgálatban álló tiszt és legénységi bajtársak csak az illetékes gazdasági hivatal útján rendelhetik meg s az árát is a gazdasági hivatal vonja le. Közvetlen megrendelést tényleges állományúaktól nem fogadhatunk el. Nyugállományú tiszt és legénységi bajtársaink a zsebkönyvet közvetlenül rendelhetik meg a szerkesztőségnél, az árát pedig a zsebkönyvhöz mellékelt befizetési lapon fizetik be, a zsebkönyv elküldése után. A zsebkönyv ára 1940. évre is előreláthatólag változatlanul 2 pengő

NAGY KÁROLY és VASVÁRY MIKLÓS **uj és használt IRÓGÉPEK**
Nádor-utca 30.
Tévbeszélő: 126 - 243.

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.
BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN
teljes lakberendezések, egyes bútorok,
kárpított bútorok, szőnyegek, kelezgék,
6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V. Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat,
szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyen-
ruhát, polgári ruhát, fehéreneműt és minden
felszerelést. • Vidéki megbízottak!

BÚTOR bevásárlását bizalommal eszközölje
BERTALAN-né KERESZTÉNY BUTORSZALON-nál
BUDAPEST,
A m. kir. csendőrség tagjait ked-
velt, elismert bevásárló helye. VIII., RÁKÓCZI-ÚT 82. I. EM.
Polgári és luxus kivitelű bútorok készpénzárban kedvező fizetési feltételekkel.
Képes árajánlatot küldünk!

1 költséggel 3 helyen főz
ALADDIN petróleumgáz

Hőtankja

Díjtalan ismertetés

Aladdin

Budapest, VII., Rákóczi-út 32
Rókussal szemben
Központi iroda: VII., Nyár-u. 7

Rheinmetall írógépek

STRUBE
REZSÖNÉL

BUDAPEST, VI. ker.,
Vilmos cs.-út 15/a.
TÁVBESZÉLŐ: 114-142.

A magy. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fizetési feltételek.

50 fillér. Megrendeléseket csak november 5-ig fogadjunk el.

Csendőrségi tollforgót árusít. köt. javít, *Várfai (Vlahina) Mihály* ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5. sz. 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). *Dél József* ny. thts, Rákosszentmihály, Matild-utca 11. sz., *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Arak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajdúböszörmény, Szilágyi Erzsébet körút 35.) kappanfarokból különleges gondal készült tollforgókat 30, 25, 20 és 15 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Új őrsparancsnokok. *A budapesti I. kerületben:* Hasszán Márton és Hordós Gyula törzsőrmester ideiglenes híradó őrsparancsnokká; *a szegedi V. kerületben:* Horváth Ferenc I., Vágó József, Benkő Vince, Nagy Pál II., Kotró József, Hajnal Mihály II. és Butor József tiszthelyettesek őrsparancsnokká; *a kassai VIII. kerületben:* László János, Kővári János, Gulyás István, Oroszi Lőrinc, Szalay József, Marsi Mihály, Répási János, Edvi Lajos, Barsi Károly és Várnagy Vendel tiszthelyettesek őrsparancsnokká kinevezettek.

Véglegesítették. *A szegedi V. kerületben:* Enyedi János és Kardos János prb. csendőrök a próbaszolgálati idő letelése után.

Házasságot kötöttek. *Nemes Tánzos Ferenc* főhadnagy *Ferenczy Györgyi* Mária úrhölgygel Budapesten. *A budapesti I. kerületben:* Pap Jenő thts Gábrriel Máriával Győrben, Nagy György Ferenc thts Lang Magdolnával Bpsten; *a szombathelyi III. kerületben:* Kovács Pál I. őrm. Spitzer Lujzával Kaposváron, Pethő István tiszthelyettes Szabó Annával Középszéki közsgben; *a pécsi IV. kerületben:* Haypál Sán-

dor őrmester Filisz Katalinnal Dunaszentgyörgyön, Zrinyi József tiszthelyettes Németh Rozáliával Marcaliban; *a kassai VIII. kerületben:* Jeges János őrmester Galerák Erzsébettel Záhonyban, Gombai István törzsőrmester Veigli Bertával Rakamazon, Lakatos Miklós II. őrmester Brosch Irmával Nádudvaron, Ujfalusi János törzsőrmester Vajas Emmával Kölcésen, Lakatos István törzsőrmester Körtvélyesi Mártával Hajdudorogon.

Született. *Antalfy Pál* százados feleségének Sándor fia. *A budapesti I. kerületben:* Németh János IX. törzsőrmester feleségének Györgyi-Mária leánya, Holló Rezső tiszthelyettes feleségének Éva leánya, Katona Imre törzsőrmester feleségének Rózsa-Juliana leánya, Kiss Illés törzsőrmester feleségének Csilla-Mária leánya, Tóth Lajos V. törzsőrmester feleségének Attila-Lajos fia; *a székesfehérvári II. kerületben:* Nagy János II. törzsőrmester feleségének Izabella-Borbála leánya, Szalkai Ferenc tiszthelyettes feleségének Ilona leánya, Kohári István tiszthelyettes István-Tibor fia; *a szombathelyi III. kerületben:* Mészáros István II. törzsőrmester feleségének Marianna-Terézia leánya; *a pécsi IV. kerületben:* Tarnóczy János tiszthelyettes feleségének János fia; *a szegedi V. kerületben:* Vágó József tiszthelyettes feleségének József fia, Rácz József őrmester feleségének József fia; *a debreceni VI. kerületben:* Kelemen Ferenc törzsőrmester feleségének Klára leánya; *a miskolci VII. kerületben:* Bérczes András tiszthelyettes feleségének László-Mihály fia; *a kassai VIII. kerületben:* Tóth József III. tiszthelyettes feleségének Árpád-József fia, Kiss József XII. őrmester feleségének Rudolf fia.

Halálozás. *Primor-Alsó-Csernátóni Cseh Lajos* gazdasági százados felesége szül. *Földes Leona* szeptember 28-án Budapesten meghalt. *Pál István* ny. áll. tiszthelyettes Alpáron, *György Márton* ny. áll. sv. tiszthelyettes Miskolcon és *Szilágyi Sándor* ny. áll. törzsőrmester *József-Pál* fia Miskolcon meghalt.

Csendőrségi Közlöny 21. szám. Személyes ügyek. Kitételek és dícséretok a Felvidék és Kárpátalja visszacsatolásával kapcsolatos szolgálatokért. *Honvédelmi miniszteri ren-*

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTOROK NAGY VÁLASZ-
TÉKBAN RÉSZLETRE IS KAPHATÓK. SAJÁT MŰHELYEK.

Paór Vincze,

BUDAPEST, Király-utca 77. sz.

Mi *Turán* MAGYAR IRÓNT HASZNÁLUNK

Gyártja: SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST

IFJ. KELE LÁSZLÓ író-számológép
javítóüzeme,

„FORTUNA“ írógépek magyarországi vezér-
képviselője. • Budapest, VI., Hajós-u. 26/b.
Távbeszélő: 117-814. • „A csendőrség
tagjainak és alakulatának 10% engedmény.“

BŐR, CIPŐ és CSIZMAFELSŐRÉSEK,
valamint kellékek legolcsóbb beszerzési forrása

NÉMETH JÁNOS

bőrkereskedő és felsőrész-készítő

BUDAPEST, VII., Vesselényi-u. 17.

AZ **ETERNA**-ÓRA

olyan, mint a katona,
teljesen megbízható,
pontos és kitartó.
Világmárka 1856 óta.

Csendőrök KITŰNŐ FEKVÉSŰ VILLATELKEK és HÁZHELYEK KAPHATÓK

figyelmébe!

BALATONSZÉPLAKI TELEPÜNKÖN (SIÓFOKTÓL 2 km.) MÉG Biztosítson magának és családjának házhelyet. Gondoljon nyugdíjaztatói idejére, hogy gondtalanul a sajátjában élhessen. A Csendőrség kötelékébe tartozók előnyös és kedvező árakat és fizetési feltételeket kaphatnak. Ezen meg nem ismétlődő alkalmat ragadják meg.

Felvilágosítást ad: PARCELLÁZÁSI VÁLLALAT KÖZPONTJA: BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 26. szám.

deledek. — Szabályrendeletek. Félárújegy váltására jogosító arcképes vasúti igazolvány illetékessége a családi pótlékban nem részesülő feleség után. Katonadijsszabáshoz végrehajtási utasítás kiadása. A zsidók törvényhatósági és községi választójogának szabályozása, valamint a zsidók törvényhatósági bizottsági és községi képviselőtestületi tagságára vonatkozó törvényi rendelkezések végrehajtása. Rendkívüli fegyvergyakorlat idejére elrendelt kötelező munkaségtség. Rendkívüli fegyvergyakorlatra bevonult gazdasági cselédek szolgálati viszonyai. Rendkívüli fegyvergyakorlattal kapcsolatban kibocsátott egyes rendeletek hatályának kiterjesztése. Egyes árucikkek bejelentése és zár alá vétele. Az ország határát átlépő menekültek által behozott vagyontárgyak forgalmának korlátozása. Ipari nyersanyagok és termékek előállításának, forgalmának és felhasználásának szabályozása. A 6210/1939. M. E. számú rendelet hatálybaléptetése, továbbá a határvidéki m. kir. rendőrkapitányság és a határvidéki m. kir. rendőrkirendeltségek területi beosztására vonatkozó 70.000/1939. VI. a. számú B. M. rendelet módosítása. Szervezeti táblázat és elhelyezési kimutatás kiegészítése.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények jogalmazási átészololásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára, lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan, vagy névtelen kéz-

irattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymatni.

Közlemények különlenyomatait a nyomda a velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése a'tt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk, akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a Csendőrléxikon rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Legkisebb előfizetési idő: félév.

A pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. (Teljes név, rendfokozat, régi és új állomáshely.)

GYŐR:

arany-
ezüst

ÓRÁK OPITZ LAJOS

ÉKSZEREK, AJÁNDÉKTÁRGYAK
megbízható kivitelben.
Kedvező fizetési feltételek!

ORÁS ÉS ÉKSZERESZ
GYŐR, BAROSS-ÚT 21.
ALAPÍTÁTOIT 1879.
A „TAKARÉKSSÁG” tagja. Aranyevőhely Javítások

Számos kitüntető elismerés.
Megbízható jó munkát.
Csak mesternél rendeljen.

HORVÁTH MIKLÓS

Lakberendező kárpitosmester GYŐR, DEÁK F.-U. 25

Készít mindennemű kárpitosmunkát • Hálószooba és kombinált bútorok tervek szerint, elsőrendű kivitelben • Szolid árak. • Alapítva 1900-ban • A címre ügyelni!

ÍRÓGÉP

Összes rendszerű alkatrészei bevásárlásunknál forduljunk bizalommal

Keresztény szaküzlet!

Farkas Vilmos céghez
GYŐR, Árpád-út 30.

Kedvező fizetési feltételek. • Javítások.

Kerékpár, rádió, Gramofon, csillár, részletre is

IFJ. VARGA JÓZSEF-NÉL

GYŐR, Árpád-u. 50. sz. • Javítás Kiosztás

ZALAEGERSZEG:

Pontos óra — pontos szolgálat.

ÓRÁK a legkifináltabb márkák arany — ezüst ÉKSZEREK kedvező részletre is.

VASS LAJOS órák és ékszerésznél A csendőrség elismert ZALAEGERSZEG bevásárló helye.

BUTOR

és szőnyeg szükségletét szerezze be a csendőrség kedvelt bevásárlási forrásánál. A leggyorsabbtól a luxus kivitelig. Kedvező fizetési feltételek! Megbízható minőségű nagyraktár!

MÉLTÁNYOS ÁRAK.

SZALAY és DANKOVITS, ZALAEGERSZEG • Telefon: 142.

Az összes rendszerű

ÍRÓGÉPEK

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

ALKATRÉSZEK

Szakemberű javító üzem.

HORVÁTH MIKLÓS-nál

írógépműszerész

ZALAEGERSZEG

A postával szemben.

Mindennemű kerékpárok, vadásztegy-
verek, varrógépek, takaréktűzhelyek,
stb. kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók
A csendőrség kedvelt megbízható bevásárlóhelye.

D. HORVÁTH IMRE

vaskereskedőnél
ZALAEGERSZEGEN,
RAKÓCZI-ÚT 1. SZÁM.

Puch-kerékpár körzeti képviselőlet.

lakott helyeken kívül sem. Felnőtt egyén számba nem menő utast szállíthat, de csak városok és községek belső területén kívül.

Nagyberezna. 1. Minthogy katona nem volt, valószínű 1940 novemberében lép elő. Közelebbi adatok nélkül pontosan nem tudhatjuk. Nézze meg az előléptetési szabály D. mellékletét. 2. Jelentse be a kerületi parancsnokságnak, hogy arája meghalt. Újabb kérvényének beadásával egyidejűleg kérheti a kerületi parancsnokságtól, hogy kérvénye az előjegyzésben a régi sorszámot megtarthassa.

V. A. Előreláthatólag tavasszal kerül rá a sor. Amikor ki megy az erre vonatkozó rendelet, akkor — az osztály parancsára hivatkozva — újból előállhat kérelmével.

Thymusz. Három napi szolgálati távollétére táskafelelmet nem kapott s valószínű, hogy ez alatt a közzgazdálkodás nem is fizetett az Ön számára. Ha így van, a közzgazdálkodás visszatérítheti a 3 napi étkezési pénzt. Ily rövid, vezénylés számba nem menő, szolgálati távollét esetére a Cs.—20. Határozványok a visszatérítés tekintetében nem intézkedik, ezt a kérdést a legénység közös megállapodással szokta rendezni, szem előtt tartva a közzgazdálkodás helyzetét és az örskörlet beszerzési, étkezési lehetőségeit. Ön nem rendes tagja a közzgazdálkodásnak s így arra hivatkozhatik, hogy nem részesül a vagyonban. Ez igaz, de ezzel szemben esetleges veszteségek sem érintik s nem is fizet 20%-kal felemelten. Hátrányosabb helyzetben tehát nincs, mint a közzgazdálkodás tagjai. El kell ismerni azonban azt is, hogy a vissza nem térített étkezési pénz a közzgazdálkodás tagjainak vagyonát növeli, amiben Ön nem részesül. Mindezt szem előtt tartva, méltányosnak tartjuk, hogy több napi távolléte esetében visszatérítik a távol töltött napokra eső étkezési pénzt olyankor, amikor táskafelelmet nem kap és távolléte alatt az Ön részére nem főznek. Olvassuk el lapunk ezévi számainak 172. oldalán „F. M. őrm. K. vajda” és a 427. oldalon „Igazság” jeligés üzeneteinket is.

Vadászás. Azt írja, hogy az erdőszélen két munkásembert láttak, akik a fákon éjjeli szállást kereső fácánokat kövekkel hajigálták. A fácánok elrepültek, mire a két ember tovább ment. Kérdezi, hogy követtek-e el törvénysértést, tekintve, hogy semminemű vadászeszköz nem volt náluk és vadat sem ejtettek el. Igen tanulságos válaszra adott alkalmat kérdésével. A két dobáló ember orrvadászatot követett el, vagyis az 1883. évi XX. t.-c. 26. §-ába ütköző kihágást. Ezt a kihágást az követi el, „aki a tulajdonosnak, vagy ha a vadászat bérbe van adva, a haszonbérletnek engedélye nélkül vadász.” Tényálladási elemeire bontva: aki 1. idegen vadászterületen, 2. a vadászatra jogosított engedélye nélkül, 3. vadászik. Felteszszük, hogy az első két tényálladási elem fennáll, vagyis a két ember reá nézve idegen vadászterületen és a vadászatra jogosított engedélye nélkül dobálta a fácánokat. A harmadik tényálladási elem fennforgásának megállapításához azt kell tisztáznunk, hogy a két ember esekelménye (fácánok dobálása) kimerítette-e a vadászás fogalmát. Vadászás fogalma alatt nemcsak a vad lelövését kell érteni, hanem a vad keresését, üldözését, célbavételét, elhibázását, elfogását és elejtését, vagy az erre irányuló esekelménye bármilyen alkalmas eszközzel. A lőfegyveren kívül a kő, bot, parittyá, gumipuska mind alkalmas eszköz a vadászásra, ezekkel éppúgy elkövethető az orrvadászás, mint lőfegyverrel. Ha tehát nem is sikerült a vad elejtése a két embernek, mégis kimerítették a 3. tényálladási elemet is, mert vadásztak vadászásra (fácán elejtésére) alkalmas eszközzel s így orrvadászásban váltak bűnössé.

11.596. A Haborús Emlékérem alapítására vonatkozó rendelet (1929. évi 26. Cs. K. 173. old.) c) és d) pontja alapján kérheti a H. M. úrhoz szolgálati úton előterjesztett kérelmében, melyhez csatolja édesapja halotti anyakönyvi kivonatát és saját magára nézve községi bizonyítványt arról, hogy 1917 november 1-től 1919 november 1-ig levélkézbesítő volt. Édesapjára nézve annak a kimutatása fontos, hogy a háborúban szerzett sérülés, illetve betegség folyamánként halt meg.

M. I. Ücsény. Olvassa el lapunk ezévi 19. számának 687. oldalán „Sátortábor” jeligés üzenetünket.

B A J A:

KERÉKPÁR

MOTORKERÉKPÁR

IRÓGÉP

VARRÓGÉP

KIVÁLÓ MINŐSÉGBEN

ALKATRÉSZEK

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

HORVÁTH VILMOS-NÁL

BAJA — SZAKSZERŰ JAVÍTÓ ÜZEM —

A csendőrség kedvelt megbízható bevásárló helye.

V E S Z P R É M:

ÓRÁT

ÉKSZERT

Szakszerű pontos javítások

OPTIKA.

(DOXA, OMEGA, TELLUS STB.)

arany, ezüst ajándéktárgyakat vásároljunk (részletre is)

REGÉNYI REZSŐ-nél

órás, ékszerész és látszerész

Veszprém, Gizella-tér 7.

KERÉKPÁR (alkatrészek) RÁDIÓ, (összes márkák) CSILLÁR

Kedvező részletrel

Megbízható kiszolgálás: **Viczena Sándor**

Szakszerű elismert javítóüzem.

VESZPRÉM, Kossuth Lajos-utca 3. • Telefon: 47.

K Ö N Y V E K

IRÓGÉPEK, írószeres, papíráruk nagy választékban

részletre is kaphatók az

EGYHÁZMEGYEI KÖNYVKERESKEDÉSBEN

VESZPRÉM, GIZELLA-TÉR 2

S Z O M B A T H E L Y:

Kerékpárok,

irógépek megbízható bevásárlási helye

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvezményes fizetési feltételek.

motorkerékpárok, alkatrészek, szakszerű javítások, zománcozás.

MAYER ÉS FLECK

Szombathely, Belsikátor 3.

Háztartási cikkek, kályhák, tűz-

helyek, sportcikkek, vasárak

megbízható bevásárlási forrása.

RING ISTVÁN

VASKERESKEDÉSE

VESZPRÉM. Telefon: 135.

ÓRÁK

Omega
Doxa
Schaffhausen
Zenith stb.

arany, ezüst, ékszer, ajándéktárgyak nagy választékban.

FEINER GYULÁ-nál SZOMBATHELY Gr. Széchenyi István-u. 6.

Keresztény magyar fizet.

Szakszerű javítások.

Vásároljunk a veszprémi

„BIZALOM” -útján,

40 megbízható cégnél. Kényelmes fizetési feltételekkel,

1 helyen fizetünk!

Központi iroda „BIZALOM”

VESZPRÉM. Kossuth Lajos-utca 24. szám. Telefon: 3-08.

Pietrosz. 1. A visszacsatolt területeken az anyaország törvényei és rendeletei vannak érvényben. 2. Ezt figyelembe véve kell eljárni. 3. A törvény nem tudása nem mentesít a büntetés alól. Elsősorban mindenkinek magának kell gondoskodnia arról, hogy hazája törvényeit megismerje. A csendőr sokat segíthet alkalmi, rövid felvilágosításaival. A vissza-került területeken különös gondossággal kell eljárni, nem lehet arra a merev álláspontra helyezkedni, hogy: feljeleníti mindazokat, akik a kihágásokat elkövették. Más világban éltek azok az emberek 20 éven át, tanítsa őket és szeretettel tanítsa. Idő kell ahhoz is, hogy megszokják az új rendet. A nemzetnek nem mindegy, hogy milyen lélekkel élnek tagjai a nemzeti célok szolgálatában! Legyen tehát mindenk-előlt az ottélőknek támogatója, segítője, tanítója. 4. Ha a gyilkosság miatt körözött és elfogott egyénről kiderül, hogy kémgyanú is terheli, tényvázlattal át kell adni az illetékes hadtest kémelhárító osztályának. A tényvázlatban jelteni kell, hogy az illetőt gyilkosság miatt körözi az . . .-i törvényszék, úgyszintén azt is, hogy az őr jelentette a törvényszéknek az elfogást és a kémelhárító osztálynak való átadást. A tényvázlat másolatát rövid kísérő jelentéssel be kell terjeszteni a törvényszéknek.

Cs. J. Gönc. Olvassa el lapunk 1938. évi 24. számának 844. oldalán közölt 73. lexikon válaszát.

Kisbér. Figyelemmel kísértük sajnálatos esetét. Vigasztalódjék: csendőrsors, férfsors az Öné. Nyugdíja megállapításánál méltányolja is ezt az állam, amennyire teheti. Nyugdíját szolgálati idejének és egyes más adatok ismerete nélkül nem tudjuk megmondani. Kívánjuk, hogy minél előbb megtalálja a helyét az életben, ahol félkarú, féllábú emberre is szükség van, ha helyén a szíve. Önről pedig tudjuk ezt.

Martonvásár. 1. Ez a mennyiség a „készlet“ fogalmát nem meríti ki, a parancsnok azonban megtilthatja azt is. 2. Az a—g) alpontokra vonatkozik. 3. Példájában a holttest temetőben van s azon levő tárgyat loptak el. Mellékes, hogyan került oda a holttest. Minősítse az esetet a Btk. 336. §. 2. pontja alapján, a többi a bíróság dolga. 4. Nem betörés vagy bemászás által jutott be a tettes a hajóra, hanem rendes úton, nem is tört fel semmit. Minősítő körülmény tehát nincs, ren-

des lopás forog fenn. Úgy a 3., mint a 4. kérdésre olvassa el a Pinczés—Btk. idevágó részét.

Nyár. 1. Az 1938. évi XII. t.-c. értelmében a havi 5 pengő öregségi járadék folyósítását — a megkívánt egyéb feltételek fennforgása esetén — azok a mezőgazdasági családok és munkások igényelhetik, akik 1939. évi január hó 1-én a 65., ha tűzharcosok, a 63. életévüket betöltötték és a 45., ha tűzharcosok, a 43. életévüket betöltése után 15 éven át évenként legalább 15 hetet töltöttek el gazdasági munkavállalóként belföldön munka- (szolgálati) viszonyban. Mivel a panaszos most 70 éves és 13 éve, vagyis 57 éves korától már nem dolgozik, kétségtelen, hogy a 45., ha tűzharcos, a 43. életévének betöltése után megkívánt 15 évi munkaviszonnyal nem rendelkezik. Fenti törvény értelmében azonban egy hét alatt nem teljes napitári hetet kell érteni, hanem 1 heti szolgálat már abban az esetben is megállapítható, ha érdekelt fél valamely hétnek legalább 1 napján állott munkaviszonyban. Amennyiben tehát a panaszos a községi járadékbizottság, vagy községi előjáróság előtt be tudja igazolni, hogy a megkívánt 15 évből a fentiek szerint hiányzó 3, illetve 1 évben — ha nem is állandóan, hanem évenként csak 15 héti, vagy 15 hétnek csak egyes napjaiban is — szolgálati viszonyban állott, úgy ebben az esetben ebből a szempontból a járadékra való jogosultságát megszerzi. Megjegyezzük még, hogy az öregségi járadékra való igényjogosultságot nem a községi előjáróság, hanem az Országos Mezőgazdasági Biztosító Intézet állapítja meg, tehát a községi előjáróságok a járadék folyósítása iránt előterjesztett kérelmeket abban az esetben is tartoznak határozathozatal végett az Intézethez továbbítani, ha megítélésük szerint igényjogosultság nem áll fenn. 2. Árdrágító visszaélésről van szó. Olvassa el a Pinczés-féle Btk. 894—907. oldalait.

Nagy József I. prb. csendőr a kerekgyházai őrsn közölje a szerkesztőséggel, hogy honnan helyezték át Kerekgyházára, mert addig a lapot az előző címére kell küldeni, tekintettel arra, hogy nem tudjuk, melyik őrre való Nagy Józsefről van szó.

V. F. Ne írja nekünk aláírása előtt azt: megkülönböztetett tisztelettel. Ezzel nem-tisztelet meg bennünket különösebben, sőt, többre értékeljük, ha azt írják: hazafias üdvözléssel.

K. J. Debrecen. Az örökbe fogadott gyermek utáni családi pótlék folyósításának egyik feltétele, hogy az örökbe fogadó teljesen vagyontalan legyen. Önnél ez nincs egészen így, ezért aligha számíthat rá. Olvassa el lapunk 1934. évi 17. számának 544. oldalán „Árva“ jelű, és folyó évi 5. számának 174. oldalán a „Pátyi őr“ útján küldött üzenetünket. Kérelmét előterjesztheti szolgálati úton a B. M. úrhoz.

Magánjog. A magánjogi pénztartozások átértékeléséről szóló 1928. évi XII. t.-c. szerint a készpénzvadádon alapuló pénztartozás az átértékelésből általában ki van zárva. Lehetnek azonban az esetnek általunk nem ismert olyan mellékkörülményei, melyek méltányos figyelembevételével legalább némi kárpótlást nyújthat az adós. Forduljon édesapja a szolgálatból való távozásakor a bankhoz. Ott megtudja ezeket.

99.999. A csendőrséghez való felvétel egyik feltétele a nőtlen és gyermektelen állapot. Ezért próbacsendőr nem fogadhat örökbe gyermeket. Az örökbe fogadást természetesen be kellene jelentenie előjáró parancsnokságnak.

KAUFMANA. ÉSTÁRSAI BUDAPEST, II., Margit-krt 52.
Telefon : 167-097.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagy raktára. Árjegyeket ingyen és bérmentve küldünk. Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról cégünk régi 14 hírneve kezeskedik.

ÍRÓGÉP

bármily rendszerű új és újjáépített. Alkatrészek. — Speciális javítószem. Kedveményes fizetési feltételek. A csendőrség tagjainak árengedmény

SZLOBODA JÓZSEF és FIA, Nagykanizsa
Fű-út 8. Telefon : 603.

Járórtáskában és otthon

Stauffer

sajtót tartunk!

tól

ig

mindent vásárolhat meg
bárhatal minőségben legkedve-
sőbb fizetési feltételek mellett

TRIBON
RT - NÁL
BUDAPEST ÜLLŐI UT 14

Ipolyszög. 1. A kilépés napjára azt a napot kell tekinteni, amelyen az alkalmazott a szolgálatból valóban kilépett. E tekintetben tehát helyesen járt el. Ami a szolgálati (cseléd-) könyv rovatainak kitöltését illeti, ott már mulasztott, mert a törvény szerint (a cselédkönyvben megtalálja) a gazda köteles kilépéskor a könyv rovatait kitölteni. „Egészségesen eltávozott”, nem elég. Akinek dolga van ilyesmivel, olvassa el előbb a törvényt. 2. Olvassa el lapunk folyó évi 7. számának 243. oldalán „Felvidék” jellegű üzenetünket.

66.666. A Cs-20. Határozványok 24. pontja alapján a karhatalmi próbaesendőrről rendes napibetétet fizet. Nem változtat ezen a helyzeten az sem, ha esetleg más órsra vezénylik tartósan. Ha azonban ideiglenesen vezénylik s így vezénylési pótdíjat is kap, 20 százalékkal felemelt napibetétet fizet a Cs-20. Hat. 26/b. alpontja értelmében. Máskor írja alá a nevét.

Cs. I. őrm. Balony. A cselekmény nem büntetendő. Az esetet a tényelemek szerint zsarolásnak lehetne minősíteni, ha a törvény nem mondaná ki, hogy zsarolást csak vagyoni haszon szerzése céljából lehet elkövetni. Minthogy itt vagyoni haszonról nincsen szó, a tettes — bár cselekménye kétségtelenül jogsértő — törvényes rendelkezés hiányában büntetlen marad.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

Nagymajtény. Már többször foglalkoztunk ezzel a kérdéssel, különösebbet nem mond. Nem felel meg.

Matyóföld. Jó gépe van, jól kezeli, például a gyermekkoosis kép egészen jó is, de általában a képek tárgyának megválasztása nem szerencsés. A matyó menyecskek szépek, mosolygósak, a járőrnek viszont fél kalapja hiányzik, a „kertészkedő” képen a polgári ruhás a tisztá utat kapálja... Kissé körültekintőbben nézze a fényképezendő személyt, mozgást, tárgyat stb. és akkor kifogástalan képet fog készíteni. Üdvözlöt, lássuk mielőbb!

Visk. Egyik megfelel, közöljük.

Budapest. Érdekes leírás, köszönjük.

Pál II., Sóhát, 1939. Sorra jönnek.

Haska D. A viadukt jó. Irja meg, hol van az?

D E B R E C E N :

MEGBIZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN.

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

124 üzletben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kötelezettséget, a havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZSÉGGEL NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

Kerékpárok, Rádió, Csillárok, mindenféle típusban megbízható beszerzési helye alkalmasságok

Nánássy Lajos rádió és villamossági vállalata Debrecen, Ferenc József-u. 85.
Könnyített fizetési feltételek

A PONTOSSÁG CSENDŐRERÉNYI!

Kiváló minőségű ezüst-, arany
ÓRÁK ÉKSZEREK
Ajándéktárgyak nagy választékban!
Pórsai székfűtés! • Méltányos árak!

SRETTNER JÁNOS

órásképzőművész
DEBRECEN, BATHYÁNY-U. 13.
Kedvező részletre is!

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(28)

Gondold meg jól, Laji, amit mondasz, mert nem gyerekjártékról van szó! Ha nem tudunk veled megegyezni, akkor már holnap kimegy a bizottság a Vashalomba, felméri a kárt, amit az áradással szenvedett a község, hiszen tönkrement ott minden, sohasem lesz már a Vashalomból legelő és még árendás földnek se lehet kiadni a kotú miatt, mert abba nem terem meg ezután semmi a világon!... Legjobb lesz, ha visszaadod azt a földet a községnek! Még abba is belemegyünk, hogy más helyen szakítunk neked a községi földből valahol, annyi területet!... Én mondom, ez lesz a legjobb!

— Nekem nem kell másutt!... Nem adom át!... Pereljenek, ha akarnak!... Minden jót!

A kilincse tette a kezét Laji bátyám.

— Várjál! — kiáltott Herpai. — Még nem végeztünk!

— Én igen! — szölt Laji bátyám, azzal elment.

Nagy zavar támadt a teremben. Van ennek esze, kiabáltak. Vagy már valaki kitanította, tódította valaki. Visszavonhatatlanul megállapították, hogy nem sikerült a csalétek. A főszerkesztő úr, midőn kivette, hogy miről van szó, csóvalta a fejét és megjegyezte:

— Uraim, nekem nincs ugyan lényegileg beleszólásom a dologba, de ki kell jelentenem, hogy nagyon furcsának találom ezt az eljárást, hogy... Nem is tudok rá szavakat találni, de engedelmet kérek, a fondorlat nem lehet fegyvere egy községi képviselőtestületnek, aki egyben erkölcsi testület is. Ha a községnek sokat ér a forrás, akkor jelenlegi tulajdonosának is éppen annyit ér. Ezt kérem, sajnós, én, aki erkölcsi alapon állok, meg fogom írni!...

Feltette nagyszélű kalapját és menni készült. Utána kiabáltak

— Szerkesztő úr!... Halljon szót!

— Kérem, engem nem lehet megtántorítani!... Ez a dolog direkt nyomdafesték után ordít!... Ordít, uraim, ordít ennek a mai gyűlésnek a története!... Egy község nem akarhat kijátszani egy magánembert!

— De kedves szerkesztő úr! — sompolygott mellé Herpai. Értse meg a tényálladékat...

— Nagyon is megértem, bíró úr... Dehát ilyet?... Én sosem voltam ellenzéki, sosem községi-párt lap, se az, se ez, én mindig a szintiszta igazság mellett foglaltam állást, ezentúl is ilyen maradok!... De ilyet, igen tisztelt uraim?...
— Engedjen szóhoz jutni, szerkesztő úr!
— Nekem kérem, mióta lapszerkesztő vagyok itt, még egy krajcár támogatást se adott a község... mégsem támadtam egyik előljárót sem, voltaképpen mégis, noha ámbár jól lehet... Nahát csak ezt akartam mondani!

Kirohant a tereméből.

Nagy zsivaj támadt utána. Na ezt bekaptuk! De minek is kell ezt a sehonnait minden gyűlésre beengedni!... Joga van hozzá!... Ujságíró!... Az országházba is beengedik őket!... Elég baj a!....

Ilyen mondatok repültek szanaszéjjel.

Már majdnem ülre mentek az esküdtek a kudare miatt, egymást okolták, midőn belépett a jegyző úr a tanácssterembe. Szelid, szomorú ember volt a jegyző úr, csendes, szótlán, mint aki únja már ezeket a falakat, ahol életének a legnagyobb részét töltötte el, únja a harcot, a viaskodást, miket nap nap után meg kellett neki vívni a kupaktanácsal. Egyszerre csend lett.

(Folytatjuk.)

Versenyfeladatok.

I.

Kémgyanús

embernél ezt a feljegyzést találták:

la él ko el ss me ág
nyn z é go se dt jó va
re su p l ta ló kr gé
en pk db oes en iv ip
an ar as do gy á lg ra
o z i k

Megfejtéséhez az 1936. évi szept. 1. és 15-i számunkban segítséget találunk. (L! Titkos írás c. cikket.) A helyes megfejtők között jutalmakat sorsolunk ki. A beküldés határideje: november 1.

P É C S:

**FEGYVEREK, LŐSZEREK, RÁDIÓ, CSILLÁR,
SPORTCIKKEK, KERÉKPÁR és ALKATRÉSZEK**

SZALAY JAKAB

cégnél, PÉCS, Majorossy L.-u. 9. Telefon: 28-66.

Szakyszerű javítóüzem. K. dívező fizetési feltételek. Törv. állandó hítes szakértő.

Vásároljunk arany-ezüst

ÓRÁT. ÉKSZERT

művészi kivitelben méltányos áron
kedvező fizetési feltételek mellett

REMES FERENC

órás és ékszerész mesternél

PÉCS, Király-utca 41.

Szakyszerű pontos javítási üzem.

Kályhákban, takaréktűzhelyek-
ben, legmelegebb, leggazdasá-
gosab, legtisztábbban kezelhető a

7000 kalóriás

Pécsi brikett

Eladás, Pécsen: DGT Bányaigazgatóság,

Pécs, Mária-u. 9.

Telefon: 29-87.

Budapest: DGT Kőszénbányák Elárúsító Hivatala,

Budapest, V., Széchenyi-rakpart 3.

Telefon: 123-169.

Rajzpályázatunk

részvevői közül jutalomban részesültek: *Szente Géza* tiszt-
helyettes (Budapest), *Nagy Kristóf* törzsörmeister (Tibold-
daróc), *Szárász András* törzsörmeister (Budapest), *Perei Zoltán*
csendőr (Báj). Részükre egy-egy művészi csendőrszobrot
küldtünk. Mai számunkban a jutalmazottak képeiből néhá-
nyat bemutatunk, kiemeljük különösen *Perei* csendőr rajzait,

melyekből határozottan művészettség mutatkozik. Részt-
vettek még pályázatunkon: *Bardócz Árpád* őrm. (Hódmező-
vásárhely-Központ), *Bánföldi György* csendőr (Püspök-
ladány), *Berezvai József* csendőr (Berettyóújfalú), *Jancsi*
Lajos prb. csendőr (Marcell), *Kertész József* őrm. (Szolnok),
Lendvai János csendőr (Kerca), *Nagy József I.* prb. csendőr
(Abony), *Pusztai István* csendőr (Kiskunhalas), *Sólyom* Ist-
ván prb. csendőr (Tahitótfalu), *Szombath László* thts. (Mező-
kövesd), *Záhonyi József* csendőr (Havasköz).

Pályázatmegfejtések.

II.

Az őrsállomás

leírására hirdetett pályáza-
tunkra igen érdekes, jó csend-
őrszemmel írott dolgozatokat —
141-et — kaptunk. A legjobb
munkák beküldőit alább közöl-
jük, megemlítve, hogy közülök
sorshúzás útján a nyertesek:
Szajkó Győző és *Várnagy And-
rás* tiszthelyettesek, kiknek le-
írását később közölni fogjuk,
jutalmul részükre művészi
csendőrszobrot küldtünk. *Ar-
nyas Jenő* eső. (Gyömrő), *Bar-
dócz Árpád* őrm. (Hódmezővá-
sárhely-Központ), *Bolla Mihály*
törm. (Lillafüred), *Elekes Já-
nos* törm. (Naszvad), *Mázsári*
Mihály eső. (Bihartorda), *Nagy*
József I. prb. eső. (Abony), *Németh Károly* prb. eső. (Kerek-
egyháza), *Szajkó Győző* thts. (Felsőseged), *Várnagy And-
rás* thts. (Abony), *Végső Mihály* thts. (Monok), *Virág*
András törm. (Kenderes). (Várnagy thts. képét közöljük.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÖTHY KALMAN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

NYIREGYHÁZA:

BÜTORAIT SUHANEZ L.
Kárpitos és bá-
torúru csarnoka
Aranyéremmel
többszörösen ki-
tűntetve.

SZAKEMBERTŐL VÁSÁROLJÁ
Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 4